

SLOVO, ČO UM AJ SRDCE VAŠE POSILNÍ...
KONŠTANTÍN FILOZOF: PROGLAS

NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY
KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

Agilent Technologies

1260 Infinity

Agilent Technologies

1260 Infinity

Infinity

better.

Future proof –
compatible and upgradeable across entire series

Agilent Technologies

Warning
Warning
Attenzione
Advertencia

OBSAH ČÍSLA 1/2021

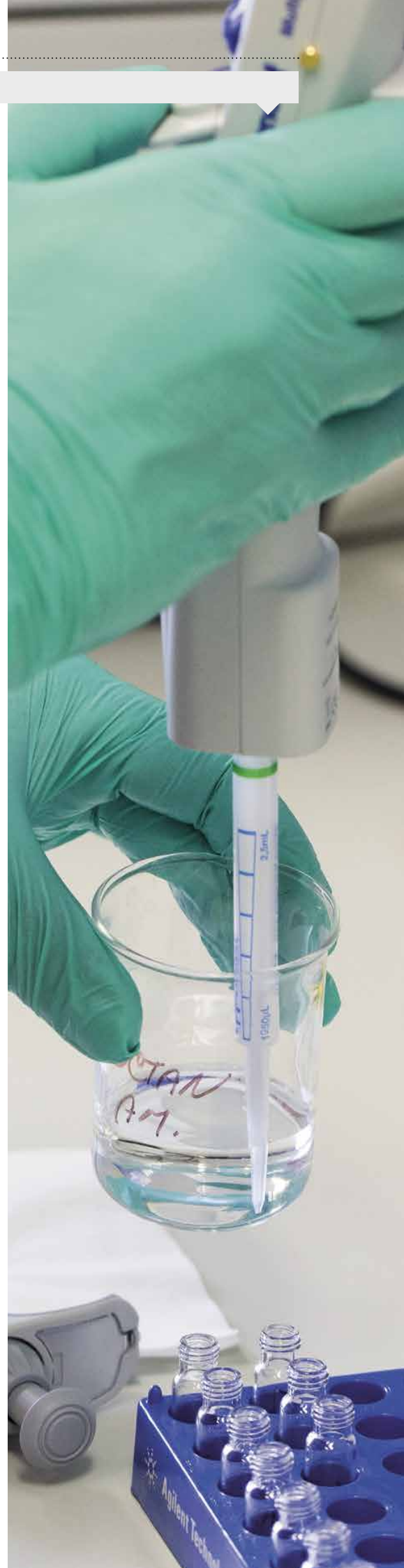
Navždy nás opustil profesor Daniel Kľuvanec ...	3
Zlatá medaila FPV pre profesora Zelenického ...	4
Historicky prvý online DOD na UKF bol úspešný ...	5
Unikátny výskum zisťuje vplyv toxických látok na zdravie človeka ...	10
Navždy odišiel profesor Ivan Sulík ...	16
Rector UKF vymenoval nových docentov ...	16
UKF v Nitre investuje do efektívneho energetického riešenia budov ...	17
Online projekty o migrácii oslovili široké publikum ...	18
Online študentský terénny výskum na Katedre etnológie a folkloristiky ...	20
Akademická Nitra 2021 v online priestore ...	21
Projekt študentov UKF pochválil minister školstva ...	22
Koľko matematiky je v žongľovaní s loptičkami? ...	22
UKF je súčasťou projektu New Nurse Educator ...	23
Vo FN v Nitre pomáhajú naši študenti - dobrovoľníci ...	24
Geografia má nového docenta ...	26
Matematika a technika spájajú sily v projekte ...	27
Prezradili o sebe: Doc. PaedDr. Gábor Pintes, PhD. ...	28
Návšteva z Ruského centra vedy a kultúry ...	31
Katedra translatológie úspešná v dynamickom svete prekladu ...	32
Online prednášky od odborníkov zaujali ...	34
Svätoplukovo kráľovstvo oživa v súťaži ...	34
Medzinárodná konferencia v Moskve s účasťou FPV ...	35
Našli unikátnu bronzovú figúrku Kelta ...	35
Analýza textov ...	35
Naše študentky pomáhajú žiakom základných škôl ...	36
Literárna súťaž Legere trochu inak ...	37
Translatológovia partnerom filmového festivalu ...	38
Bookovník dal knihám druhú šancu ...	40
Predstavili metodickú príručku Legere ...	41
Globálne kontexty ochrany práv a slobôd človeka ...	41
Absolventi UKF ovládli anketu Atlét roka ...	42

Tiráž

Náš čas • periodikum Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre • ročník 25 • január - marec 2021 • číslo 1 (156) • vydáva: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 1, 949 01, Nitra • Časopis je zdarma rozširovaný na akademickej pôde • Registrovaný je na Ministerstve kultúry SR pod číslom EV 1260/08 • ISSN 1338 – 3272 • IČO vydavateľa - IČO 00 157 716 • Periodicita: 5 čísiel ročne • Náklad: 400 ks

Výkonná redaktorka: Mgr. Jana Krajčovičová • redaktorka: Ing. Jana Černáková • technická redaktorka: Ing. Mgr. Tatiana Palkovičová • grafická úprava, sadzba a fotografie: Lubo Balko (LB) • Tel.: 037/6408 030 • e-mail: jkrajcovicova@ukf.sk, jcernakova@ukf.sk, tpalkovicova@ukf.sk, lbalko@ukf.sk

Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu zaslaných textov. Články, ich časti a fotografie je možné ďalej používať len so súhlasom redakcie. • Obálka: Prístroj z Fyziologicko-analytického laboratória na Katedre zoológie a antropológie FPV, (foto: LB).

NAVŽDY NÁS OPUSTIL PROFESOR DANIEL KLUVANEC

Našu alma mater viedol ako rektor v období celoslovenskej vysokoškolskej reformy i v dobe veľkých investícií do všetkých sfér jej pôsobenia.

Dňa 28. decembra 2020 vo veku 80 rokov zomrel dlhoročný pedagóg, významný slovenský vedecký pracovník v oblasti fyziky, niekdajší prodekan, dekan a rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Sen. h. c. prof. RNDr. Ing. Daniel Kluvanec, CSc.

V jeho osobe naša spoločnosť stratila človeka vysokých morálnych hodnôt i odborných kvalít, erudovaného pedagóga, vedca, významného reprezentanta slovenskej fyziky. Bol múdry, nesmierne pracovitý, profesionálne úspešný, bol človekom s obrovským srdcom, milujúci svoju rodinu, ktorý sa až do konca svojho života vždy snažil pomáhať ostatným. Vo svojom profesionálnom živote sa prof. Daniel Kluvanec veľkou mierou zaslúžil o sformovanie pedagogického a vedeckého profilu Fakulty prírodných vied UKF, aj o zviditeľnenie Univerzity Konštantína Filozofa v slovenskom i európskom kontexte.

VZDELANIE

Prof. Daniel Kluvanec sa narodil 21. júla 1940 v Nevidzanoch v okrese Prievidza. Po absolvovaní základnej a strednej školy vyštudoval v rokoch 1957 – 1961 učiteľstvo v aprobácii fyzika – matematika na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Neskôr, v rokoch 1966 – 1969, aj Elektrotechnickú fakultu SVŠT, špecializáciu fyzika tuhých látok. Vedeckú hodnosť kandidáta vied získal v roku 1972 vo vednom odbore experimentálna fyzika na Elektrotechnickej fakulte SVŠT v Bratislave. Po vykonaní rigorózneho skúšky na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave získal akademický titul RNDr. Vedecko-pedagogický titul docent v odbore fyzika mu bol po habilitačnom konaní udelený v roku 1977 na Pedagogickej fakulte v Nitre. Inauguračné konanie vykonal na Fakulte prírodných vied Univerzity Mateja

Bela v Banskej Bystrici a v roku 1999 bol vymenovaný za profesora v odbore teória vyučovania fyziky. V roku 2006 mu bol na Univerzite v Segedíne udeľený titul Senator honoris causa.

ZAČÍNAL NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE V NITRE

Celý svoj profesionálny život sa prof. Daniel Kluvanec venoval vedným odborom teória vyučovania fyziky, experimentálna fyzika a fyzika tuhých látok. Svoju kariéru začal na vtedajšej Pedagogickej fakulte (PF) v Nitre v roku 1961. Bol jedným zo zakladajúcich členov Katedry fyziky, kde v rokoch 1972 – 1989 pôsobil ako jej vedúci. V rokoch 1989 – 1991 bol prodekanom PF pre rozvoj, v rokoch 1993 – 1999 dve volebné obdobia zastával funkciu dekana novovzniknutej Fakulty prírodných vied. V roku 1999 bol Akademickým senátom UKF zvolený za kandidáta na rektora univerzity a prezidentom Slovenskej republiky bol 2. júla 1999 vymenovaný za jej rektora. Na tomto poste pôsobil do roku 2006, teda dve volebné obdobia za sebou (druhýkrát vymenovaný bol 26. júna 2002). Prvýkrát sa rektorom stal v čase osláv 40. výročia založenia našej alma mater. Našu univerzitu potom viedol v období jej veľkého rozmachu a premien – v čase celoslovenskej vysokoškolskej reformy, v dobe veľkých investícií do vzdelávania, vedy, rozvoja medzinárodnej spolupráce i budovania nových univerzitných priestorov. Cieľom rektora prof. Daniela Kluvanca bol prerod našej univerzity na modernú vzdelávaciu inštitúciu so silnou a stabilnou pozíciou v systéme slovenského vysokého školstva so súčasným začlenením sa do medzinárodného spoločenstva univerzít v európskom priestore.

UZNÁVANÝ PEDAGÓG I VEDEC

Mimoriadne záslužnú prácu prof. Daniel Kluvanec vykonal v oblasti starostlivosti a rozvoja tvorivosti a talentu žiakov vo fyzike. V rokoch 1982 – 1992 bol predsedom výboru fyzikálnych olympiád v Československu, od roku 1993 bol predsedom výboru fyzikálnej olympiády v SR. Bol autorom viac ako 300 originálnych úloh pre rozličné kategórie fyzikálnej olympiády v bývalom Česko-Slovensku (do roku 1993) i na Slovensku (od roku 2003). Odborne viedol prípravu družstiev ČS i SR na medzinárodné fyzikálne olympiády i turnaje mladých fyzikov. Pracoval v Jednote slovenských matematikov a fyzikov, vedeckej spoločnosti pri SAV, kde bol veľa rokov členom predsedníctva i vo výbore pobočky JSMF v Nitre ako jej predseda.

Od konca 70. rokov sa prof. Daniel Kluvanec ako člen pracovnej skupiny a autor zúčastňoval na tvorbe projektu učebníc fyziky pre základné a stredné školy, ktoré získali uznanie u nás i v zahraničí. Niekoľko rokov pracoval ako člen Kolégia fyziky pri SAV i v komisiách pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác. Bol podpredsedom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské práce v odbore teória vyučovania fyziky. Pre vysokoškolákov napísal celoštátne učebnice a učebné texty, bol autorom množstva monografií, vedeckých prác na domácej i medzinárodnej úrovni. Medzi

jeho najvýznamnejšie publikácie (ako autora či spoluautora) patria monografie Starostlivosť o talentovaných študentov na vysokých školách (1987) a Kreativné poznávanie vo fyzike (2005), učebnice Štatistická fyzika v príkladoch a úlohách (2005) a Matematika pre fyzikov (1974). Ako autor či spoluautor vydal spolu 65

učebníc, rôzne metodické príručky pre základné a stredné školy, v slovenskom, českom i maďarskom jazyku, v prvom i opakovaných upravených vydaniach. Vydal spolu 97 vedeckých prác – 51 individuálnych, 31 kolektívnych a 15 medzinárodných.

Prof. Daniel Kluvanec bol tiež riešiteľom viacerých výskumných úloh, spoluautorom jedného vynálezu a niekoľkých autorských osvedčení o zlepšovacích návrhoch. Od roku 1969 začal s výskumom termofyzikálnych vlastností elektrotechnickej keramiky v spolupráci Katedry fyziky PF v Nitre a závodu Elektroporcelán Čab, š. p. Louny. Zaslúžil sa o založenie Spoločného výskumného laboratória fyzikálnych vlastností materiálov. Podieľal sa na profilovaní vedeckej školy „fyzikálnych vlastností disperzných materiálov“ v Nitre.

ÚSPEŠNÝ AJ V ZAHRANIČÍ

Prof. Daniel Kluvanec bol spoluzakladateľom i organizátorom medzinárodných konferencií DIDFYZ, pracoval v redakčných radách mnohých vedeckých zborníkov a časopisov. Bol napríklad vedeckým redaktorom časopisu Obzory matematiky, fyziky a informatiky, časopisu pre teóriu a praktické otázky vyučovania matematiky, fyziky a informatiky, bol tiež členom redakčnej rady časopisu Školská fyzika, praktického časopisu pre výučbu fyziky a prácu s talentovanými žiakmi na základných a stredných školách, ktorý vydávala JČSMF ZČU Plzeň.

Bol členom viacerých medzinárodných združení a riadiacich výborov – v roku 2004 bol menovaný za člena Správnej rady CIRCEOS (Medziuniver-

zitné stredisko pre výskum a spoluprácu krajín strednej a východnej Európy) so sídlom na Univerzite v Bari. Od roku 2004 zastával funkciu viceprezidenta Slovenskej rektorskej konferencie. Absolvoval kratšie pracovné či študijné pobyty na mnohých zahraničných univerzitách, napríklad Upsala, Helsinki, Güstrow, Jena, Manila, Kuala Lumpur, Moskva, Lugansk, Graz, Peking, Washington, Debrecín, Segedín, Budapešť, Damašek, Passau, Bari, Oxford či Cambridge.

ZÍSKAL MNOHO OCENENÍ A VYZNAMENANÍ

Za pedagogické, odborné a publikačné aktivity dostal prof. Daniel Kluvanec viaceré uznania a vyznamenania, medzi inými mu v roku 1990 udelili Čestnú striebornú plaketu Dionýza Ilkoviča za zásluhy vo fyzikálno-matematických vedách, v roku 1997 získal Cenu SAV za vedecko-popularizačnú činnosť, o rok neskôr mu udelili Medailu svätého Gorazda za vynikajúce pedagogické, vedecké a organizačné výsledky v práci s talentovanou mládežou vo fyzike. Pri príležitosti životného jubilea bolo prof. Danielovi Kluvancovi udelené Čestné občianstvo mesta Nitra za šírenie dobrého mena univerzity i mesta Nitra vo vedeckých a akademických kruhoch. Nadácia Matice slovenskej mu za rok 2001 udelila Cenu Jura Hronca za oblasť matematiky a vied o neživej prírode. V roku 2002 ho Predsedníctvo SAV ocenilo Pamätnou plaketou SAV za príspevok k rozvoju vedy a osobitne Slovenskej akadémie vied, v roku 2005 mu SAV udelila Medailu SAV za podporu vedy.

- R -, foto: LB, archív UKF

ZLATÁ MEDAILA FPV PRE PROFESORA ZELENICKÉHO

Dekan Fakulty prírodných vied prof. RNDr. František Petrovič, PhD., dňa 14. decembra 2020 udelil zlatú medailu Fakulty prírodných vied prof. RNDr. Lubomírovi Zelenickému, CSc., pri príležitosti jeho životného jubilea.

Prof. Zelenický sa od ukončenia vysokej školy vo svojej vedeckej i pedagogickej práci špecializuje na oblasť didaktiky fyziky, v súčasnosti pôsobí na

Katedre fyziky FPV vo funkcii profesora v študijnom odbore teória vyučovania fyziky. Počas svojho pôsobenia na univerzite zastával významné pozície: bol vedúci Katedry fyziky (1992 – 2002), prodekan pre vzdelávanie na FPV (2002 – 2006), dekan FPV (2006 – 2014), rektor UKF (2014 – 2018).

Zdroj: www.fpv.ukf.sk, foto: LB

HISTORICKY PRVÝ ONLINE DOD NA UKF BOL ÚSPEŠNÝ

Bohatý program online aktivít využil viac ako uspokojivý počet uchádzačov. Virtuálny priestor bol výzvou overiť si nové formy a podoby prezentácie a zviditeľnenia univerzity.

Záujemcovia, ktorí 10. a 11. februára 2021 virtuálne vstúpili na pôdu Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, dostali do hlavy „riadneho chrobáka“. V histórii prvý online Deň otvorených dverí UKF im ponúkol skutočne bohatý program – hoci najlepšia forma prezentácie štúdia je naživo, ani virtuálna propagácia nestratila nič na atraktivite, o čom svedčí aj záujem uchádzačov o štúdium. Popri celkovom predstavení univerzity študentom svoj program prostredníctvom videí, prezentácií, workshopov, webinárov, diskusií a ďalších online podujatí ponúkli aj všetky fakulty, o svojich aktivitách informovali Študentské centrum, Študentský parlament, AIESEC, Univerzitné pastoračné centrum Pavla Straussa, zaujímavé video predstavil vysokoškolský folklórny súbor Ponitran. Prostredníctvom live chatov a diskusných fór sa študenti mohli kompetentných priamo pýtať na to, čo ich zaujímalo.

**OPTIMÁLNA BUDE
KOMBINÁCIA
VIRTUÁLNEHO
I REÁLNEHO PROSTREDIA**

Videoprihovorom sa na študentov obrátila prorektorka pre vzdelávanie prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD. UKF a vzdelávanie na nej im predstavila z viacerých aspektov a pohľadov, čo záujemcom poskytlo ucelený obraz o živote a fungovaní našej univerzity.

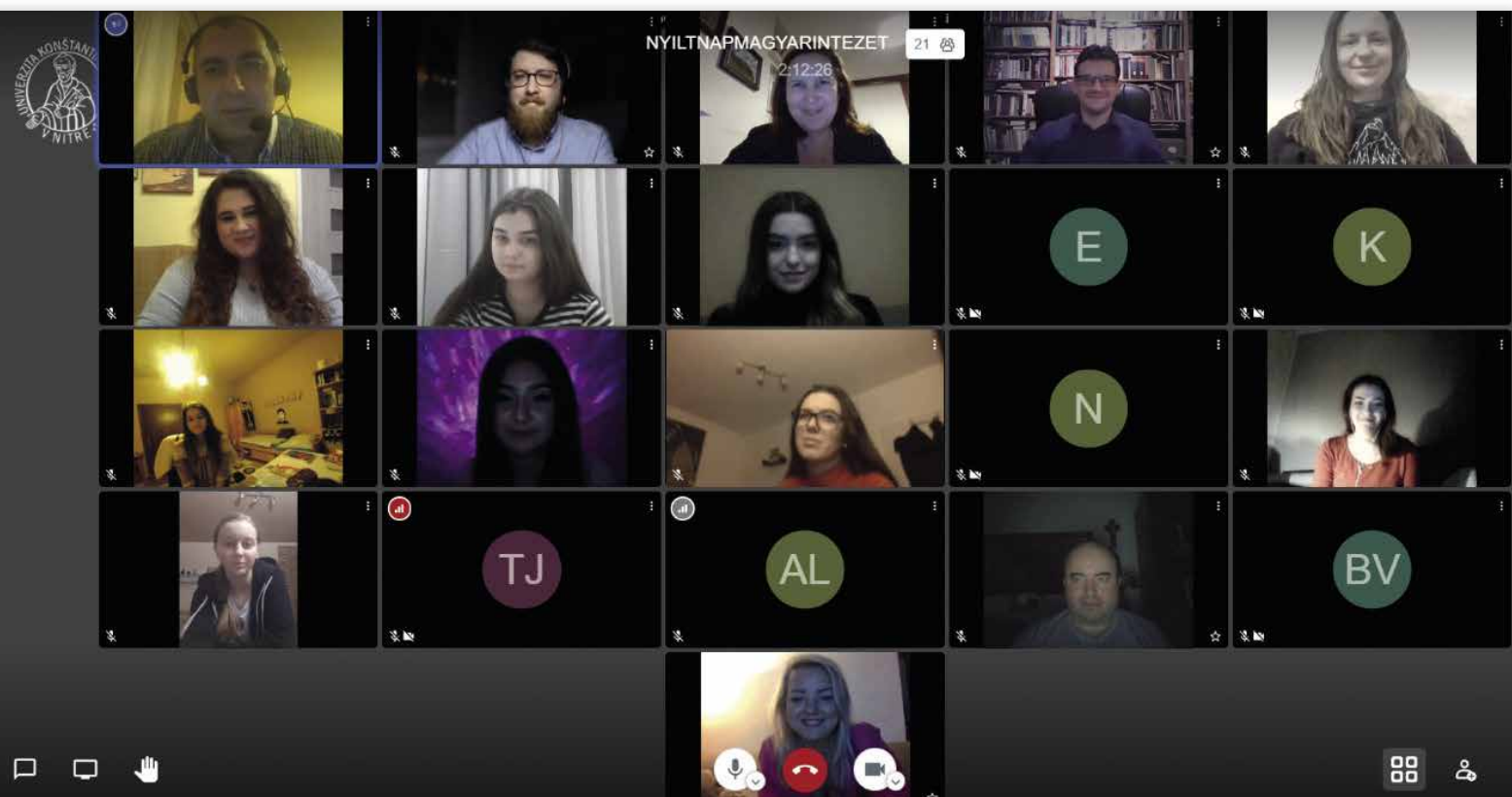
„Tohtoročný DOD sa konal na UKF netradične, len vo virtuálnom priestore. Skúsenosť je to nová, ale veľmi pozitív-

na. Fakulty a ich pracoviská pripravili zaujímavý a informačne naozaj bohatý a pútavý program. Uchádzači mali možnosť prostredníctvom videí pozrieť si priestory univerzity, vypočuť si názory študentov, zdieľať ich pohľady na vzdelávanie na našej univerzite, vypočuť si ich takpovediac z prvej ruky. Pre webináre a online chaty využila univerzita okrem

iných možností aj vlastný videokonferenčný systém, a tak si mohli uchádzači priamo vyskúšať, ako aktuálne vzdelávanie na našej univerzite v čase koronakrízy prebieha,“ zhodnotila priebeh online DOD UKF 2021 prorektorka prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD. Potvrdila, že záujem uchádzačov o informácie bol veľký.

Otázky sa zameriavali viac na technické riešenia podávania prihlášok, ich príloh, spôsobu predkladania hodnotení zo stredných škôl a podmienok prijatia, než priamo na študijné programy. Mnoho uchádzačov sa zaujímalo aj o možnosti ubytovania v študentských domovoch a podmienky pridelovania ubytovania na našej univerzite. Uchádzači sa orientovali

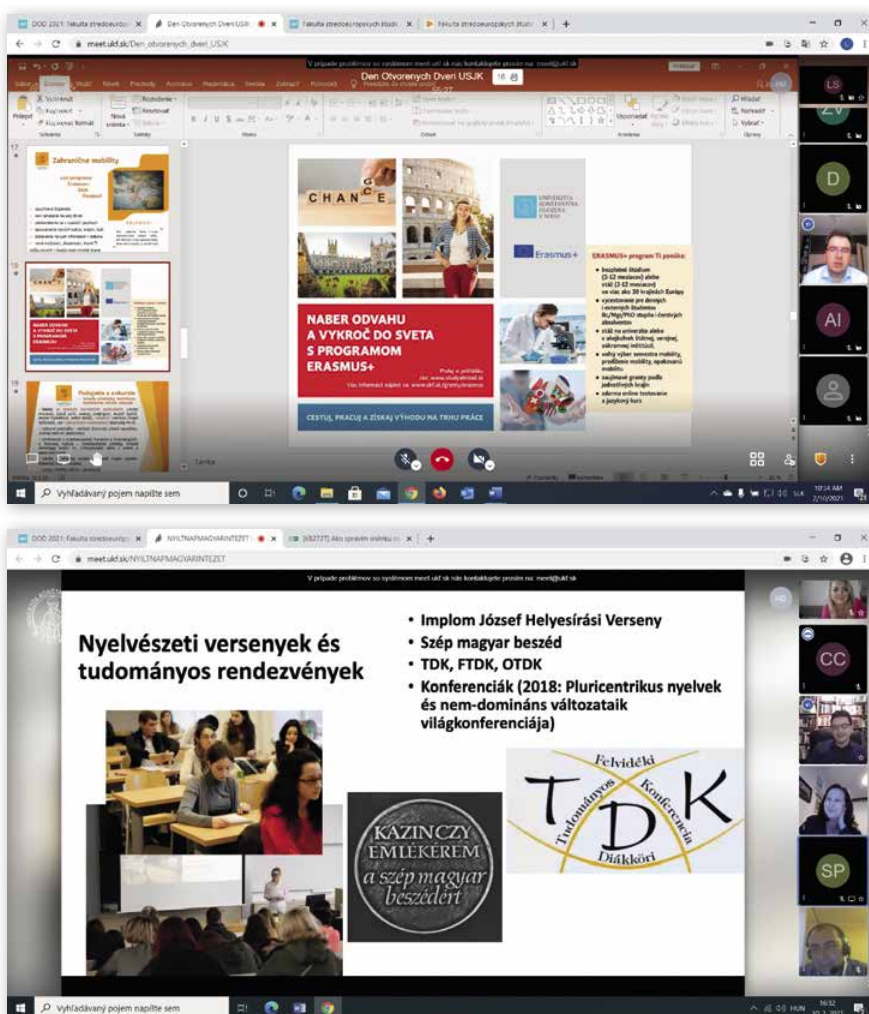
vo zverejnených informáciách na weboch fakúlt a webe univerzity pomerne dobre, preto kladli otázky už veľmi presne ku konkrétnym programom a prihláškam.

„Priebežne sme sledovali záujem uchádzačov o jednotlivé aktivity počas oboch dní a môžeme povedať, že záujem bol diferencovaný. Niektoré podujatia mali naozaj veľa účastníkov, niektoré menej. Osobne považujem toto virtuálne podujatie za výborné, no určite nám chýbal osobnejší kontakt a tvár,“ pokračuje prorektorka. „Som presvedčená, že virtuálny priestor na podobné aktivity budeme využívať aj v budúcnosti, no budem rada, ak ho bude možné kombinovať s reálnym prostredím a reálnymi stretnutiami s našimi potenciálnymi študentmi.“

FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED

DOD Fakulty prírodných vied UKF prebiehal vo virtuálnych miestnostiach zameraných na aktuálne otvárané študijné programy fakulty. Pracovníci a študenti jednotlivých pracovísk pripravili pre virtuálnych záujemcov o štúdium zaujímavý program, v rámci ktorého návštevníci získali priamo z prvej ruky dôležité informácie o štúdiu i študentskom živote na UKF.

Návštevníci nadobudli prehľad o výhodách a jedinečnosti štúdia na FPV, dozvedeli sa o zameraní jednotlivých

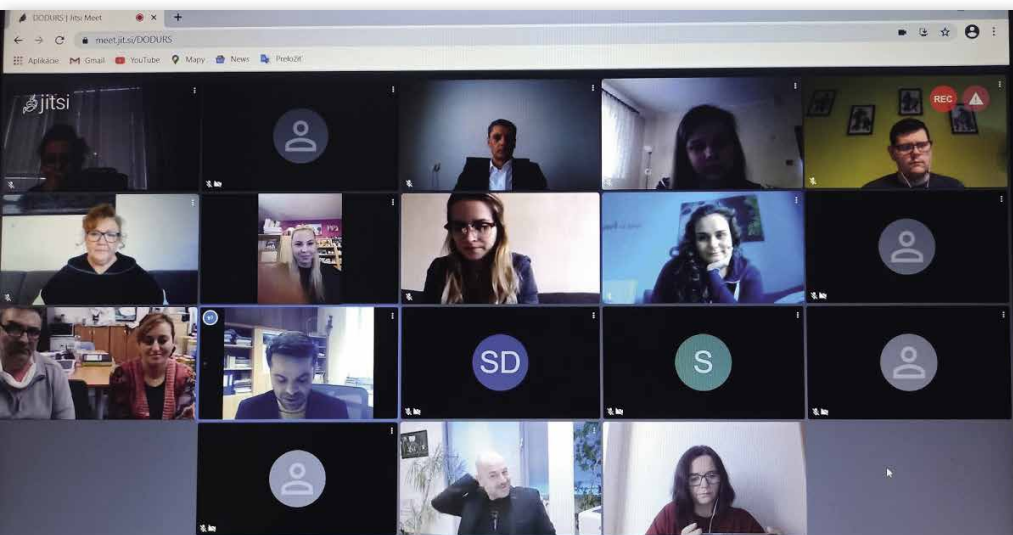

vých predmetov, virtuálne si prezreli vybavenie odborných učební a laboratórií, oboznámili sa o priebehu odbornej praxe a širokej ponuke študentských mobilít. Výhodou komornejšej atmosféry vo virtuálnych miestnostiach bola možnosť priamej diskusie medzi účastníkmi.

mediálnom priestore webu a sociálnych sietí je ešte priestor pre hľadanie vyváženej kombinácie aktivít a foriem, ktoré dlhodo- bo a cielene pomáhajú zviditeľniť univerzitu, jej pracoviská, pracovníkov a študentov, so sériou cielených kampaní zameraných na zvyšovanie povedomia o možnostiach štúdia na fakulte a univerzite.“

a aktuálnymi študentmi,“ priblížil dekan FSVaZ doc. PhDr. Rastislav Rosinský, PhD. Pracoviská FSVaZ však kontakt s uchádzačmi nadviazali najmä na sociálnych sieťach už skôr. Ústav romologických štúdií a Katedra sociálnej práce a sociálnych vied niekoľko dní pred DOD zverejňovali na sociálnych sieťach informácie o tom, ako vnímajú štúdium ich pedagógovia, absolventi a študenti. Katedra ošetrovateľstva publikovala sériu videí o štúdiu, podmienkach prijatia, praxi a stážach. Prof. PhDr. Martina Mojtovej, PhD., vedúca Katedry sociálnej práce a sociálnych vied dopĺňa: „V pravidelných intervaloch sme na sociálnych sieťach zobrazovali prezentácie konkrétnych pedagógov, v ktorých sa vyjadrovali, aký význam má pre nich sociálna práca a prečo ju odporúčajú študovať na našej fakulte. Vyjadrenia, aký prínos pre profesionálny a osobný život malo štúdium sociálnej práce, prezentovali aj úspešní absolventi našej katedry. Tieto prezentácie a príspevky užívatelia sledovali a pozitívne komentovali.“

V úvode DOD na FSVaZ sa mohli záujemcovia o štúdium spojiť s vedením fakulty prostredníctvom platformy meet.

„Celé podujatie možno zhodnotiť pozitívne. Je prirodzené, že vzhľadom na množstvo podujatí, ktoré univerzity presunuli do online priestoru, bola účasť na virtuálnom DOD na FPV nižšia ako v predchádzajúcich ročníkoch. Kladne možno hodnotiť ale fakt, že čas na diskusiu s pracovníkmi a študentmi si našli hlavne študenti stredných škôl, ktorí prišli s konkrétnymi otázkami ohľadom štúdia na UKF či fakulte,“ hodnotí doc. Mgr. Martin Drlík, PhD., prodekan pre vonkajšie vzťahy a rozvoj FPV.

„Dvojdiňové virtuálne podujatie zároveň poukázalo na dôležitosť systematického budovania značky univerzity v povedomí študentov a učiteľov stredných škôl, študijných poradcov, ako aj zviditeľňovania univerzity a jej fakúlt v regióne a virtuálnom priestore. Ukazuje sa, že v prehustenom

FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA

Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva takýto netradičný program DOD nepripravila po prvýkrát. „Po prvý raz sme vo virtuálnom priestore privítali záujemcov o štúdium na našej fakulte v novembri 2020. Kým na jeseň sme boli uchádzačom k dispozícii prostredníctvom chatov na sociálnych sieťach, tento raz sme pre nich pripravili interaktívnejší program naplnený diskusiami, webinármi, online stretnutiami s pedagógmi, absolventmi

Začali prezentáciou FSVaZ a fakultnej komunity. Množstvo online položených otázok vypovedalo o záujme zúčastnených, odpovedali na ne prodekanka pre vzdelávanie, referentka študijného oddelenia, predsedníčka Rady študentov, ale aj dekan FSVaZ, ktorý celú diskusiu moderoval. „Našich potencionálnych študentov napr. zaujímalo, za aké mimoškolské aktivity môžu získať body v prijímacom konaní, ako majú postupovať, ak nematurujú z požadovaných predmetov, aké sú náležitosti prihlášky, aké sú možnosti zapojenia sa do študentských, umeleckých a športových spolkov a podobne,“ hovorí

PhDr. Miroslava Čerešníková, PhD., prodekanka pre vonkajšie vzťahy a rozvoj FSVaZ.

Divácky atraktívny online program pripravil Ústav romologických štúdií. Doc. Mgr. Jurina Rusnáková, PhD., riaditeľka ÚRS: „Naším zámerom bolo vziať na úvahy uchádzačov o štúdium sociálnych služieb a poradenstva, ktoré je akreditované v odbore sociálna práca, do diskusie o sociálnych službách v pokoji a v momentálnej krízovej situácii. Prostredníctvom našich absolventov, ktorí pôsobia v sociálnych službách, ale aj študentiek, ktoré momentálne dobrovoľnícky pracujú v zariadeniach sociálnych služieb trpiacich nedostatkom personálu kvôli pandémie, sme prezentovali študijný program sociálne služby a poradenstvo. Do diskusie prispeli svojím vhladom aj vyučujúci. Na záver sme ponúkli aj dva semináre, zamerané na maturantov uvažujúcich o štúdiu sociálnych služieb: Môžem spoznať človeka na prvý pohľad? a Zaujímavosti o rómčine“.

Pracovník počas DOD využívali aj live chat na sociálnych sieťach. Hovorí doc. PhDr. Andrea Solgajová, PhD., vedúca Katedry ošetrovateľstva: „V diskusii zazneli otázky týkajúce sa denného i externého štúdia v študijnom odbore ošetrovateľstvo. Uchádzačov zaujímali najmä rozdiely v obsahu a dĺžke štúdia. Častou bola aj

otázka ohľadom regulovaného povolania a uznávania diplomov v zahraničí“.

„Online forma komunikácie je potenciálnym uchádzačom aktuálne veľmi blízka, čo sa odrážalo na množstve otázok. Uchádzačom ďakujeme za ich aktívnu interakciu a prajeme im úspešné rozhodovanie pri voľbe štúdia,“ podotkol prof. PhDr. Tomáš Sollár, PhD., vedúci Katedry psychologických vied.

Ako dodala prodekanka PhDr. Miroslava Čerešníková, PhD., s účasťou študentov na virtuálnom DOD sú spokojní, záznamy jeho programu bude možné nájsť na weboch a sociálnych sieťach fakulty a pracovísk FSVaZ. „Komunikácia na diaľku síce nenahradí kontakt tvárou v tvár, nemožní nadýchnuť sa vysokoškolskej a fakultnej atmosféry a ani zažiť „genius loci“, ale veríme, že prvotné informácie sme sprostredkovali úspešne. A veríme, že tak naozaj, „naživo“, sa stretneme v septembri.“

FAKULTA STREDOEURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ

Prezentácia Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF sa konala v slovenskom i v maďarskom jazyku. Na úvodnú videoprezentáciu fakulty nadviazal online roz-

hovor so záujemcami. Katedry a ústavy fakulty sa prezentovali tiež online na univerzitnej platforme meet.ukf.sk.

Pracovníci Katedry cestovného ruchu (paralelne v dvoch online miestnostiach v slovenskom a maďarskom jazyku) uchádzačom predstavili bakalársky a magisterský študijný program, obsah a zameranie štúdia a zdôraznili kontinuálne prepojenie štúdia s odbornou praxou od prvého semestra (počnúc výberovými prednáškami manažérov podnikov a inštitúcií cestovného ruchu, cez exkurzie do stredísk a podnikov cestovného ruchu, až po realizáciu súvislej odbornej praxe v 3. ročníku).

V Ústave stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ počas celého dňa bežala na konkrétnom linku videoprezentácia pracoviska a jeho študijného programu stredoeurópske areálové štúdiá v troch stupňoch Bc., Mgr. a PhD.

Svoju činnosť uchádzačom predstavil v rámci prezentácie aj Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy (ÚMJL). Zabezpečuje viaceré študijné programy, prípravu budúcich učiteľov maďarského jazyka a literatúry, tlmočníkov a prekladateľov zameraných na maďarský jazyk a kultúru i maďarsko-slovenských bilingválnych mediátorov.

Ústav pre vzdelávanie pedagógov (ÚVP) prezentoval študijné programy predškolská a elementárna pedagogika a učiteľstvo pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom maďarským. Prezentácia obsahovala hlavné črty študijných programov s dôrazom na rôznorodé predmety rôznych kompetencií. Odznali konkrétne informácie o výchovných predmetoch, predmetoch prírodovedných kompetencií, pedagogicko-psychologickom základe, ako aj informácie o organizácii pedagogickej praxe.

„Vo všeobecnosti môžeme skonštatovať, že sme spokojní s počtami záujemcov počas online DOD UKF 2021 napriek tomu, že na klasických kontaktných DOD sme zaznamenali viac záujemcov. Virtuálnu formu považujeme za zaujímavý experiment pre záujemcov aj fakultu, v súčasnosti je však práve online forma jedinou možnou formou realizácie takýchto podujatí. Zájemcovia prejavili intenzívny záujem o štúdium na našej fakulte a tak dúfame, že mnohých z nich privítame aj na zápisoch v septembri,“ skonštatovala dekanka FSŠ Dr. habil. PaedDr. Žofia Bárcziiová, PhD.

„Veľa otázok zo strany uchádzačov, ktoré nám položili ústne či prostredníctvom chatu, sa týkalo podmienok prijatia na štúdium a samotného priebehu štúdia. Zaujímali ich možnosti uplatnenia sa po skončení štúdia, chceli vedieť, aké

cudzie jazyky sa u nás dajú študovať, aké sú poplatky za internát, dostupnosť ubytovacích kapacít, atď. Otázky adresované študentom fakulty sa týkali najmä školských, organizačných, ale aj mimoškolských aktivít.“

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Výnimočná situácia si žiada výnimočné opatrenia. Tento fakt už nikoho z nás po roku stále úradujúcej pandémie neprekvapuje, hoci mnohí si stále neprikykli na neštandardnosť nášho bežného života. To, čo nám chýba najviac, je živý kontakt tvárou v tvár, nesprostredkovaná sociálna interakcia, skúsenosti, ktoré nefiltrujú obrazovky. Chýba nám dokonca aj ostych, nervozita či obava, ktoré bežne pociťujeme pri vstupe do nového prostredia.

„Všetkých týchto prirodzených vedľajších, nie však neďôležitých efektov Dní otvorených dverí, sme sa síce tento rok museli vzdať, odmietli sme však rezignovať na možnosť osloviť uchádzačov o vysokoškolské štúdium a vytvorili sme online udalosť. Jednotlivé pracoviská prezentovali svoje študijné programy a možnosti študentského života spojené so životom fakulty, ktorý presahuje rámce priamej výučby. Využili za týmto účelom rôzne platformy, ktoré fakulta využíva vo svojom dištančnom vzdelávaní, vrátane celouniverzitného systému meet.ukf,“ hovorí dekan FF doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD.

záznamov alebo ich zostrihov sú tieto podujatia prístupné pre uchádzačov aj naďalej. Stránku venovanú fakultnému DOD <https://www.dod.ff.ukf.sk/> počas dvoch dní konania DOD navštívilo vyše 300 účastníkov, pričom mnohí vstupovali aj priamo cez webové sídla katedier a programy zverejnené na sociálnych sieťach, hlavne na Facebooku a Instagrame. Táto stránka bude aktívna až do 15. augusta 2021 a okrem linkov na záznamy obsahuje aj množstvo ďalších rozširujúcich informácií o možnostiach štúdia na FF UKF v Nitre v akademickom roku 2021/2022.“

Hoci sa dennodenne potvrdzuje, že priama, nesprostredkovaná skúsenosť je nenahraditeľná, platforma virtuálneho DOD ponúkla podľa dekanky FF aj zopár výhod. Ich online priestor navštívili aj uchádzači z najvzdialenejších končín Slovenska a celkový počet zvedavcov, ktorí dosiaľ prijali pozvanie, je v porovnaní s predošlým rokom zaznamenateľne vyšší, pričom pomyselná brána na FF UKF v Nitre je stále otvorená.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Online aktivít DOD na PF sa síce v porovnaní s prezenčnou formou DOD zúčastnilo menej záujemcov, avšak mnoho informácií uchádzači získali ešte pred samotným DOD priamo z webovej stránky fakulty, univerzity a jednotlivých katedier.

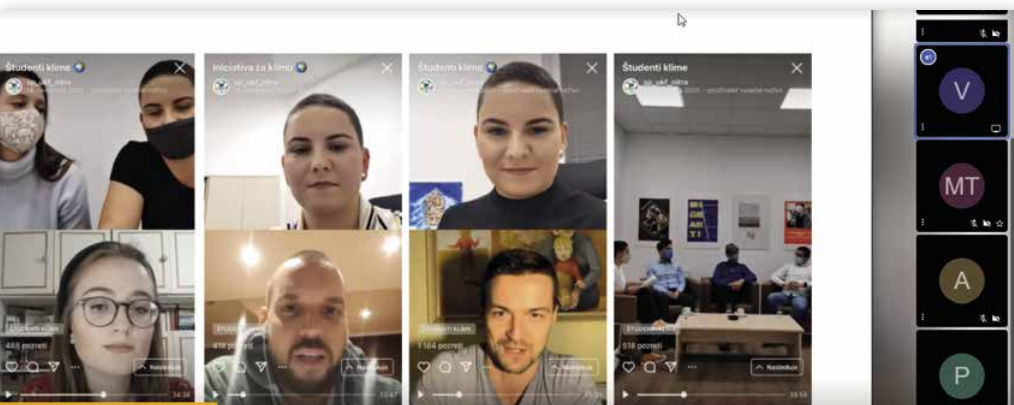
Program DOD otvoril dekan fakulty doc. PaedDr. Gábor Pintes, PhD., krátkym

príhovorom a následne prodekanka pre vzdelávanie doc. PaedDr. Lívia Fenyvesiová, PhD., predstavila Pedagogickú fakultu UKF, možnosti štúdia a podmienky prijatia na jednotlivé študijné programy. Záujem uchádzačov možno hodnotiť pozitívne, celkovo bolo v chatovej miestnosti naraz prihlásených 98 účastníkov.

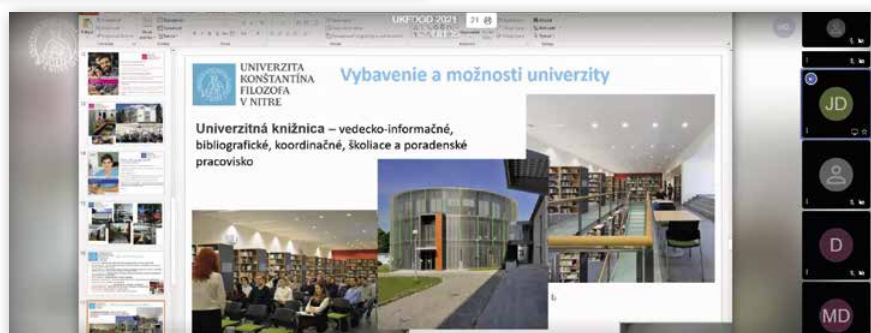
„Program jednotlivých katedier PF UKF bol rôzný. Uchádzači mali možnosť nahliadnuť do viacerých chatových miestností, zúčastniť sa webinárov alebo len tak diskutovať s učiteľmi a študijnými poradcami. Svojím obsahom boli webinäre a workshopy pútavé. Po všetkých aktivitách mali uchádzači priestor na otázky, na ktoré odpovedali garanti študijných programov, študijní poradcovia ale i učelia jednotlivých predmetov,“ približuje program DOD na PF jej dekan doc. PaedDr. Gábor Pintes, PhD. „Otázky mohli písať do chatu alebo sa pýtať priamo. V diskusiách sa uchádzači zväčša zaujímali o spôsob podávania a odosielania prihlášok na štúdium, vydokladovania potrebných príloh k prihláškam, termínom na podanie prihlášok či na následné potvrdenie záujmu o štúdium a podobne. Do priestorov fakulty mohli uchádzači nazrieť prostredníctvom google street view, ktorého prístup bol súčasťou pozvánky, resp. programu.“

Ako dekan PF dodal, verí, že inovatívny spôsob prezentácie fakulty oslovil a zaujal mnohých uchádzačov o štúdium a pomohol im správne sa rozhodnúť pri voľbe štúdia. Učelia Pedagogickej fakulty UKF hodnotia online DOD ako kvalitnú alternatívu prezenčnej formy a v budúcnosti (aj s inováciami) ho určite plánujú využiť ako súčasť tradičných Dní otvorených dverí predovšetkým pre tých uchádzačov, ktorí nemôžu fyzicky prísť.

Spracovala: Ing. Jana Černáková, R – Oddelenie médií (s použitím textov od: FPV – doc. Mgr. Martin Drlík, PhD., FSVaZ – PhDr. Miroslava Čerešníková, PhD., FSŠ – Dr. habil. PaedDr. Žofia Bárčiová, PhD., FF – doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD., PF – doc. PaedDr. Gábor Pintes, PhD., foto: archívy fakúlt, JČ

„Najdôležitejším benefitom celej online udalosti sa stalo jej zdieľanie v čo najširšom virtuálnom priestore a zároveň s predĺženou životnosťou. Uchádzači ocenili predovšetkým možnosť zapojiť sa do živých diskusií, chaty v jednotlivých virtuálnych miestnostiach fungovali v oboch dňoch nepretržite počas celého programu. Väčšina prezentácií, diskusií a ďalších formátov bola streamovaná prostredníctvom youtube a v podobe

UNIKÁTNY VÝSKUM ZISŤUJE VPLYV TOXICKÝCH LÁTOK NA ZDRAVIE ČLOVEKA

Výsledky projektu našich kolegov z Fyziologicko-analytického laboratória na Katedre zoológie a antropológie FPV naznačujú, že konzumácia potravín a nápojov v plastových obaloch a používanie kozmetiky v priebehu tehotenstva súvisí so zvýšenou expozíciou BPA a ftalátom. Tieto látky negatívne ovplyvňujú hormonálnu rovnováhu u tehotných žien, čím môžu ovplyvniť prenatálny vývin dieťaťa, najmä vývin reprodukčného a nervového systému, ale aj vitalitu novorodenca bezprostredne po pôrode.

Pracovníci certifikovaného Fyziologicko-analytického laboratória, zriadeného na Katedre zoológie a antropológie FPV, konkrétne doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD., RNDr. Branislav Kolena, PhD., Mgr. Miroslava Šidlovská, PhD., Mgr. Henrieta Hlisníková a Michaela Földešiová úspešne realizovali projekt MZ SR č. 2016/9-

UKFN-1: „Vzťah medzi zdravím dieťaťa a prenatálnou environmentálnou expozíciou ftalátom a BPA, PRENATAL“. V rámci projektu vznikla spolupráca so Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Bratislave, Fakultnou nemocnicou v Nitre a taktiež s gynekologickými ambulanciami v Nitre.

Tento projekt priniesol významné výsledky v oblasti výskumu vplyvu toxických látok na zdravie človeka, predovšetkým počas prenatálneho obdobia. Výsledky projektu naznačujú, že konzumácia potravín a nápojov v plastových obaloch a používanie kozmetiky v priebehu tehotenstva súvisí so zvýšenou expozíciou BPA a ftalátom (látky nachádzajúce sa

v plastoch). Výsledky tiež naznačujú, že BPA a ftaláty negatívne ovplyvňujú hormonálnu rovnováhu u tehotných žien, čím môžu ovplyvniť prenatálny vývin dieťaťa, predovšetkým vývin reprodukčného a nervového systému, ale aj vitalitu novorodenca bezprostredne po pôrode. V prípade ftalátov bol pozorovaný výraznejší negatívny účinok v porovnaní s BPA. Vzhľadom na rozšírenú aplikáciu ftalátov a BPA v priemyselnej výrobe je dôležité ich monitorovanie v populácii. S členmi riešiteľského tímu projektu sme

sa o predmete výskumu podrobnejšie porozprávali. Objasnili nám jeho dôležitosť a najmä unikátnosť aj v celosvetovom meradle, priblížili obsah výskumu a použité metodiky a tiež načrtli využiteľnosť výsledkov ich výskumného projektu v praxi.

V čom je váš výskum jedinečný? Realizuje sa niečo podobné v zahraničí?

Náš výskum je jedinečný predovšetkým v tom, že sme sledovali expozíciu ftalátom a BPA (biomonitoring) vo veľmi

špecifickej populačnej skupine – u tehotných žien – čím sme mohli vyhodnotiť aj vzťah týchto látok k vývinu reprodukčnej a nervovej sústavy plodu na základe sledovania určitých parametrov po pôrode. V rámci strednej Európy bolo realizovaných málo biomonitorovacích štúdií a ešte menej takých, ktoré by sa zaoberali vzťahom medzi BPA, ftalátmi a vnútro-maternicovým vývinom človeka. Podobný výskum je realizovaný hlavne v USA, Kanade a západnej Európe. Jednou z najvýznamnejších vedkýň v tejto oblasti je Dr. Shanna Swan spolu s jej kolektívom (Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, USA), ktorá sa zaoberá vzťahom medzi prenatálnou expozíciou toxickým látkam a reprodukčnými poruchami, resp. mierou plodnosti u človeka. Čo sa týka vzťahu medzi toxickými látkami a vývinom nervového systému, tak týchto štúdií je podstatne menej, avšak poukazujú na to, že aj vývin mozgu plodu môže byť terčom pre chemické látky nachádzajúce sa v našom prostredí.

Vytvorenie kohorty matka – dieťa zároveň vytvára jedinečné predpoklady pre realizáciu nadväzujúcich štúdií v budúcnosti, napr. po dosiahnutí školského veku týchto detí, prípadne v asociácii na zmeny po dosiahnutí puberty, alebo iniciáciu prípadných ochorení v asociácii na expozíciu probandov. Tieto plánované štúdie si však vyžadujú nemalý finančný stimul na udržanie probandiek v kohorte a vychádzajú z predpokladu grantovej podpory v rámci schém MŠVVaŠ SR v budúcnosti.

V čom je náš výskum jedinečný v celosvetovom meradle, je fakt, že pokiaľ je nám známe, zatiaľ neexistuje žiadna štúdia, ktorá by hodnotila vzťah ftalátov a BPA na zdravie dojčiat cez endokrinné ukazovatele (hormóny, transportné proteíny pre hormóny) matiek v priebehu tehotenstva.

V čom spočívala konkrétna práca, príspevok k projektu, na spomenutých spolupracujúcich pracoviskách?

Náš kolektív - doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD., RNDr. Branislav Kolena, PhD., Mgr. Miroslava Šidlovská, PhD., Mgr. Henrieta Hliseníková a Michaela Földešiová (Fyziologicko-analytické laboratórium, KZA, UKF v Nitre) - zastrešoval väčšinu fáz výskumu, či už to bola administratívna činnosť v rámci projektu, nábor probandiek do výskumu, zber údajov prostredníctvom dotazníka, analýza ftalátov a BPA zo vzoriek moču probandiek, asistencia pri jednotlivých vyšetreniach dojčiat, štatistické spracovanie dát a, v neposlednom rade, šírenie výsledkov výskumu

* Časť riešiteľského kolektívu projektu - členovia Fyziologicko-analytického laboratória KZA FPV UKF: zľava H. Hliseníková, M. Földešiová, B. Kolena, I. Petrovičová a M. Šidlovská.

Čo sú to ftaláty a BPA ?

Plasty, ako súčasť rôznych materiálov, majú ekonomické uplatnenie a zlepšujú kvalitu produktov. Ich flexibilitu zabezpečujú ftaláty a bisfenol A (BPA), tzv. zmäkčovadlá, pričom so stúpajúcim podielom týchto syntetických chemikálií v plastoch, sa zvyšuje ich možnosť pružnosti a ohybnosti.

1. Priemyselné využitie ftalátov a BPA

1. SÚČASŤ POLYVINYLCHLORIDU (PVC)

výroba podlahových krytín, obalových materiálov potravín a zdravotníckych pomôcok

2. SÚČASŤ INÝCH PRODUKTOV

výroba produktov osobnej starostlivosti, kozmetiky, rozpúšťadiel, lepidiel alebo ako súčasť liekov

2. Expozícia ftalátom a BPA

Ľudia môžu byť vystavení prítomnosti ftalátov a BPA prijatím potravín a nápojov, vdychovaním vzduchu a kožným kontaktom. Ich vplyvom môžu byť vystavení ešte pred narodením prostredníctvom matky.

KONTAKT

Doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD.: ipetrovicova@ukf.sk

RNDr. Branislav Kolena, PhD.: bkolena@ukf.sk

Mgr. Miroslava Šidlovská: miroslava.sidlovska@ukf.sk

Mgr. Henrieta Hliseniková: henrieta.hlisenikova@ukf.sk

Anna Balážová), podobne ako FN Nitra, zastrešovali nábor probandiek do nášho výskumu. Doc. PhDr. Eva Šovčíková, CSc., (SZU v Bratislave) zabezpečila vyšetrenie psychomotorických a mentálnych zručností dočiat vo veku 10 mesiacov. Pani docentka Šovčíková sa tiež podieľala na štatistickom spracovaní dát súvisiacich s týmto vyšetrením. Tiež by sme radi spomenuli priateľskú výpomoc od Dr. Holgera Kocha a jeho pracovného kolektívu z oddelenia Biomonitoringu (Center of Toxicology at the Institut for Prevention and Occupational Medicine (IPA) of the Ruhr University Bochum, Nemecko) pri analýze BPA zo vzoriek moču. Na základe našich dobrých vzájomných vzťahov nám neváhali pomôcť, keď sme sa v analytickej časti dostali do ťažkostí. Aj vďaka nim sme tento projekt dotiahli do úspešného konca.

Čo konkrétne zahŕňa váš výskum - aké experimenty ste robili, akú metódu ste použili?

Metodika výskumu by sa dala rozdeliť na štyri časti. Prvá časť tvorí zber údajov o probandkách prostredníctvom dotazníka, v ktorom sme monitorovali zdravotný stav, stravovacie návyky, používanie kozmetiky a prostriedkov osobnej starostlivosti. Táto fáza výskumu je veľmi dôležitá, pretože na základe dotazníka vieme vyhodnotiť potenciálne zdroje expozície ftalátom a BPA v populácii. Druhá časť predstavovala skôr analytickú fázu, tzn. analýzu vzoriek moču a krvného séra tehotných žien. V tretej fáze sme sa sústredili na vyšetrenie dočiat. Štvrtá fáza potom predstavuje spojenie výsledkov z troch predchádzajúcich fáz dokopy a vytvorenie

nielen prostredníctvom publikovania článkov v impaktovaných žurnáloch, ale aj pre širokú verejnosť, či už na sociálnych sieťach, alebo aj prostredníctvom univerzitnej webovej stránky. Pre potreby analýzy koncentrácií endokrinných parametrov probandiek z krvného séra sme vytvorili spoluprácu s doc. Ing. Pavlom Blažičkom, PhD., (IPBM 4vive, Bratislava). Zdravotnícki pracovníci FN Nitra (prof. MUDr. Miloš Mlynček, CSc., Mgr. Alena Morvaiová, MUDr. Zuzana Naništová) zastrešovali povolenie etickej komisie na vykonanie epidemiologického výskumu, nábor probandiek, odber biologického materiálu, priestorové a personálne zabezpečenie vyšetrení dočiat. Gynekologická ambulancia AEVITAS (MUDr. Karin Vondráková, Bc. Lubomíra Eckhardtová) a gynekologická ambulancia v Poliklinike sv. Medarda (MUDr. Beáta Čellárová, Mgr.

asociácií a záverov na základe štatistického spracovania dát.

Vo Fyziologicko-analytickom laboratóriu (KZA, UKF) realizujeme kvalitatívnu a kvantitatívnu analýzu metabolitov ftalátov zo vzoriek moču prostredníctvom vysokoúčinnnej kvapalinovej chromatografie a tandemovej hmotnostnej spektrometrie (HPLC-MS/MS). Táto analýza je metodicky a prístrojovo veľmi náročná. Napriek tomu sme v priebehu niekoľkých rokov

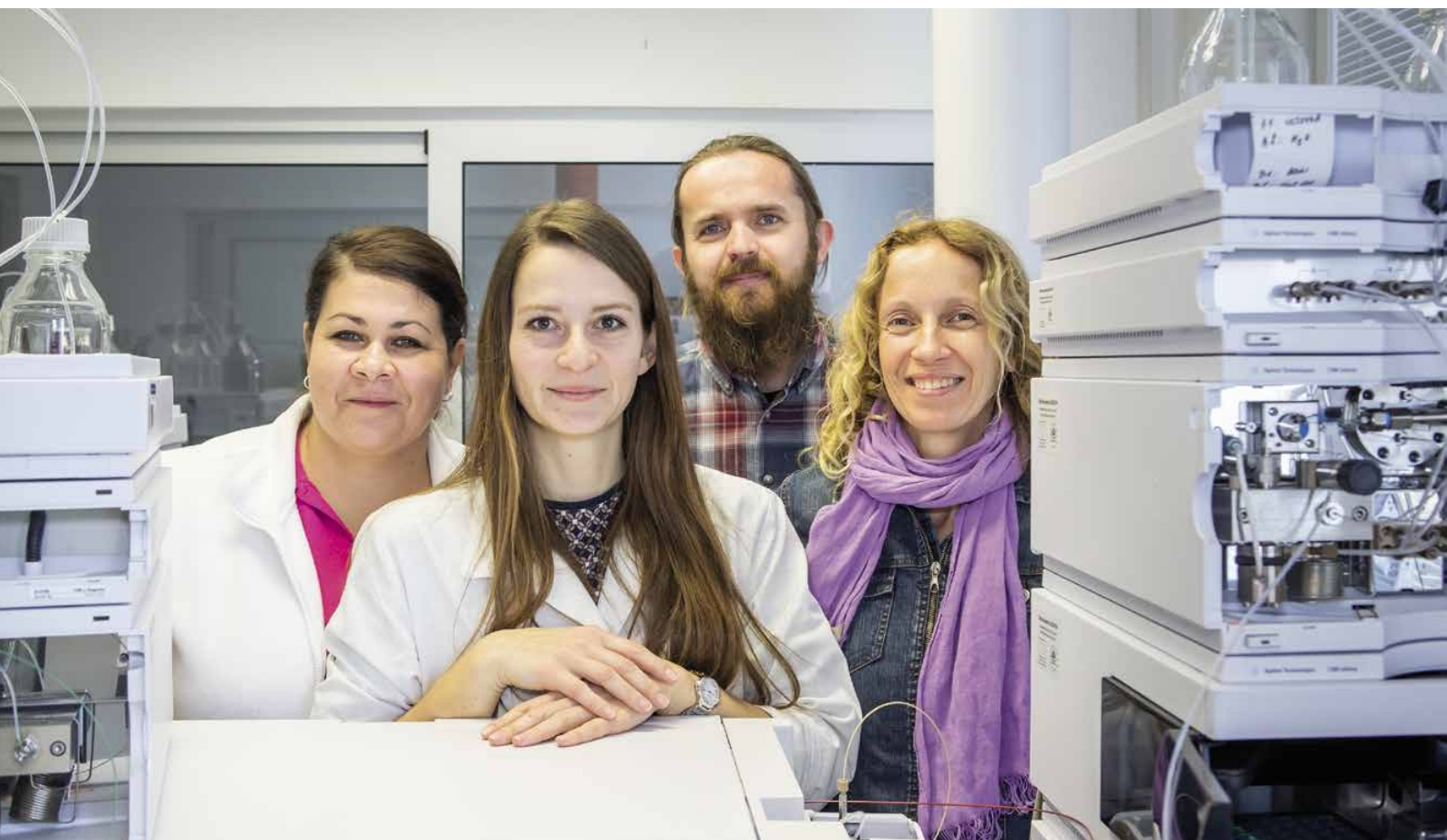
získali medzinárodne akceptované certifikáty v rámci Interlaboratory Comparison Investigations (ICI) a External Quality Assurance Schemes (EQUAS), aj v rámci projektu HBM4EU, ktoré predstavujú hlavné nástroje hodnotenia odbornosti laboratórií v celoeurópskom meradle. Endokrinné parametre (hormóny a transportné proteíny pre hormóny) boli stanovené automaticky elektrochemiluminiscenčnou imunoanalýzou na pracovisku IPBM

4vive. Antropometrické vyšetrenie dojčiat prebehlo vo veku 3 mesiacov. Zdravotníckimi pracovníkmi FN Nitra snímali a hodnotili vybrané reprodukčné markery, t. j. znaky na tele, ktoré sa dajú neinvazívne kvantifikovať a na základe ktorých je možné predikovať reprodukčné zdravie, napr. mieru plodnosti v dospelosti (napr. pomer dĺžky ukazováka a prsteníka, vzdialenosť medzi análnym otvorom a genitáliami), pretože vonkajšie usporiadanie a rozmery týchto znakov sú v asociácii na adekvátnu funkciu reprodukčnej sústavy. Neurobehaviorálne vyšetrenie dojčiat prebehlo vo veku 10 mesiacov podľa Bayleyovej škály hodnotenia mentálneho a psychomotorického vývinu (BSID). Psychológ (SZU v Bratislave) posúdil psychomotorické a mentálne zručnosti dojčiat na základe sledovania dojčiat pri hre (napr. vhadenie kocky do nádoby, listovanie v knihe, manipulácia s drobnými predmetmi, pohybová aktivita a komunikatívne zručnosti). Na ich základe potom psychológ vypočítal výšku indexu pre mentálny vývin (MDI) a psychomotorický vývin (PDI) dojčiat pre daný vek.

Čo bolo na tomto projekte možno najzložitejšie?

K najzložitejším fázam počas celej doby projektu patrila nábor probandiek do výskumu, teda vytvorenie kohorty mat-

ka-dieťa, a vyšetrenia dojčiat. Tieto fázy boli náročné či už z hľadiska logistického – bola potrebná intenzívna kooperácia nášho kolektívu (KZA, UKF) spolu s vybranými gynekologickými ambulanciami, FN Nitra a psychológom zo SZU v Bratislave, ale aj z časového hľadiska – vyžadovali si obdobie dlhé niečo vyše dvoch rokov.

U nás na Slovensku nie je zvykom zapájať sa do rôznych vedeckých výskumov, a preto bolo zložité u oslovených žien vzbudiť dôveru a záujem o predmet našej štúdie. O to viac, že sa práve nachádzali v citlivom období tehotenstva. Pevne veríme, že sa bude povedomie o slovenskej vede v spoločnosti iba zvyšovať a ľudia začnú prejavovať väčšiu ochotu spolupracovať. Snáď sa aj nám podarí šíriť v tomto smere osvetu.

Ako a kde sa môžu výsledky vášho výskumu uplatniť v praxi? Ako môže váš výskum pozitívne ovplyvniť riešenie problému, ktorého sa týka?

V praxi sa naše výsledky, ako aj výsledky iných biomonitorovacích štúdií, môžu uplatniť v rámci hodnotenia zdravotného rizika chemických látok a tak tiež v rámci hodnotenia bezpečnosti potravín a iných produktov, ktorým sú

ľudia vystavení na pravidelnej báze. Naše výsledky môžu informovať o vplyve týchto látok na zdravie človeka a apelovať tak na výkonné orgány, ktoré môžu zmeniť legislatívu o používaní ftalátov a BPA v produktoch dennej spotreby u ľudí – môžu nariadiť ich substitúciu inými látkami – bezpečnejšími pre zdravie ľudí.

Ďalej môžu byť použité ako súčasť hodnotenia miery expozície ftalátom a BPA u ľudí rôznych populácií v rámci sveta za posledných 70 rokov, teda obdobie, kedy boli aktívne vyrábané plastové produkty.

Vzhľadom na rozšírenú aplikáciu ftalátov a BPA v priemyselnej výrobe je dôležité ich monitorovanie v populácii. Najcitlivejšia fáza vývinu človeka na pôsobenie environmentálnych faktorov je prenatálne obdobie. Preto považujeme sledovanie ftalátov a BPA u tehotných žien za prínosné a dôležité.

Mgr. Henrieta Hlisníková,
doc. Ing. Ida Petrovičová, PhD.,
RNDr. Branislav Kolena, PhD.,
Mgr. Miroslava Šidlovská, PhD.
a Michaela Földešiová,
FPV - Katedra zoológie
a antropológie - FAL,
foto: LB a *archív FAL KZA

POMÔŽTE ZVÝŠIŤ KVALITU ŽIVOTA NAŠICH DETÍ

VPLYV FTALÁTOV A BISFENOLU A NA ZDRAVIE DIEŤAŤA

1 ZAMERANIE VÝSKUMU

Náš výskum, realizovaný na UKF v Nitre, SZU v Bratislave a FN v Nitre, je zameraný na analýzu ftalátov a bisfenolu u tehotných žien a dopadu na zdravie ich detí.

2 CIEĽ VÝSKUMU

Obzvlášť citlivým obdobím človeka na pôsobenie chemikálií je práve vnútromaternicový vývin. Preto uskutočňujeme výskum pôsobenia týchto chemických látok na organizmus dieťaťa, či už v prenatálnom štádiu vývinu, alebo v postnatálnom.

3 VPLYV CHEMIKÁLIÍ NA ZDRAVIE DIEŤAŤA

1. Sú to látky, ktoré v organizme pôsobia ako endokrinné disruptory (majú schopnosť narušiť funkciu žliaz s vnútorným vylučovaním).
2. Majú negatívny vplyv na endokrinnú, reprodukčnú a nervovú sústavu človeka.

4 VYUŽITIE FTALÁTOV A BISFENOLU A

zmäčkovadlá v plastoch, obalových materiáloch potravín a nápojov, kozmetických a zdravotníckych produktov a stavebných materiálov, výroba fliaš určených pre kojencov

5 AKO NA TO ?

1. Váš gynekológ Vám poskytne základné informácie o výskume.
2. Vyplňte dotazník a podpíšte informovaný súhlas.
3. Odovzdajte vzorku moču a krvi v 1. a 3. trimestri tehotenstva.
4. Po narodení dieťaťa urobíme somatometrické a psychomotorické merania.
5. S Vaším súhlasom Vás budeme kontaktovať v období, keď Vaše dieťa dosiahne pubertu a urobíme ďalšie vyšetrenia.

6 VÝHODY

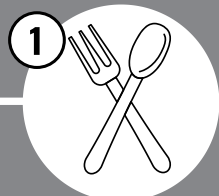
1. Získate dôležité informácie o zdravotnom stave Vášho dieťaťa.
2. Získané informácie použijeme pri objasnení pôsobenia škodlivých látok zo životného prostredia na zdravie vášho dieťaťa.
3. Pri plnej účasti na našom výskume získate poukážku v hodnote 60 EUR.

Výsledky projektu PRENATAL: Vzťah medzi zdravím dieťaťa a prenatálnou environmentálnou expozíciou ftalátom a BPA

Výskum bol podporený projektom MZ SR č. 2016/9-UKFN-1 v spolupráci s UKF v Nitre, FN Nitra, SZU v Bratislave a s gynekologickými ambulanciami v Nitre

2
Používanie KOZMETIKY
súvisí so zvýšenou
expozíciou
BPA a FTALÁTOM

1
Konzumácia POTRAVÍN a
NÁPOJOV zabalených v
plastových obaloch súvisí so
zvýšenou expozíciou
BPA a FTALÁTOM

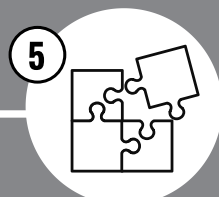
3
BPA a FTALÁTY negatívne
pôsobia na HORMONÁLNU
ROVNOVÁHU u tehotných
žien, čím môžu ovplyvniť
PRENATÁLNY VÝVIN
DIEŤAŤA

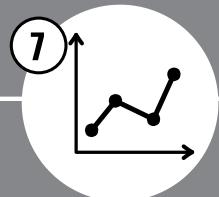
4
BPA a FTALÁTY ovplyvňujú
niektoré ukazovatele
NOVORODENCOV (napr.
gestačný vek pri pôrode,
pôrodnú hmotnosť alebo
Apgar skóre novorodenca)

6
BPA a FTALÁTY negatívne
pôsobia na vývin vonkajších
POHLAVNÝCH ORGÁNOV u
chlapcov a dievčat vo veku 3
mesiacov

5
BPA a FTALÁTY menia
psychomotorické a
mentálne ZRUČNOSTI
dojčiat vo veku 10
mesiacov

7
FTALÁTY majú v
porovnaní s BPA
výraznejší negatívny
účinkov na zdravie človeka

Zhrnutie

Výsledky nášho výskumu naznačujú, že
**expozícia BPA a ftalátom počas
tehotenstva:**

- súvisí s **abnormálnou zmenou hormonálnej rovnováhy** u tehotných žien
- môže ovplyvniť **vitalitu novorodenca** a jeho **reprodukčné a nervové zdravie** počas detstva s potenciálnym vplyvom až do dospelosti

PROJEKT

Výstupom projektu je tiež
množstvo informačno -
edukačných materiálov
pre širšiu verejnosť.

Produkty obsahujúce FTALÁTY a BPA

Eliminácia FTALÁTOV A BPA

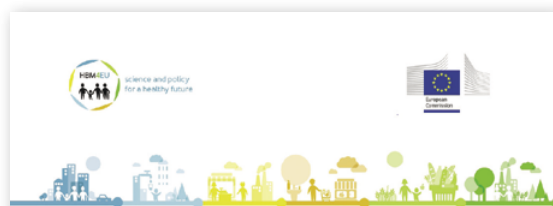
ZDRAVIE A ENDOKRINNÉ DISRUPTORY

ftaláty a BPA sa zaraďujú medzi endokrinné disruptory, tzn. chemické látky so schopnosťou narušiť hormonálnu rovnováhu organizmu. Čiastočným spôsobom na endokrinný systém môžu tieto látky negatívne vplyvať aj na ďalšie reprodukčné systémy.

ENDOKRINNÝ SYSTÉM	REPRODUKČNÝ SYSTÉM
Endokrinné disruptory môžu schopnosť narušiť funkciu celého endokrinného systému. Obzvlášť zabraňujú tvorbe hormónov štítnej žľazy a testosterónu, a prípadne rakoviny, čo môže viesť k rakovine v orgánoch.	ftaláty a BPA pôsobia ako antiandrogény, preto na ne citlivé orgány mužského reprodukčného systému, ako je prostata, môžu mať negatívne vplyvy. Endokrinné disruptory môžu negatívne vplyvať na plodnosť človeka, u chlapcov môžu spôsobiť rakovinu prostaty a nezdorovanie semenníkov.
NERVOVÝ SYSTÉM	RESPIRÁČNY SYSTÉM A IMUNITA
ftaláty a BPA pôsobia ako protizápalové látky na formáciu mozgových buniek dieťaťa. Môžu ovplyvniť správne fungovanie psychomotorickej zručnosti. U chlapcov môžu spôsobiť narušenie charakteristických mužských vzorov správania.	Človek môže byť ovplyvnený ftalátmi a BPA aj prostredníctvom inhalácie prachu a dymu v zariadeniach. Preto môžu tieto chemikálie pôsobiť na napätie alergií, astmy alebo iných respiračných ochorení.

KONTAKT

Doc. Ing. Jozef Hrbáčik, PhD., jhrbaci@upjsk.sk
MUDr. Aneta Kukuřová, PhD., kukuřova@upjsk.sk
MUDr. Miroslava Štefániková, PhD., stefanikova@upjsk.sk
MUDr. Jarmila Hrbáčiková, PhD., hrbaci@upjsk.sk

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

This is to certify that

**Physiological Analytical Laboratory,
Constantine the Philosopher University in Nitra**

has participated in the HBM4EU QA/QC programme and its
successful performance has resulted in its qualification as
HBM4EU laboratory for the analysis of:

**MEP, MBzP, MIBP, MnBP, MCHP, SOH-MEHP, Soxo-MEHP,
5cx-MEPP and cx-MINP in human urine**

RIKILT – Wageningen University & Research

Organiser of the Phthalates exercise

Argelia Castaño
Marta Esteban López

WP9 leaders

ICNSA

Instituto
de Salud
Carlos III

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Thomas Göen

Task 9.4 leader

FAU
IPASUM

On behalf of the
HBM4EU Quality Assurance Unit

NAVŽDY ODIŠIEL PROFESOR IVAN SULÍK

Roky pôsobil v Ústave literárnej a umeleckej komunikácie Filozofickej fakulty UKF, neskôr sa stal prvým vedúcim Katedry žurnalistiky.

Prof. PaedDr. Ivan Sulík, CSc., nás navždy opustil 14. januára 2021. Narodil sa 29. januára 1943 v Topoľčanoch. Zmaturoval na Jedenástočnej strednej škole v Bánovciach nad Bebravou. Jeho spojenie s našou alma mater začalo v rokoch 1964 – 1968, keď študoval kombináciu slovenčina – ruština na vtedajšej Pedagogickej fakulte v Nitre, a od roku 1969 pôsobil ako odborný pracovník v Kabinete literárnej komunikácie (dnešný Ústav literárnej a umeleckej komunikácie Filozofickej fakulty UKF v Nitre).

V rokoch 1973 – 1977 bol interným vedeckým aspirantom v Literárnovednom ústave SAV v Bratislave a v rokoch 1977 – 1978 redaktorom vydavateľstva Smena. V roku 1979 nastúpil ako vedec-ký pracovník do Ústavu umeleckej kritiky a divadelnej dokumentácie v Bratislave,

kde zotrval deväť rokov. Následne sa vrátil do Nitry a pokračoval v práci na pôvodnom pracovisku v Ústave literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF. Zakladal Katedru žurnalistiky na Filozofickej fakulte UKF a stal sa jej prvým vedúcim. Túto funkciu zastával desať rokov.

V rámci pracovného života sa venoval hodnoteniu diel, a to najmä autorov povojnového obdobia. Zamerail sa aj na literatúru 60. – 80. rokov. Bol aktívnym publicistom, literárnym kritikom a historikom. Svoje texty publikoval najmä v časopisoch Romboid, Slovenské pohľady, Zlatý máj, Literárnom týždenníku, Literárnom mesačníku a ďalších periodikách. Výber z jeho časopiseckej a vedeckej tvorby vyšiel v zborníkoch a knihách Nenáhodné istoty, Kapitoly o súčasnej próze, Súradnice novej prózy,

Literárne konfrontácie, Literárnokritické reflexie a ďalšie.

Napísal monografiu Vývinová problematika populárnej prózy a je spoluautorom publikácie Dejiny slovenskej literatúry z roku 1984 – napísal kapitolu o vývoji slovenskej prózy po roku 1945. Zostavil viacero antológií zo súčasnej slovenskej prózy: Sol zeme, Kroky času a iné, prispel tiež do zborníkov O interpretácii umeleckého textu.

Mgr. Andrea Chlebcová Hečková, PhD.,
foto: litcentrum.sk

REKTOR UKF VYMEŇOVAL NOVÝCH DOCENTOV

Rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., dňa 24. februára 2021 vymenoval troch nových docentov, ktorí uskutočnili habilitačné prednášky a úspešne obhájili habilitačné práce pred Vedeckou radou Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Dekréty docentom odovzdal prorektor pre vonkajšie vzťahy a sociálne veci doc. PaedDr. Miroslav Tvrdoň, PhD. Za docentov boli menovaní:

- PaedDr. Mária Lalinská, PhD., Katedra romanistiky FF UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry

- Mgr. Klement Mitterpach, PhD., Katedra filozofie FF UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania estetika
- PhDr. Jitka Rožňová, PhD., Katedra žurnalistiky FF UKF v Nitre, v odbore habilitačného konania a inauguračného konania masmediálne štúdiá

Prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD., prorektorka pre vedeckovýskumnú činnosť, foto: Jana Černáková,
R – Oddelenie médií

UKF V NITRE INVESTUJE DO EFEKTÍVNEHO ENERGETICKÉHO RIEŠENIA BUDOV

Realizovaním navrhovaných úprav sa oba objekty - Študentský domov Brezový háj a spoločenská prístavba Študentského domova Zobor - zaradia do energetickej triedy A1 a získajú označenie ultranízkoenergetické budovy.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre má vo svojom Dlhodobom zámere na roky 2019 – 2025 zadefinované ciele v oblasti environmentálnej politiky, ktoré reflektujú aktuálnu situáciu a urgentné problémy ochrany životného prostredia.

K prioritným úlohám univerzity patrí aj efektívne energetické hospodárenie (úspora vody, energií, oprava a údržba budov...). UKF dala v roku 2017 vypracovať

výzvy OPKZP-PO4-SC431-2018-48. Jeho hlavným zámerom je zníženie nákladov a efektívnejšie hospodárenie s energiami v rámci dvoch budov študentských domovov. Zazmluvnený finančný príspevok na realizáciu projektu predstavuje sumu 2 099 108,50 €.

Budova ŠD Brezový háj bola postavená v roku 1964 a pôvodne slúžila ako internát Stavebného učilišťa v Nit-

vať energetický audit, ktorého cieľom bolo vyhodnotiť aktuálnu spotrebu energií v rámci dvoch budov - Študentského domova Brezový háj a spoločenskej prístavby Študentského domova Zobor, ako aj navrhnuť vhodné úsporné opatrenia a vyhodnotiť ich vplyv v ekonomickej a environmentálnej oblasti. Návrhy boli spracované v rámci stavebnej projektovej dokumentácie. Na kofinancovanie realizácie stavebných úprav vypracovala UKF v Nitre projekt „Zníženie energetickej náročnosti budov UKF v Nitre“, ktorý sa úspešne uchádzal o financie z Operačného programu „Kvalita životného prostredia“ ITMS kód 310041U599 v rámci

re. V posledných 15 rokoch bol objekt prakticky neužívaný, resp. používaný iba v obmedzenej miere. V rámci budovy bolo doteraz realizované do 3/4 zateplenie obvodového a strešného pláštá budovy pri použití inovatívnych materiálov a technologických postupov. Okrem toho bola realizovaná aj inštalácia solárneho systému so solárnymi vákuovými trubicovými kolektormi, ktoré patria k najefektívnejším modelom na trhu a poskytujú nadpriemerný úžitok aj pri menej priaznivých slnečných podmienkach. Energia z pasívneho zisku z tohto solárneho systému sa bude využívať na ohrev teplej vody v ubytovacej časti študentské-

ho domova. Zníženie spotreby elektrickej energie bude zabezpečené aj prostredníctvom výmeny jestvujúcich svietidiel za LED svietidlá a výmenou niektorých okien. Vymenené budú aj exteriérové dvere, kde sa bude riešiť vstup pre imobilné osoby. Ukončenie rekonštrukcie budovy je naplánované na august 2021.

Spoločenská prístavba ŠD Zobor slúži študentom UKF v Nitre. Nachádzajú sa tu konferenčné miestnosti, svoje stretnutia tu realizuje Študentský parlament, nachádzajú sa tu študovne, priestory študentského tanečného súboru, ambulancia lekára a priestory Študentského centra. Budova má bezbariérový prístup, ktorý je vybudovaný pri hlavnom vstupe do budovy. Navrhnuté zníženie energetickej náročnosti budovy spočíva v zateplení obvodových stien, strešných plášťov, vo výmene starých okien, vyregulovaní vykurovacieho systému, ako aj v úprave elektroinštalácií a výmene svietidiel za LED. Ukončenie rekonštrukcie budovy je plánované na júl 2021.

Realizovaním navrhovaných úprav sa oba objekty zaradia do energetickej triedy A1 a získajú označenie ultranízkoenergetické budovy.

Spracovala: Mgr. Ľubica Lachká,
manažérka projektu,
foto: archív L. Lampertovej

ONLINE PROJEKTY O MIGRÁCII OSLOVILI ŠIROKÉ PUBLIKUM

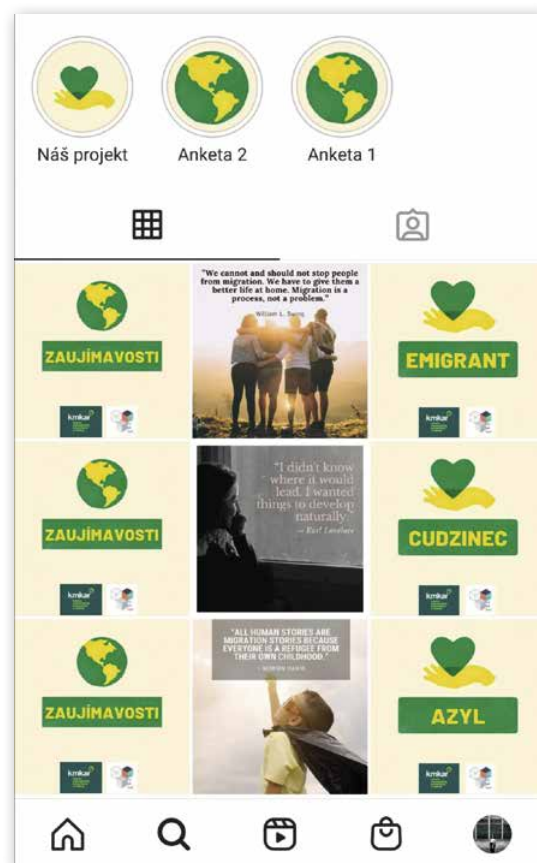
Študenti Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy veria, že pozitívne ovplyvnia tvorbu názorov podložených faktami, nie domnienkami a stereotypmi.

Niečo vyše 250 komentárov v jednom projekte, 162 odpovedí na ankety v druhom, viac ako 20 účastníkov online eventu v treťom. Ak ste sa zapojili, mohli ste získať odpovede na otázky: Aké sú mýty o migrantoch? Koľko toho skutočne viete o migrácii? Kto sú CPčkari? Všetci by sme sa zrejme zhodli na tom, že migrácia je kontroverzná téma. V politike, v médiách i v bežných ľudských rozhovoroch často rozvíri búrlivé debaty. Zhodneme sa možno i na tom, že v týchto diskusiách niekedy absentujú fakty. A presne na tento problém upriamili pozornosť študentské práce, ktoré vznikli v rámci projektu VEGA: 1/0192/18 Formovanie postojov generácie Y v geografickom priestore V4 k problematike migrantov prostredníctvom digitálnej komunikácie na sociálnych sieťach, ktorého vedúcou je docentka Lucia Spálová.

ny diskurz migrácie. Počas konferencie vzišli z obsahov videí námety do panelovej diskusie s odborníkmi. Svoje videá následne študenti zapojili i do projektu rovnakej katedry: APVV – 18 – 0257 Inkubátor multimediálnej digitálnej produkcie - recipročný transfer vedy, umenia a kreatívnych priemyslov.

POSTOJE GENERÁCIE Z

Študenti si pre šírenie svojich videí vybrali sociálnu sieť Tik Tok. V čase kompletizácie záverov ich projektu s názvom Boříči múrov – migranti – mýty & fakty mali videá viac ako 13 700 zhladnutí a vyše 250 komentárov. Videá sa venujú známym mýtom: migrant je terorista, migranti sú iba muži a posledné video vyvracalo známy mýtus, že migranti ne-

sposobom, ktorý u publika rezonuje na negatívne stereotypy, ku ktorým sa vo svojich reakciách a komentároch používatelia siete vracajú," uviedli v zhrnutí projektu slová odborníka v téme reakcií na nenávisťné komentáre na internete z Nadácie otvorenej spoločnosti. Študentom vysvetlil: „Komentáre sú alarmujúci znak nízkej miery tolerance a akceptácie v našej spoločnosti“.

Koordinátorka komunitných aktivít a komunikácie z OZ Mareena nápad pochválila. Študentov uistila, že negatívne komentáre značia, že vykročili správnym smerom. Videá sa podľa jej slov potrebujú dostať práve medzi ľudí, ktorí majú k migrácii negatívny postoj, alebo o nej nevedia dostatok relevantných informácií, a vzdelávať ich.

Videá spracovali: réžia, strih a animácia - Martin Hluchý, produkcia - Diana Filadelfiová, ilustrácie - Michal Vartiak, Pavel Bajan, Lucia Paľová, dabing - Michal Porubovič, Andrea Lipnická, Veronika Ďurčatová, morálna podpora - Ondrej Dobrota, Patrik Porubský.

#SOMCPCKAR

Päť študentiek z rovnakej katedry sa do Inkubátora zapojilo s projektom CPčkari. Uvádzajú, že projekt vznikol „pre podporu tzv. migrantov – CPčkarov. Chceme,

Vyvrátenie mýtov o migrantoch a migrácii, objasnenie nejasností a nepravdivých informácií či informovanie o sociálnych témach a problémoch si zadali za svoje ciele študenti Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy FF UKF v Nitre. V rámci projektu vytvorili tri krátke videá s autorskými ilustráciami.

Videá boli aj súčasťou novembrovej vedeckej konferencie s názvom Mediál-

chcú pracovať.

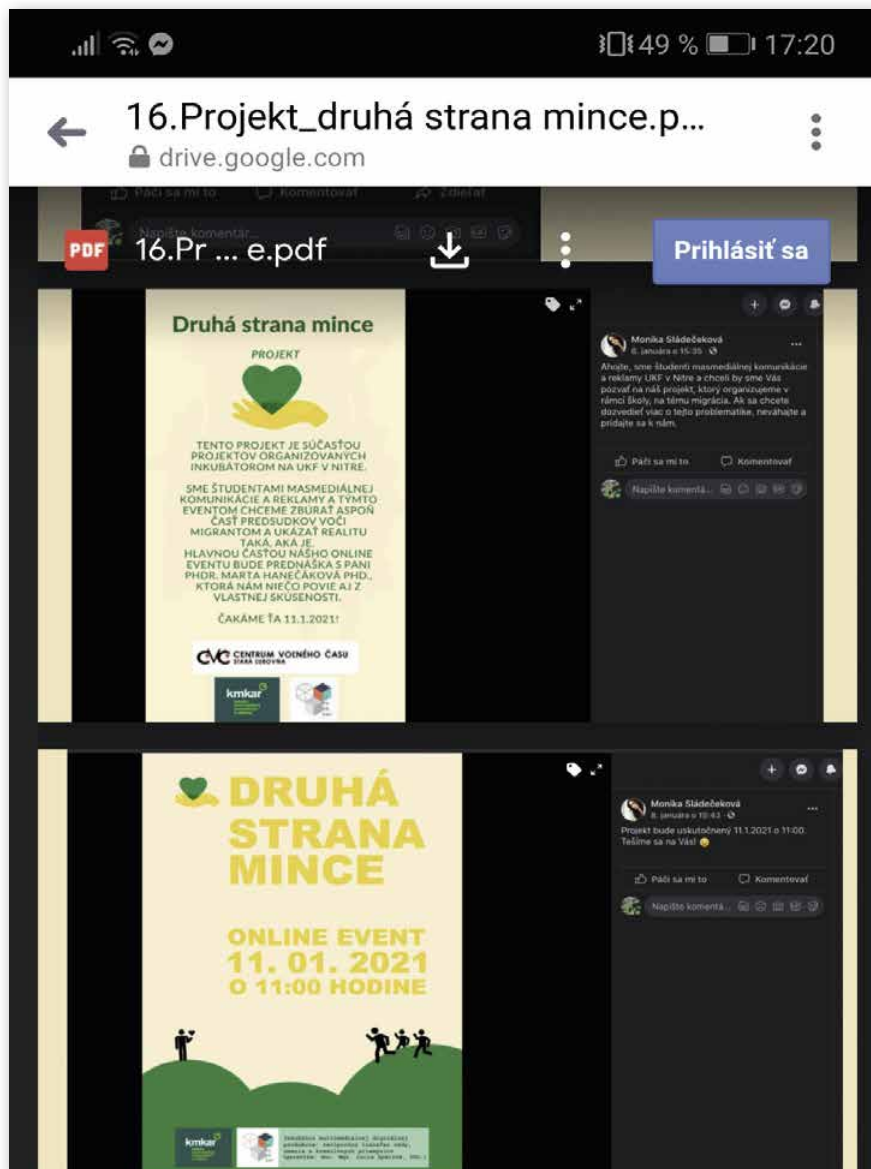
Reakcie generácie Z (ZŠ a SŠ), na ktorú boli videá upriamené, vyhodnotili tvorcovia projektu nasledovne: 68 % negatívny, 18 % pozitívny a 14 % neutrálny postoj. Dôvodov môže byť viacero. Študenti dané dôvody konzultovali i s odborníkmi na tematiku migrácie. „Vizuálne spracovanie v prostredí Tik Tok síce vysvetľuje fakty a búra mýty, ale robí to

aby ste voči týmto ľuďom zahodili predsudky a stereotypy. Veď každý jeden z nás určite niekoho takého pozná, alebo ním je možno sám...“ Natália Slováčková, Nina Trusková, Viktória Valašteková, Lucia Milada Medvedová a Sandra Galadik spoločne vytvorili instagramový účet s názvom CPčkari UKF KMKaR, na ktorom od prvého príspevku, ktorý uverejnili 7. decembra 2020, nazbierali do 20. januára 98 sledovateľov a uverejnili na ňom 11 príspevkov.

Študentky ľudí na Instagrame vyzývali k tomu, aby sa odfotili, keď cestujú a k fotke pridali hashtag #somcpckar, a tak sa symbolicky pridali k CPčkarom. Na profile urobili dva online rozhovory, niekoľko ankiet v príbehoch (dostupné 24 hodín).

Pozitívne je, že na profile nezaznamenali negatívne komentáre. K deviatim ankétam dostali 162 odpovedí a urobili jeden live stream s Vierou Šedou, ktorej sa téma cpčkarstva spája napríklad s „utekaním z domu za lepším vzdelaním a budúcnosťou“.

Viera napísala v súvislosti s témou cpčkarstva aj blog, kde spomína napríklad i známy postoj. „Často my prisťahovalci počujeme od našich doma: „... a to ty v tej Bratislave“,“ uviedla. Tak čo, ako by ste vy odpovedali v ankete na otázku, či viete, kto je cpčkar? Ak stále neviete, navštívte instagramový účet CPčkari UKF KMKaR a zistíte viac.

Z AKEJ KRAJINY ĽUDIA EMIGRUJÚ NAJMEŇEJ?

Skupinový projekt s názvom Druhá strana mince vytvorila Lenka Krnáčková, Kristína Martinková, Justí Lalíková, Michaela Omastová, Jana Konkolová, Jess Nagyová, Monika Sládečeková, Natália Váleková a Sonka Bucková. Jeho hlavným cieľom bolo zvýšiť povedomie o migrácii a pomôcť porozumieť pojmom, ktoré sa s ňou spájajú.

Študentky založili instagramovú i facebookovú stránku patriacu projektu, kam pravidelne prispievali. Doteraz uverejnili napríklad príbehy migrantov, tiež autorské video, fotografie a citáty, nad ktorými sa môže sledovateľ ich stránky zamyslieť. Informovali o viacerých zaujímavostiach. „Vedeli ste, že ľudia z najchudobnejších krajín emigrujú najmenej?“ spýtali

sa napríklad v jednom z autorských textov k príspevku. Okrem pravidelnej komunikácie s užívateľmi sociálnych sietí študentky zorganizovali aj jeden online event, ktorý sledovalo viac ako 20 divákov. Jeho účastníci si mohli vypočuť prednášky s odborníkmi na tému migrácie.

Cenu Inkubátora síce nezískal ani jeden z projektov, no za krátky čas dokázali osloviť pomerne široké publikum. Samozrejme, najmä ľudí patriacich do generácie Z, na ktorých sa primárne zameriavali. Veríme, že poznatky, o ktorých študenti informovali, budú pozitívne vplyvať na kreovanie názorov podložených faktami, nie domnienkami a stereotypmi.

Mgr. Ľubica Račeková – doktorandka Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy FF UKF pôsobiaca na Katedre žurnalistiky FF UKF, riešiteľka projektu
VEGA: 1/0192/18, foto: L.R.

ONLINE ŠTUDENTSKÝ TERÉNNY VÝSKUM NA KATEDRE ETNOLÓGIE A FOLKLORISTIKY

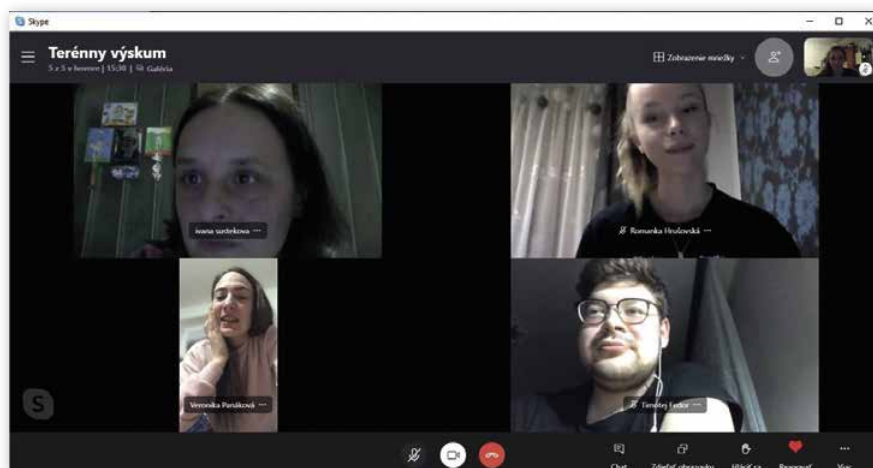
Spracované témy súviseli prevažne s problematikou súčasnej kalendárnej a rodinnej obyčajovej kultúry, s dôrazom na historické kontexty skúmaných javov, ale objavila sa aj téma súčasných doplnkových zamestnaní.

notnú spätnú väzbu, ktorú mohli v ďalšom dni do svojich výskumných aktivít zapracovať, a tak sa mohli v realizácii výskumu zo dňa na deň zlepšovať.

Bola to cenná a zaujímavá skúsenosť pre celú katedru – nielen z dôvodu súčasných obmedzení, ktoré výrazne ovplyvňujú realizáciu „klasického“ etnografického terénneho výskumu a novým podmienkam sa musíme prispôbiť všetci, ale aj z dôvodu, že aj metódy tzv. online etnografie (nazývanej tiež ako virtuálna či digitálna etnografia) sa čím ďalej tým viac stávajú relevantnými a využívanými v rámci etnológie či sociálnej a kultúrnej antropológie.

A ako túto skúsenosť s online terénnym výskumom hodnotia naše študentky a študent? Prečítajte si ich stručné reflexie.

- **Petra Barčíková (2. ročník Bc. štúdia):** Na priebeh online výskumu som bola veľmi zvedavá. Obávala som sa, že rozhovory cez online platformy nedosiahnu mnou

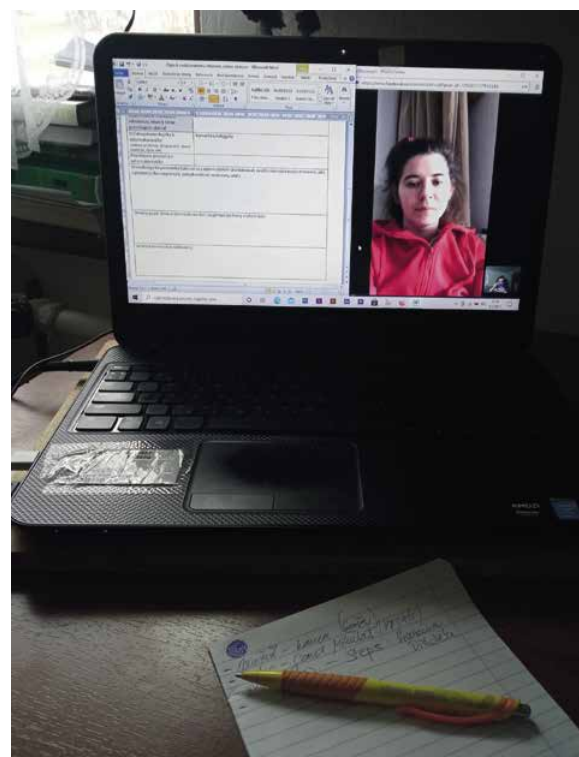

V nedeľu 14. februára 2021 sme na Katedre etnológie FF UKF v Nitre ukončili 10-dňový terénny výskum našich súčasných študentiek a študenta 2. ročníka bakalárskeho štúdia. Pre mimoriadne komplikovanú epidemiologickú situáciu sa tak kolektívny terénny výskum, ktorý je súčasťou bakalárskeho študijného programu ako predmet s názvom Terénny výskum I., nemohol uskutočniť v pôvodnom termíne – v máji 2020. Kolektívny etnografický terénny výskum predstavuje pre študentov a študentky etnológie praktické cvičenie tvorby a zberu dát aplikáciou základných metód a techník etnografického výskumu – zúčastneného pozorovania, realizácie rozhovorov a ďalších výskumných techník.

A keďže skúsenosti a zručnosti získané prostredníctvom takéhoto intenzívneho etnografického terénneho výskumu sú v rámci ďalšieho pokračovania štúdia etnológie na našej katedre veľmi dôležité, priam nevyhnutné a nenahraditeľné, nemohli sme jeho realizáciu ďalej odkladať. Okrem zmeny termínu sme sa aj v mnohých ďalších aspektoch

museli prispôbiť novým podmienkam a 10-dňový terénny výskum sme zrealizovali online formou.

Témy, ktoré počas terénneho výskumu študentky a študent spracovávali, súviseli prevažne s problematikou súčasnej kalendárnej a rodinnej obyčajovej kultúry (s dôrazom na historické kontexty skúmaných javov), ale objavila sa aj téma súčasných doplnkových zamestnaní (vedľajšie zdroje príjmu, študentské brigády, sezónne práce a i.). Kvalitatívne rozhovory prebiehali prevažne online formou prostredníctvom dostupných platforiem, v rámci výskumnej stratégie sa študentky a študent sústredili primárne na kontakty v rámci úzkych sociálnych kruhov (príbuzní, priatelia a známi) v lokalitách, v ktorých žijú, no podarilo sa im nakontaktovať a zrealizovať online rozhovory s respondentmi/kami aj mimo ich „sociálnu bublinu“. Súčasťou každého výskumného dňa bolo večerné online stretnutie s pedagógkami katedry, počas ktorého mali začínajúce výskumníčky a výskumník možnosť reflektovať to, čo počas dňa zažili. Získavali tak plnohod-

požadovanú kvalitu, ako som bola zvyknutá pri „normálnom“ rozhovore, fyzicky s informátorom. Ale aj napriek tomu si myslím, že som z výskumu vyťažila, čo sa dalo a získala som veľmi zaujímavé informácie. Možno je to aj vďaka tomu, že moji respondenti sú v dnešnej dobe na online priestor zvyknutí a nemali problém sa mi aj takouto

formou zdôveriť. Bola to veľmi zaujímavá skúsenosť a myslím si, že to nebola jednorazová situácia a online rozhovory sa stanú plnohodnotnou formou výskumu v etnológii.

- **Timotej Fedor** (2. ročník Bc. štúdia): Spočiatku som nevedel, čo od tohto online výskumu očakávať. No hneď po prvom rozhovore som si uvedomil, že online výskumy sú veľkou pomocou pri získavaní dát. Samozrejme, nedokáže to nahradiť osobné stretnutie výskumníka a informátora, no v čase pandémie „nestojíme na jednom mieste“, naopak, napredujeme.
- **Romana Hrušovská** (2. ročník Bc. štúdia): Keďže to bol v podstate prvý výskum, dosť som sa bála, ako to bude vôbec prebiehať. Aj keď počas prvých rozhovorov som bola v strese, pri posledných som mala skôr pocit, že ani nerobím výskum, ale sa s tými ľuďmi rozprávam tak ako vždy. Online priestor bol síce o niečo komplikovanejší, ako ten „normálny“, ale dôvodom bola iba technická stránka, čiže ak neberiem ohľad na tú, tak v tom veľký rozdiel nevidím. Vďaka výskumu som nabrala nové skúsenosti, ktoré budem určite využívať aj naďalej. Bolo to pre nás všetkých niečo nové, ale myslím, že sme to zvládli super.
- **Veronika Panáková** (2. ročník Bc. štúdia): Ako každý, kto robí niečo nové, aj ja som mala obavy, ako bude online terénny výskum prebiehať. Online rozhovory boli podľa mňa super! Až na niektoré technické problémy (internet). Išla som do toho s odhodlaním získať čo najviac informácií, ale aj skúseností. Pracovala som s informátormi aj „face to face“ (v mojej sociálnej „bublíne“ v rámci domácnosti, v ktorej žijem). Nakoniec som veľmi spokojná aj s priebehom, aj s výsledkami a hlavne získanými novými informáciami. Mala som úžasných informátorov, a keďže som si vybrala tému, ktorá ma úplne nadchla - spracovávala som tému svadobných obyčají - veľmi ma to bavilo a hlavne to bola pre mňa jedna obrovská skúsenosť. A, samozrejme, veľká vďaka patrí našim školiteľkám – pedagogičkám katedry. Vďaka nim sme to zvládli bez väčších stresov.

Spracovala: Mgr. Miriama Bošelová, PhD.,
foto: archív autorov

AKADEMICKÁ NITRA 2021 V ONLINE PRIESTORE

Prípravy na Akademickú Nitru 2021 sú v plnom prúde, hoci vývoj situácie v šírení ochorenia covid-19 je nepriaznivý. Pandémia nám už minulý rok prekazila plány a prípravy, takže v roku 2020 z pochopiteľných dôvodov nastala v dlhoročnej tradícii odmlka a Medzinárodný festival neprofesionálnych akademických folklórnych súborov sa nekonal.

Výbor Akademickej Nitry 2021 však už od konca minulého roka robí všetko preto, aby tradícia pokračovala a aby sa v roku 2021 už 42. ročník prehliadky toho najlepšieho speváckeho, tanečného i muzikantského umenia vysokoškolačkov – folkloristov zo Slovenska i zahraničia uskutočnil. Plánovaný termín festivalu je júl 2021.

Keďže sa členovia Výboru AN nemôžu stretávať „naživo“, pracovné stretnutia sa konajú online. Intenzívne sa pracuje na prípravách finančného, organizačného zázemia festivalu i jeho propagácii.

Vývoj koronakrízy však aj tento rok konanie festivalu ovplyvní, o tom niet pochyb. Keďže nikto nevie na niekoľko mesiacov dopredu presne predvídať, ako sa bude chorobnosť vyvíjať a aké prísne opatrenia budú v júli 2021 v platnosti, Výbor AN 2021 pracuje už len s online verziou organizácie Akademickej Nitry 2021. Kvôli pandémie akademické folklórne súbory nepracujú už vyše roka, vlni v nich svoje pôsobenie zavŕšili kon-

čiace ročníky študentov a v apríli tohto roka zo súborov odchádza ďalšia generácia absolventov. Aj keď s novými posilami z radov mladších študentov, ale bez skúsených folkloristov, na ktorých stál súčasný repertoár súborov, a bez vyše ročnej prípravy nie sú súbory schopné pripraviť nové kvalitné súťažné programy.

Pri virtuálnej podobe festivalu preto prihlásené vysokoškolské folklórne súbory zo Slovenska i zahraničia budú posielat festivalovému výboru nahrávky svojich súťažných vystúpení - nie starších ako 5 rokov, hodnotenie porotcov aj odovzdávanie cien sa uskutoční online. Fakt, že festival využije virtuálne prostredie, je príležitosťou sprístupniť ho oveľa väčšiemu počtu divákov.

Ing. Jana Černáková,
úsek propagácie AN 2021, foto: JČ

42. International Academic Folk Groups Festival
AKADEMICKÁ NITRA
Medzinárodný akademický festival folklórnych súborov
5.-8. JÚL 2021

u. fond na podporu umenia

PROJEKT ŠTUDENTOV UKF POCHVÁLIL MINISTER ŠKOLSTVA

Aj tento rok sa na Katedre masmediálnej komunikácie a reklamy UKF v Nitre konala súťaž študentských projektov APVV-18-0257, Inkubátor multimediálnej digitálnej produkcie – recipročný transfer vedy, umenia a kreatívnych priemyslov. Medzi tímami, ktoré tvorili svoje nápadité projekty na základe zadania od doc. Mgr. Lucie Spálovej, PhD., sa objavil aj jeden, ktorý zaujal nielen svojím prevedením, ale aj usilovnou tímovou prácou niekoľkých študentov spomínanej katedry.

Študenti 5. ročníka KMKAR sa totiž rozhodli pomôcť maturantom, ktorí sa takisto dlhodobo vzdelávajú dištančnou formou. Na sociálnej sieti Instagram preto vytvorili profil s názvom Zmaturuj za minútu, ktorý má slúžiť ako doplnkový materiál pri maturitnej skúške z literatúry.

Podstatu tohto profilu tvoria krátke audio nahrávky známych aj menej známych literárnych diel, ktoré okrem členov tímu narozprávali už aj niektoré známe osobnosti. Pre tvorcov projektu je pravdepodobne najcennejšou pochvalou tá, ktorá prišla od samotného ministra školstva Mgr. Branislava Gröhlinga. Minister daný profil prezdieľal na sociálnej sieti svojmu vyše 23-tisícovému publiku, pochválil ho a tvorcom poďakoval za prejavenu iniciatívu.

Členovia tímu veria, že aj napriek ich blížiacemu sa záveru štúdia na UKF budú schopní naďalej tento projekt tvoriť a rozširovať a týmto spôsobom pomáhať jeho obsahom komunite ľudí, ktorá sa každoročne pripravuje na skúšku dospelosti.

Organizátori projektu Zmaturuj za minútu, foto: autori projektu

SÚŤAŽ

KOĽKO MATEMATIKY JE V ŽONGLOVANÍ S LOPTIČKAMI?

Na túto otázku sa 4. februára 2021 pokúšalo odpovedať 32 tímov - viac ako 120 žiakov z gymnázií v piatich mestách Slovenska. Katedra matematiky FPV v spolupráci s Freudenthalovým inštitútom pre vyučovanie matematiky a prírodovedných predmetov pri Univerzite v Utrechte (Holandsko) usporiadala tradičnú súťaž Matematický B-deň.

Súťaž sa koná každoročne od roku 2011 a impulz pre jej uskutočňovanie vznikol počas riešenia projektu 7RP PRIMAS (2010 – 2013). Súťaž je jedinečná vo viacerých aspektoch overovania matematických kompetencií 15- až 19-ročných žiakov. Žiaci

pracujú v troj- až štvorčlenných tímoch. Každý tím odovzdá ako riešenie jednu správu, súvislý text s atribútmi vedeckého článku o matematickom modeli daného kontextu. Žiaci pracujú sedem hodín. Zadanie nie je typickým matematickým testom, ale zbierkou gradovaných úloh, ktoré vedú k tvorbe viacerých možných matematických modelov a väčšina úloh predstavuje otvorené matematické problémy, vhodné na matematické skúmanie a originálne uchopenie riešenia, a dokonca je možné riešenie niektorých zadaných úloh i vynechať.

Metodika hodnotenia riešení otvorených matematických problémov bola spracovaná v rámci dizertačnej práce,

ktorá bola na Katedre matematiky úspešne obhájená v júni 2020 a ktorá priniesla originálne výsledky v teórii vyučovania matematiky, akceptované i indexovanými periodikami.

Zadanie ostatného Matematického B-dňa začína povinným pozretím si TEDx prednášky, videa, na ktorom vedec, teoretický fyzik Alexander Leymann, žongluje s loptičkami a vysvetľuje matematické zákonitosti žonglovania.

A reakcie žiakov po sedemhodinovej online tímovej práci na netradičnom matematickom skúmaní? Negatívne neprišli a za všetky pozitívne vyberáme: „Pobavilo aj obohatilo, pecka to bola. Ďalší rok ideme znova“. Môže si učiteľ matematiky (nielen v súčasnej situácii) želať viac?

Doc. PaedDr. Soňa Čeretková, PhD.,
FPV – Katedra matematiky

UKF JE SÚČASŤOU PROJEKTU NEW NURSE EDUCATOR

Projekt sa zameriava na zisťovanie súčasnej situácie v oblasti kompetencií a vzdelávania pedagógov sestier v Európe. Účelom je preskúmať a opísať vzdelanie a kompetencie pedagógov sestier v Európe a preskúmať oblasti, v ktorých je najnaliehavejšia potreba zlepšiť odborné vzdelávanie. V konečnom dôsledku je významným cieľom zlepšenie ošetrovateľskej starostlivosti o pacientov v celej Európe.

S cieľom štandardizovať vysokoškolské vzdelávanie v európskom priestore bola v roku 1999 etablovaná Bolonská deklarácia. Európska komisia zdôraznila, aby učitelia vysokoškolského vzdelávania rozvíjali svoje pedagogické schopnosti a posilňovali spoluprácu a odbornú prípravu.

Minimálne požiadavky pre vzdelávanie sestier sú v Európe regulované. Diskutuje sa o potrebe harmonizácie vzdelávania pedagógov sestier v Európe a odborníci vyzývajú na stanovenie minimálnych kvalifikačných požiadaviek pre pedagógov tak, aby sa zaručilo rovnaké kompatibilné vzdelávanie sestier v Európe.

Vzdelávanie a profesionálna práca sestier na vysokých školách by sa mala zameriavať na podporu vedomostí pre komplexné riešenie problémov, pre rozvoj profesionálnych a sociálnych postojov, rozvoj identity a podporu sústavného vzdelávania a profesionálneho rozvoja. Dokonalosť v ošetrovateľských postupoch a vývoj vhodného globálneho

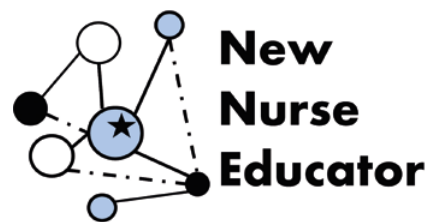
zmýšľania si vyžadujú znalosť aj historických udalostí, pochopenie sociálnych a kultúrnych faktorov. Kľúčové kompetencie pedagógov vzdelávajúcich budúce sestry definovala Svetová zdravotnícka organizácia (WHO), ale v Európe sa roly pedagógov a ich vzdelávanie mierne líšia. V projekte Nová agenda pre vzdelávanie pedagógov sestier v Európe (New Nurse Educator) sa na pedagóga budúcich sestier pozerá ako na vysokoškolského učiteľa, ktorý vyučuje teoretické a prak-

tické predmety. Podľa WHO by pedagógovia sestier mali mať bohaté teoretické vedomosti, rozsiahle zručnosti v klinickej praxi aj výskumné kompetencie. Mali by zvládvať výučbu v digitálnom prostredí, mať skúsenosť s profesionálnou spoluprácou a uplatňovať prax založenú na dôkazoch. V rámci sebaregulácie by mali byť pedagógovia sestier schopní prispôsobiť svoju výučbu globálnym problémom, ako sú napríklad v súčasnosti pandemické choroby, hraničné situácie a ochrana ľudí pred vážnymi cezhraničnými zdravotnými hrozbami. Cieľom je aj podporovať zdravie ľudí, prostredie zdravého životného štýlu a napomáhať prevencii chorôb na rôznej úrovni.

Medzinárodný projekt University of Turku so spolupracujúcimi inštitúciami - University of Eastern Finland, Humboldt University of Berlin, The University of Edinburgh, University of Malta, Universitat Internacional de Catalunya a Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - ponúka príležitosť zrealizovať prvé kroky k spoločnému vzdelávaciemu programu v oblasti vzdelávania pedagógov sestier a posilniť vzdelávanie pedagógov sestier v Európe. K projektovej skupine sa do riešenia projektu následne pripojili aj univerzity zo Švédska a Poľska. Za UKF v Nitre sa na projekte podieľa Katedra ošetrovateľstva FSVaZ v zastúpení doc. PhDr. Andrey Solgajovej, PhD., PhDr. Dany Zrubcovej, PhD., PhDr. Luboslavy Pavelovej, PhD., a Katedra psychologických vied FSVaZ zastúpená prof. PhDr. Tomášom Sollárom, PhD.

Perspektíva nadnárodného projektu dáva príležitosť porozumieť a diskutovať o skúsenostiach, kultúrnych rozdieloch a postojoch k vzdelávaniu sestier a vzájomne si vymieňať osvedčené postupy vzdelávania. Tento druh poznania a porozumenia je veľmi dôležitý práve v dnešnej dobe, v okamihoch, keď sa všetko rýchlo mení a nové zdravotné problémy, nové choroby sa šíria po celom svete.

PhDr. Luboslava Pavelová, PhD.,
FSVaZ – Katedra ošetrovateľstva,
foto: archív katedry

New Agenda for Nurse Educator Education in Europe, 2020-2023 - projekt podporený, financovaný prostredníctvom Erasmus+ of European Union: AGREEMENT NUMBER – 2020-1-FI01-KA203-066590.

VO FN V NITRE POMÁHAJÚ NAŠI ŠTUDENTI - DOBROVOĽNÍCI

Motivuje ich túžba pomôcť pacientom a uľahčiť situáciu zdravotníkom. Neodradili ich 12-hodinové zmeny, ani nedostatok vlastných skúseností.

Od konca decembra 2020 pedagógovia a študenti z Katedry ošetrovateľstva a Katedry klinických disciplín a urgentnej medicíny Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre podávajú pomocnú ruku zdravotníkom Fakultnej nemocnice v Nitre. Odvtedy sú súčasťou tímov, ktoré plnia dôležité úlohy v prvej línii poskytovania zdravotníckej starostlivosti.

Ako nám povedala koordinátorka študentov - dobrovoľníkov PhDr. Jozefína Mesárošová, PhD., z Katedry ošetrovateľstva FSVaZ, k spolupráci ich oslovilo vedenie Fakultnej nemocnice v Nitre v čase krízového stavu. Jedenásť pedagógov z uvedených katedier sa strieda pri očkovaní ľudí vo vakcinačnom centre FN Nitra a dvadsaťštyri študentov podpísalo dohodu o dobrovoľníckej činnosti. Priebežne sú zaraďovaní na kliniky a oddelenia nemocnice, kde spolupracujú so sestrami v rámci ošetrovateľského tímu. Sú to študenti 1. až 2. ročníka študijných odborov ošetrovateľstvo a zdravotnícky záchranár. Vykonávajú základnú ošetrovateľskú starostlivosť a pomáhajú na klinických pracoviskách a mobilných odborných miestach pri diagnostike ochorenia covid-19 formou antigénových a iných testov. Ich poslaním je pomôcť v ťažkej situácii najmä sestrám v starostlivosti o pacientov. Podporuje sa tým ich prosociálne správanie ako súčasť odbornej prípravy práce v pomáhajúcich profesiách. Popri tom musia zvládať distančnú výučbu v škole a predtým všetky skúšky v rámci semestra. Vykonávané služby v prospech chorých ľudí sú hodné nesmiernej úcty.

„Nitrianska nemocnica našu aktivitu uvítala ako pomoc v náročnej situácii, ale hovoriť o tom ani nebol čas a priestor, pretože prišli a pomáhajú,“ konštatuje PhDr. Jozefína Mesárošová, PhD.

So svojimi skúsenosťami z dobrovoľníckej praxe sa s nami podelili traja

zástupcovia študentov – Natália Krajčíková, Patrick Lörincz a Kamila Kracíková. Prezradili nám, prečo si vybrali práve toto štúdium, čo ich nad rámec ich školských povinností i voľného času motivuje pomáhať v nemocnici, aj to, čo im dáva „tvrdá“ realita priamo v praxi.

JEJ SNOM JE BYŤ SESTROU NA TRAUMATOLÓGIÍ

Natália Krajčíková prišla do Nitry študovať z ďalekého východu – z obce Pichne neďaleko ukrajinských hraníc. Cesta vlakom jej do Nitry trvá neuveriteľných 11 hodín. Ako sama vraví, je ešte neotúkaným prváčikom z odboru ošetrovateľstvo a aj napriek tomu, že školu nemala možnosť spoznať lepšie a v podstate ani škola ju, spoznala skvelých pedagógov, vďaka ktorým je jej prvý rok na UKF v Nitre o čosi jednoduchší.

„Tak ako mnohých, aj mňa oslovilo online stretnutie s vyučujúcimi, ktoré nám vysvetľovali aktuálnu situáciu na Slovensku a v nemocnici. Vždy som tvrdila, že byť sestrou je poslaním, preto som neváhala. Veľmi som chcela pomáhať aj v okresnom meste Snina, ale vychovávali ma starí rodičia, bolo by z mojej strany veľmi nezodpovedné ohrozovať ich svojou prítomnosťou, keď budem domov prichádzať z infekčného prostredia nemocnice,“ priznáva 20-ročná študentka.

„Je pre mňa naozaj dôležité pomáhať ľuďom. Napriek tomu, že som doma nebola ani počas sviatkov, svoju voľbu nikdy ľutovať nebudem. Už ako stredoškolačka som sa riadila myšlienkou, že možno nezmiením veľa, ale aspoň môj prístup môže pacientovi zmeniť deň. Preto som bez váhania nastúpila ako dobrovoľníčka. Ani jeden deň v nemocnici nebol zbytočný, pretože pokiaľ zachránite aspoň jeden život, má to zmysel.“

Vianoce aj Silvester „oslávila“ Natália

na oddelení, kde popri práci nebolo veľa času myslieť na sviatky. Priznáva, že počas Vianoc jej rodina veľmi chýbala a chcela ísť domov, ale nevzdala to a ako hovorí, „bojovala za tých, ktorí už nemohli“. Veľmi ju však mrzí, že nemohla pomáhať dlhšie. Po pár týždňoch bola pozitívne testovaná na covid-19 a ochorenie malo veľmi zlý priebeh. Musela dobrovoľníctvo ukončiť a vrátiť sa domov, aby podstúpila plúcne vyšetrenia a liečbu.

„Smutným momentom počas práce v nemocnici bolo pre mňa pomáhať ľuďom, ktorí boli ľahostajní a nezodpovední. Pomáhali sme, ako sme vedeli a nakoniec sme pacienta videli, ako z nemocnice odchádza bez rúška. Na druhej strane ma veľmi motivovali pacienti, ktorí sa poďakovali aj za to, že som sa usmievala. Nemohli to síce pod rúškom vidieť, ale sme v dobe, kedy oči prezrádzajú viac

ako kedysi,“ priznáva Natália.

Má ukončenú strednú zdravotnícku školu v odbore zdravotnícky asistent, napriek tomu mala na začiatku z dobrovoľníctva obavy. Nové prostredie, personál, pacienti... Ale realita bola napokon nad očakávanie, Natália mala pocit, ako keby tam už patrila. Sestry ju brali ako rovnocennú partnerku v tíme, dodávalo jej to odvahu denne vstávať na 12-hodinové zmeny. „Tiež som si zopakovala

stredoškolské učivo a naučila som sa to vysokoškolské. Sestra, ktorá so mnou väčšinou pracovala v službe, bola veľmi ochotná, s radosťou mi vysvetľovala niektoré výkony, pomáhala mi zorientovať sa aj v dokumentácii a nemocničnom informačnom systéme. Časom som sa to naučila a aj vďaka jej trpezlivosti som jej bola nápomocnejšia než v prvý deň.“

Ako naša študentka vraví, voľna bolo málo, pracovala systémom denná-nočná-voľno stále dokola. Boli dni, kedy bola veľmi slabá, unavená a smutná z toľkej bolesti okolo. „Je to náročné a nesmierne si preto vážim každého jedného zdravotníka, ktorý obetuje svoj život pomoci a starostlivosti o iných. Aj vďaka tejto dobrovoľníckej skúsenosti som sa na chvíľu vžila do toho, aké ťažké to momentálne majú,“ konštatuje Natália. „Pre nedostatok pracovníkov som sa musela naučiť robiť veci rýchlejšie, efektívne a niekedy som naozaj mala zo všetkého chaos. Jediné, čo som vtedy mohla urobiť, bolo na chvíľku sa zastaviť, zhlboka sa nadýchnuť a pokračovať s myšlienkou, že oni ma potrebujú.“

To, že chce byť zdravotníčkou a pokračovať na vysokej škole, vedela už v prvom ročníku na strednej škole. V záplave ponúk štúdia slovenských vysokých škôl ju zaujala práve naša „ukáefkácka“. Zúčastnila sa aj Dňa otvorených dverí a jej rozhodnutie byť súčasťou našej univerzity toto podujatie len utvrdilo.

Natália zdôrazňuje, že byť sestrou je pre ňu veľmi dôležité, uvedomuje si vážnosť tohto povolania. „Ešte dôležitejšia

je pre mňa podpora mojej rodiny. Vďaka mojim starým rodičom viem, kým som a čím chcem byť, z ich pohľadu vždy cítim veľkú hrdosť na mňa,“ priznala.

Momentálne sa sústreďuje na štúdium, cíti v sebe veľké profesionálne ambície, chce svojou zodpovednou prácou zlepšovať a zvyšovať kvalitu v zdravotnej starostlivosti, meniť zdravotníctvo k lepšiemu. Rada by sa stala sestrou špecialistkou na jej vysnívanom oddelení – traumatológii a postupne si kvalifikáciu zvyšovala celoživotným vzdelávaním. „Rozhodne som pripravená pracovať a vydržať v tomto často nedocenenom odbore. Mojou najväčšou motiváciou je zlepšovať a podporovať naše zdravotníctvo. Nemocnici netvorí iba moderné prístroje a drahé lieky, ale v prvom rade sme to my – zdravotníci. Chcem byť príkladom dobrej a milej sestry, ktorá je hrdá na seba a na svoju profesiu,“ dodala študentka.

S NAŠOU ŠKOLOU OBJAVIL SVOJE MIESTO V ŽIVOTE

V radoch dobrovoľníkov pomáha aj 20-ročný Patrick Lörincz z obce Vlčany v okrese Šaľa, študent 1. ročníka bakalárskeho štúdia odboru ošetrovateľstvo. Podobne ako Natáliu, aj jeho oslovila výzva pedagógov pomôcť nemocnici. „V tejto ťažkej situácii je nedostatok sestier, čo je pri množstve hospitalizovaných pacientov veľký problém. Veľmi ma preto teší to, že som sa mohol pripojiť k tímu sestier v nemocnici a pomáhať im. Určite im dobre padne, keď priložíme pomocnú ruku a snažíme sa im pomôcť v ich každodennej ťažkej práci,“ vysvetľuje Patrick.

Najťažšie na tejto dobrovoľníckej činnosti pre neho bolo to, že ako „nezdravotník“ mal iba vedomosti, ktoré sa naučil na online vyučovaní a chýbali mu skúsenosti z praxe. To ho však neodradilo, pomoc v nitrianskej nemocnici zoberal ako výzvu a jedinečnú šancu naučiť sa veľa nových vecí, aj keď bolo dosť ťažké sa všetko učiť za pochodu.

„Je to úžasný pocit, keď pomôžete pacientovi, ktorý sa sám nevie ani hýbať a vy mu podáte napríklad pohár vody alebo ho nakrmíte. Tá vďaka v ich očiach je na nezaplatenie. Sestry mi vždy všetko vysvetlili, ukázali, v spolupráci s nimi som si to vyskúšal. K teoretickým vedomostiam ma následne prakticky naučili robiť EKG, odobrať krv, pichnúť injekciu, rozriediť infúziu a množstvo ďalších výkonov. Pomáhal som aj sanitárkam s rannou hygienou pacientov, s prezliekaním postele, s polohovaním a transportom pacientov na operáciu či rôzne

vyšetrenia. Som vďačný za nadobudnuté vedomosti získané v teoretickom bloku dištančného vzdelávania v zimnom semestri, lebo som ich mohol zúročiť v praxi. Som rád, že som mal aj možnosť spoznať toľko milých a ochotných sestier a zdravotníckych pracovníkov.“

Štúdium si Patrick vybral cielene, tip na UKF dostal od svojej bývalej spolužiačky zo strednej školy, ktorá tiež študuje ošetrovateľstvo. Veľmi sa mu páči práca v zdravotníctve, čo si uvedomil až po absolvovaní strednej chemickej školy. Tento smer nenaplnil jeho profesijné očakávania, preto sa rozhodol pre zdravotnícky odbor na vysokej škole. Práve štúdium na našej škole mu ukázalo smer pre naplnenie jeho životných i profesionálnych ambícií. Ako vraví, našiel to, čo ho skutočne baví. „V budúcnosti sa vidím ako zdravotník, ktorý s úsmevom a s radosťou pomáha ostatným, ktorý svoju prácu neberie ako povinnosť, ale ako poslanie. Táto práca je veľmi náročná, ale verím, že to všetko zvládnem a veľmi sa na to teším,“ dodal Patrick.

OŠETROVATEĽSTVO JE PRE ňU TO PRAVÉ

Poslednou z trojice oslovených je Kamila Kracíková z Levíc, prváčka v odbore ošetrovateľstvo. K dobrovoľníckej pomoci v nitrianskej nemocnici sa dostala rovnako ako jej kolegovia – na online stretnutí. Odborné asistentky im objasnili kritickú situáciu, v nemocniciach personálu z dôvodu pandémie ubúdalo a pacientov, naopak, stále pribúdalo.

„Mali sme čas na premyslenie a spätnú väzbu. Ani chvíľu som neváhala, vedela som, že chcem pomôcť, ako sa len bude dať a kde to bude potrebné. Jediná moja obava bola, ako to zvládnem, keďže nemám ukončené stredoškolské vzdelanie v zdravotníckom odbore. Koordinátorka dobrovoľníkov ma ubezpečila, že každá pomoc sa počíta a nemusím mať obavy,“ hovorí 21-ročná študentka.

Počas dobrovoľníckej činnosti bolo pre Kamilu najťažšie to, že sa ako laik musela rýchlo učiť priamo počas praxe. Bolo to zo začiatku trochu stresujúce, ale vôbec to neľutuje. Personál bol ochotný, trpezlivý, vždy jej všetko vysvetlili a ukázali. Samozrejme, boli výkony, ktoré zatiaľ robiť nemohla, ale bola pre ňu veľká výhoda, že sa mohla najskôr aspoň pozerať a vopred sa niečo priučiť. Náročné bolo súbežne sa popri tom pripravovať na skúšky, ale zvládla to.

„Bola to pre mňa česť pomáhať v nemocnici v tejto neľahkej situácii, stať po boku odborníkov a dovoliť si povedať

hrdinov. Bolo vidieť, že sú vyčerpaní a unavení, často museli zastupovať kolegov, či zotrvať dlhšie v službe – všetci od lekárov, sestier, cez sanitárov až po upratovačky. Všetci majú môj veľký obdiv,” priznáva Kamila. Pomáhala s hygienou, jedlom, dezinfekciou, rozdávala lieky, merala fyziologické funkcie, sprevádzala pacientov na vyšetrenia. „V situácii, kedy, žiaľ, nemôžu blízki navštevovať pacientov, mnohým z nich padlo vhod aj to, keď som s nimi prehodila pár slov, alebo im len podala šálku čaju.“

Kamila od malička rada pomáha iným, naplňa ju to a cíti to ako svoje životné poslanie. Vyštudovala pedagogiku na strednej škole v Modre, vďaka ktorej má absolvované dva odbory - vychovávateľstvo pre školské kluby detí a opatrovateľstvo. Ako malá rada pozerala rôzne seriály z nemocničného prostredia, no vtedy ani netušila, že sa niekedy dá na štúdium ošetrovateľstva a profesionálnu dráhu sestry.

„Najskôr som na UKF v Nitre začala študovať pedagogický smer v odbore psychológia v kombinácii s anglickým jazykom a literatúrou. Neskôr som si uvedomila, že to nie je ten pravý smer štúdia k mojej vysnívanej profesii,“ spomína Kamila.

„Pôvodne som plánovala prejsť na špeciálnu pedagogiku, ale zasiahol asi osud. Jedného dňa sa ma moja teta spýtala, či by ma nenaplnilo byť sestrou. Spočiatku som pochybovala, či by som

to zvládla, sama som v tom období mala strach z ihli aj krvi, ale začala som o tom vážne rozmýšľať.“

Zistila si podrobnosti o štúdiu ošetrovateľstva, zavítala na Deň otvorených dverí UKF a definitívne sa rozhodla, že tomu dá šancu. Prejsť na ošetrovateľstvo hodnotí ako najlepšie rozhodnutie v živote. „Štúdium ma veľmi naplňa, pevne verím, že tentoraz sa mi ho podarí úspešne dokončiť, aby sa zo mňa stala dobrá sestra. Je však naozaj náročné študovať takýto odbor dištančne, najmä pre nás nezdravotníkov.“

Počas dobrovoľníckej práce vo FN Nitra Kamila zistila, že je to rozhodne ťažká, ale krásna práca. Či skôr poslanie. Ako sa vraví, kde je vôľa, tam je aj cesta a ak to niekoho baví a naplňa, motiváciu nájde ľahko. „Mňa osobne poháňa práve myšlienka, že budem môcť pomáhať a zachraňovať životy,“ pokračuje študentka. „V budúcnosti by som rada pracovala na detskej onkológii alebo na psychiatrii. Ale čas ukáže, ešte ma čaká dlhé a zaujímavé štúdium, na ktoré sa veľmi teším,“ dodala.

Spracovala: Ing. Jana Černáková,
R - Oddelenie médií,
foto: archív respondentov

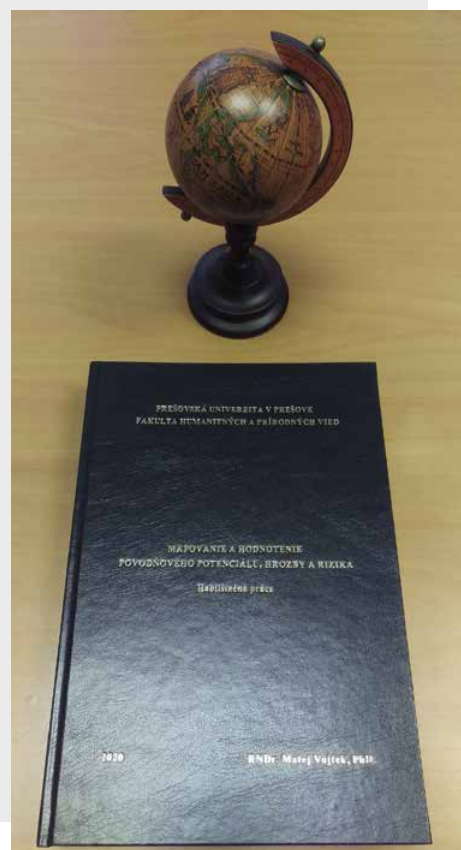
UDALOSTI

GEOGRAFIA MÁ NOVÉHO DOCENTA

Koncom decembra 2020 si docentský dekrét prevzal z rúk rektora Prešovskej univerzity v Prešove pracovník Katedry geografie a regionálneho rozvoja FPV UKF v Nitre RNDr. Matej Vojtek, PhD. V rámci habilitačného konania z odboru Geografia obhájil habilitačnú prácu na tému Mapovanie povodňového potenciálu, hrozby a rizika a predniesol habilitačnú prednášku na tému Mapovanie povodňovej hrozby – vybrané prístupy a metódy. Predsedom komisie bol prof. Ing. Jozef Vilček, PhD., oponentmi prof. RNDr. Eva Michaeli, PhD., RNDr. Milan Lehotský, CSc., a prof. RNDr. Milan Konečný, CSc., a členmi komisie boli doc. RNDr. Dagmar Kusendová, CSc., a prof. RNDr. Jaromír Kolečka, CSc. Doc. RNDr. Matej Vojtek, PhD., je absolventom nitrianskej geografickej

katedry (2009). Školiteľom jeho diplomovej (Mgr.), dizertačnej (PhD.) i rigorózneho práce (RNDr.) bol prof. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD.

Prof. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD.,
foto: Marcel Mravec

MATEMATIKA A TECHNIKA SPÁJAJÚ SILY V PROJEKTE

UKF v Nitre je jedinou spolupracujúcou slovenskou univerzitou a zároveň aj zakladajúcim členom konzorcia ICSE. Obsahom projektu STEMkey je tvorba a overenie vysokoškolských odborných textov pre študentov učiteľstva predmetov STEMkey.

Spolupráca na medzinárodných projektoch v čase celosvetovej pandémie neutícha. Používané sú rôzne komunikačné platformy na online stretnutia, na tvorbu a overovanie intelektuálnych výstupov projektov a dokonca aj prestávky na kávu sa dajú absolvovať prechádzaním sa vo virtuálnej miestnosti s kávičkou v ruke a pristavením sa pri kolegách, s ktorými môžete viesť priateľský, neformálny rozhovor. Potvrdilo to aj prvé online stretnutie partnerov projektu STEMkey (Teaching standard STEM topics with

a key competence approach, Vyučovanie štandardných STEM tém s dôrazom na kľúčové kompetencie). Stretnutie projektu sa konalo online v dňoch 13. a 14. januára 2021.

Projekt STEMkey patrí do grantovej schémy Erasmus+ KA2 a tvorí ho konzorcium jedenástich európskych univerzít, z ktorých väčšina sú partneri konzorcia ICSE (Medzinárodné konzorcium pre vyučovanie STEM predmetov). Konzorcium vzniklo v roku 2018 pod vedením Vysokej školy pedagogickej vo Freiburgu

v Nemecku s líderkou prof. Katjou Maas, medzinárodne uznávanou vedkyňou v teórii vyučovania matematiky. UKF v Nitre je jedinou slovenskou univerzitou a zároveň aj zakladajúcim členom konzorcia ICSE, najmä vďaka úspešnej participácii na projektoch COMPASS (Comenius), PRIMAS (7RP) a IncluSME (Erasmus+).

V novom projekte STEMkey spájajú svoje sily a skúsenosti dve katedry z dvoch fakúlt UKF: Katedra matematiky z FPV a Katedra techniky a informačných technológií z PE. Obsahom projektu STEMkey je tvorba a overenie vysokoškolských odborných textov pre študentov učiteľstva predmetov STEMkey. Odborné texty a materiály sú svojím obsahom zamerané na zvýraznenie medzipredmetových vzťahov a pedagogickým prístupom sú zamerané na posilnenie metód k osvojovaniu si kompetencií učiteľa, definovaných ako kompetencie celoživotného vzdelávania. Sem patria najmä kompetencie matematické, prírodovedné, technické, digitálne i kompetencie sociálne a osobnostné, s dôrazom na schopnosť celoživotného rozvíjania vlastných kognitívnych schopností (nie len budúceho) učiteľa STEM predmetov.

Doc. PaedDr. Soňa Čeretková, PhD.,
FPV – Katedra matematiky, foto: LB

Doc. PaedDr. GÁBOR PINTES, PhD.

dekan Pedagogickej fakulty UKF v Nitre

Mali ste ako dieťa svoje vysnívané povolanie a prečo práve to?

Viac-menej áno, ale nenaplnilo sa do bodky. Od svojich asi 12 rokov som pomerne intenzívne športoval – pritom pár rokov predtým som bol (jemne povedané) silnejšej postavy, dokonca aj

ly mojej doterajšej profesijnej dráhy sú však písané iným písmom. Počas štúdia na vysokej škole ma „zlanárili“ k inému učiteľstvu a k akademickej dráhe. Preto som sa napokon nestal ani učiteľom telesnej výchovy a ani trénerom. Hoci za to, kde som dnes, veľmi vďačím športu. Ťažko sa to vysvetľuje, ale šport a hra –

dujem – odpovedal som: telesnú výchovu a pedagogiku. Takmer vždy som však dostal aj ďalšiu poznámku a otázku: dobre, pedagogiku, ale čo ešte s telesnou? Samotné štúdium som si aj užíval, jediný vážnejší problém mi robila gymnastika. Tí, čo sa trochu rozumejú skladbe a charakteru štúdia telesnej výchovy, asi vedia, že pre vrcholového športovca, konkrétne hádzanára s výškou takmer dvoch metrov a s váhou okolo sto kíl, je gymnastika fakt problémom. Verím, že sú aj výnimky. Ja som ňou nebol. Takže som gymnastiku absolvoval s odretými ušami. V štúdiu pedagogiky som podobnú „problematickú“ oblasť ani nemal a dokázal som v nej nájsť veľa krásy, slobody i rôznorodosti. Priťahovali ma najmä disciplíny, kde mantinely neboli až tak pevne dané a bolo treba veľa rozmýšľať, uvažovať, resp. tvoriť závery na základe kritickej analýzy.

Odkedy pôsobíte na UKF, akými pozíciami a funkciami ste prešli?

Ten začiatok nie je celkom jednoznačný. Profesionne pôsobím na UKF od 1. 10. 1997. Ak však pripočítam k tomu aj päť rokov štúdia, potom sa môj „nitriansky život“ začal už v roku 1992. Zo začiatku som ani nevedel, ako sa z miesta môjho bydliska ide do Nitry :-). V roku 1997 som nastúpil na funkciu asistenta na Katedre pedagogiky PF UKF. Mojm kmeňovým pracoviskom je dodnes táto katedra, aktuálne na nej pôsobím vo funkcii docenta. Krásne spomienky mám na „funkciu“ katedrového rozvrhára, čo na najväčšej katedre univerzity naučí človeka veľa vecí – vnímať a vidieť veci vo svojich špecifikách, ale aj komplex problému, ktorý treba riešiť. V roku 2014 som bol menovaný do vedenia fakulty, vo funkcii prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť. Dekanom fakulty som od 1. 6. 2018.

Čím vás pôsobenie a práca na UKF baví, naplňa?

Ako som už spomenul vyššie, zo širokého spektra pedagogickej vedy sa venujem tej oblasti, ktorá nie je vymedzená veľmi presnými a exaktnými hranicami a normami. Už počas vysokoškolského štúdia som sa dokázal nájsť práve v tých disciplínach pedagogiky, ktoré dávajú človeku možnosť vnímať veci rôzne, z rôznych uhlov pohľadu a tým aj nachádzať rôzne riešenia na vzniknuté problémy. Tým, že výchovou a vzdelávaním sa snažíme meniť človeka a ovplyvňovať rôzne atribúty procesu edukácie, ktorá nikdy nie je dokonale stabilná

oslobodený od riadnej telesnej výchovy. Medzi 5. a 6. ročníkom, cez letné prázdniny, sa niečo vo mne zlomilo. Zhodil som zbytočné kilá, vyrástol som za pár mesiacov o 10-12 cm a zo športového outsidera triedy som sa vypracoval na jedného z lídrov v okrese. Zo športov som súťažne kombinoval atletiku s hádzanou. Okrem samotného športu, hry a zážitkov z nich, ma dokázali motivovať aj moji tréneri. To boli asi hlavné dôvody, že som si chcel vybrať povolanie, ktoré je späté so športom, s hrou. Keďže pri vrcholovom športe som sa nedokázal vyhnúť častým zraneniam, dráhu profesionálneho športovca som príliš neriešil. Chcel som sa stať učiteľom telesnej výchovy a popri tom trénerom. Kapito-

rozumiem pod tým aj vrcholový šport - rozvíjajú osobnosť i charakter človeka takým spôsobom, akým iné rozvojové programy nedokážu.

Čo ste vyštudovali a prečo?

Z vyššie spomenutého sa dá uhádnuť, že som vyštudoval učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov v kombinácii pedagogika a telesná výchova (ak sa dobre pamätám, takto to mám uvedené na diplome :-)). Pôvodne som chcel študovať telesnú výchovu s biológiou, avšak v roku, kedy som maturoval, takúto kombináciu neotvárali. O pedagogike ako o aprobácii som veľa nevedel. Keď sa ma známi pýtali, čo štu-

a nemenná, ani východiská týchto procesov sa nemôžu vnímať čisto normatívne, nie je možné ich merať fyzikálnymi veličinami, dôkaz nikdy nemôže byť sto-percentným dôkazom. Uvedomujem si, že takáto filozofia pedagogickej vedy je dôvodom dlhodobého konfliktu medzi exaktnými vedami a tými, pre ktoré je rôznorodosť, neustála zmena a dynamika východiskovým bodom. Takýto pohľad som našiel v disciplínach, ktorým sa venujem dodnes. Je to teória a filozofia výchovy, pedagogická axiológia a najnovšie aj filozofia pre deti.

Mnohí by si mohli myslieť, že manažérska funkcia dekana fakulty nepripúšťa žiadnu alternatívnu a divergenciu v riadení a v rozhodovacích procesoch. Ja však vychádzam z presvedčenia, že človek má vždy možnosť výberu. Aj rozhodnutie nekonať v nejakej veci je rozhodnutím, ktoré má svoj protipól. Hoci veci nikdy nie sú len čierne alebo biele, možnosť výberu existuje. Za ostatných cca tridsať mesiacov „dekanovania“ som sa musel rozhodovať v mnohých ťažkých otázkach a už teraz viem, že ma to neminie ani v budúcnosti. Avšak skôr, ako padne konečný verdikt, snažím si vždy premietnuť možnosti výberu aj s možnými dopadmi. Nerád by som sa dostal do situácie, kde by som nemal možnosť voľby. Vylúčiť však nemôžem ani to.

Ako trávite voľný čas?

Tu by sa núkala (proti)otázka, či má/môže mať dekan vôbec nejaký voľný čas :-). Bolo by však veľmi nezdvorilé odpovedať na otázku otázkou, preto sa pokúsim nájsť niečo vo svojej pamäti. Tým, že voľného času mám výrazne menej ako v „preddekanском“ období, snažím sa stavať na kvalitu a nájsť oddych a relax aj v činnostiach, ktoré sú prirodzenou súčasťou všedných dní. Pomerne komfortne sa cítim v kuchyni i pri varení v exteriéri. Kulinárske aktivity predstavujú pre mňa komplexný relax – od samotnej prípravy varenia až po kompletne upratanie kuchyne, resp. ďalších pomôcok.

Ako otec troch detí mám doma o „zábavu“ postarané. Často sa mi darí spájať svoj zámer a spôsob relaxu s činnosťami, ktoré vychádzajú zo záujmu a motivácie mojich detí. Je však pravdou, že toto platí, resp. platilo najmä v ich mladšom veku. Väčšie „deti“ si už trávenie svojho voľného času dokážu predstaviť aj bez participácie rodiča. Našťastie, moja päť a pol ročná dcérka ma ešte dokáže zásobiť pomerne slušným arzenálom námetov. Aj viac hodín

trvajúce prechádzky a cyklotúry s ňou ma vedú nabiť novou energiou, spoznávam ju z celkom iných stránok, ako pri bežnej komunikácii, učím ju spoznávať svet tak trochu iným spôsobom. Vo všeobecnosti je rodina pre mňa najstabilnejším bodom a miestom, pre ktoré človek urobí všetko možné a kde nachádza útočisko v ťažkých chvíľach. Pravdou je ale aj to, že niekedy ťažké rokovania na fakulte pôsobia ako relax od náročného rodinného života.

Mentálny relax, ale s fyzickou námahou predstavuje pre mňa inline korčuľovanie, dobrá lyžovačka a bike trekking. Veľmi rád chodím do hôr, a je to jedno, v ktorom ročnom období. Napriek nesplneniu mojich telocvikárskych a trénerských plánov má šport dodnes pevné miesto v mojom živote. Zároveň veľmi rád trávim svoj voľný čas aj kultúrnym vyžitím, rád čítam, chodím do divadla, do kina, na koncerty. Môj syn je mojím častým spoločníkom

do kina na dobrý film. V osobe mojej manželky mám zas veľkú fanúšičku divadla, čím úspešne nainfikovala aj našu staršiu dcéru i mňa. Súčasné obdobie sa preto u nás už vyznačuje výrazným abstinenciým syndrómom divadla a živej kultúry všeobecne.

Čo považujete za svoje silné stránky, čo by ste, naopak, na sebe možno zmenili?

Marí sa mi, že som podobnú otázku už pred časom dostal (pri dekanských voľbách). Vtedy som dal odpoveď, ktorá trvá a platí dodnes. Považujem sa za tímového hráča, a aj keď rozhodnutie a zodpovednosť je na dekanovi fakulty, vždy sa to snažím prediskutovať so svojím tímom – vedením fakulty. Všeobecne som veľmi otvorený diskusii a nechám si poradiť od tých, ktorí majú v istej oblasti viac vedomostí a skúseností. To ale neznamená, že by som sa

skrýval za iných, ale viesť fakultu v takom širokom spektre pôsobenia nie je možné len osamote. Pri rozhodovaní sa snažím byť vždy priamy, aj keď to niekedy bolí a spôsobuje človeku nepríjemný pocit. Obchádzať a zakrývať problémy a konflikty, keď už existujú, podľa mňa nemá zmysel. Je to len natahovanie času a kostlivec skôr alebo neskôr aj tak zo skrine vypadne. Preto sa považujem za priameho a pomerne čitateľného človeka. Mám aj pomerne dobrú pamäť a veľmi veľa vecí si dobre pamätám.

Z mojich slabých stránok by som spomenul dve. Prvá je asi konštantou väčšiny kolegov v podobných funkciách. Je to problém s plnením deadlineov a všetkých povinností načas. Neviem, či existuje na to nejaký recept, ja však často musím hasiť oheň a stanovovať si priority a poradie plnenia povinností. Niekedy sa mi to darí viac, inokedy menej. Druhou mojou slabinou je často moja príliš racionálna orientácia, analytické zmýšľanie a rozhodovanie. Niekedy sa ani neozdá, a už sa dostanem do akéhosi racionálneho „flow“ a veziem sa na vlnu. Ak mi potom niekto nastaví zrkadlo k tomuto „flow“, aj sám sa čudujem, že

uvažujem takmer čisto na základe racionality a emócie sa dostávajú do outu.

Vaša obľúbená osobnosť, ktorá vás niečím v živote inšpiruje?

Jedinú známu osobu, ktorá by ma dominantne inšpirovala v mojom živote, asi nemám. Skôr by som povedal, že je to skladačka fragmentov, z ktorých sa snažím čerpať, ktoré mi dávajú smer pri uvažovaní, pomáhajú pri rozhodovaní. Prameňom mojej životnej filozofie je život mojich rodičov. S ich životnou orientáciou sa dokážem vo väčšine vecí stotožniť. V tom, ako to dosiahnuť, by sa naše názory celkom nezhodovali, ale to je pri odlišných generáciách prirodzené. Pôsobenie v akademickej sfére mi poskytuje taktiež výbornú príležitosť a pozíciu držať sa neustále v mentálnej kondícii. Nespochybniteľné miesto v hľadaní a zodpovedaní základných otázok a orientácie môjho života má spiritualita.

Máte svoje životné motto, myšlienku? Aké uznávate hodnoty, ktorými sa v živote i v práci riadite?

Konkrétne životné motto vo svojom živote nemám. Snažím sa však riadiť tým, aby som si veľmi nelámал hlavu nad tým, na čo nemám dosah, čo nemám šancu zmeniť. Dokáže ma veľmi štváť, ak čas a energiu musím míňať na nápravu deštruktívnych a brzdiacich aktivít, namiesto toho, aby sme niečo stavali, zlepšovali, zvyšovali kvalitu. Podobne sa nedokážem stotožniť so životnou orientáciou, ktorá začína argumentáciou, ako sa niečo nedá. Ako som už spomenul vyššie, snažím sa byť priamy a otvorený. To očakávam aj od kolegov – a je to absolútne jedno, na akej pozícii a funkcii.

Váš životný cieľ, sen?

Pred pár mesiacmi som si prečítal rozhovor s jedným pomerne vplyvným človekom, ktorého poznám tak trochu aj osobne. K aktuálnej pandemickej situácii sa vyjadril nasledovne: celý život si prial, aby ho obišli dve veci – vojna a celosvetová epidémia, čiže pandémie. Pandémia je už skutočnosťou, teraz už len ostáva veriť, že sa nenaplní to druhé. Aj tieto myšlienky ma utvrdili v tom, aký je náš svet krehký, ako rýchlo sa môže z niečoho malého a na prvý pohľad neškodného stať zdroj obrovskej plagi. Myslím si, že je celkom vhodný čas na to, aby si ľudia začali robiť poriadok – najmä vo svojich hlavách. Určiť si priority, ale aj isté princípy života, ktorých sa budú trvale držať. A nie prehodnocovať ich podľa toho, ako sa to práve hodí. Viem, že permanentná nespokojnosť je do istej miery hnacím motorom, motivátorom ľudskej civilizácie. Nespokojnosť je však aj zdrojom neustáleho napätia, konfliktov i deštrukcie.

Prajem si preto, aby sme dokázali nájsť zmysel a spokojnosť v tom, čo máme, čo môžeme, čo je v náš prospech, ale aj ľudí okolo nás. Ja sa tým riadim a snažím sa to premietnuť aj do svojej pedagogickej i manažérskej činnosti. Prajem si, aby som to mohol vykonávať ešte veľmi dlho.

Na Pedagogickej fakulte UKF vzdelávame najmä budúcich učiteľov, pedagogických a odborných zamestnancov, ale aj študentov, ktorí budú profesionálne pracovať s mládežou. Som jednoznačne presvedčený o tom, že naše vysokoškolské vzdelávanie nemôže ostať len v rovine transferu poznatkov a skúseností. Študentov by sme mali viesť výchovne, k hodnotám, k rozvoju ich charakteru. Čiže formovať, a nie len informovať. Ak sa nám to bude dariť, budeme mať dôvod na optimizmus.

Foto: archív G. P.

NÁVŠTEVA Z RUSKÉHO CENTRA VEDY A KULTÚRY

Predmetom stretnutia boli možnosti organizovania fotovýstavy, projekt podpory prekladateľskej školy a založenie Centra fondu „Russkij Mir“ na pôde UKF

Našu univerzitu koncom minulého roka navštívila riaditeľka Ruského centra vedy a kultúry v Bratislave pani Inna Kuznetsova v sprievode prvého tajomníka veľvyslanectva Ruskej federácie na Slovensku pána Vladislava Kulikova. Delegácia bola prijatá rektorom UKF prof. RNDr. Liborom Vozárom, CSc., za prítomnosti prorektorky pre medzinárodné vzťahy PhDr. Martiny Pavlíkovej, PhD., prodekanu pre medzinárodné vzťahy Filozofickej fakulty (FF) UKF prof. PaedDr. Bernarda Garaja, CSc., a vedúcej Katedry ruského jazyka FF UKF prof. Natálie Muránskej, PhD.

Hlavnými témami rokovania boli možnosti organizovania fotovýstavy Štátneho literárneho múzea o živote a práci L. N. Tolstoj, projekt podpory prekladateľskej školy a možnosti založenia a otvorenia Centra fondu „Russkij Mir“

na pôde UKF, resp. FF UKF. „Všetky možnosti rozvoja spolupráce v oblasti vedy, literatúry a kultúry na pôde UKF podporujem, projekt otvorenia Centra fondu ‘Russkij Mir’ je pre univerzitu zaujímavý pre zviditeľňovanie UKF v rámci medzinárodných vzťahov hlavne v období, kedy na univerzite zaznamenávame zvýšený záujem o štúdium u študentov z Ruskej federácie. Veľmi ma zaujala taktiež myšlienka prekladateľskej školy, kde vieme nadviazať na historickú tradíciu výučby a štúdia ruského jazyka na našej univer-

zite v minulosti,“ predniesol rektor UKF.

Hlavným predstaviteľom jazykovej výučby je FF UKF. Prodekan prof. Bernard Garaj ocenil všetky prerokované možnosti spolupráce a ubezpečil predstaviteľov ruskej delegácie, že FF sa bude snažiť nájsť všetky možnosti, aby projekty boli zrealizované. Jeho názor podporila aj vedúca Katedry ruského jazyka prof. Natália Muránska. Všetci spoločne s rektorom

UKF sa zhodli na tom, že hlavným problémom realizácie projektov je v súčasnosti dištančná forma štúdia, ktorá obmedzuje osobnú prítomnosť študentov v reálnom živote univerzity.

V závere rokovania prorektorka pre medzinárodné vzťahy Dr. Martina Pavlíková informovala delegáciu o medzinárodnej spolupráci UKF s ruskými univerzitami. Prorektorka zdôraznila najmä veľký záujem zahraničných partnerov o spoluprácu s UKF v rámci projektu ERASMUS+ KA107.

Mgr. Pavol Vakoš, R – Oddelenie pre medzinárodné vzťahy, foto: LB

KATEDRA TRANSLATOLÓGIE ÚSPEŠNÁ V DYNAMICKOM SVETE PREKLADU

Študenti pracovali na svojom prvom príspevku na blog siete EMT, popritom iniciatívna skupina študentov pripravila celokatedrovú súťaž v preklade a študentský blog s priliehavým názvom Translatica – planéta prekladov. V plnom prúde sú aj prípravy na tohtoročnú Letnú školu audiovizuálneho prekladu.

požiadaviek koordinovaných Radou EMT a Generálnym riaditeľstvom pre preklad Európskej komisie. Takéto ocenenie nám dodáva sebavedomie. Konkrétne kritériá totiž kladú dôraz na prakticky orientované VŠ vzdelávanie vysokej kvality, ktoré musí spĺňať medzinárodné štandardy, reflektovať požiadavky domácej aj medzinárodnej prekladateľskej praxe, vysokú uplatniteľnosť a zamestnateľnosť absolventov, udržateľný rast a ďalší potenciál študijných programov. V tomto hodnotení sme už tretíkrát uspeli ako jediná univerzita na Slovensku, z Českej republiky je to iba Karlova univerzita, pričom v sieti je v súčasnosti 81 programov. V sieti EMT určite nefigurujeme ako nevýrazný

Katedra translatológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre je jedinou vzdelávacou inštitúciou na Slovensku s certifikátom European Master's in Translation (EMT). Členstvo v tejto prestížnej sieti otvára viacero možností pre spoluprácu s EÚ inštitúciami, ktoré táto katedra naplno využíva. Okrem spolupráce pracoviska na vedeckých a odborných podujatiach a výskumných iniciatívach výhody tohto členstva nedávno využili aj študenti katedry, ktorá pre nich v spolupráci s Generálnym riaditeľstvom pre preklad Európskej komisie (DGT) pripravila dva odborné semináre - Práca a prax v Európskej komisii a prakticky zameraný workshop Preklad a prekladateľské nástroje v EK. Semináre boli zamerané na možnosti uplatnenia prekladateľov v európskych inštitúciách, osobitosti práce prekladateľa v nich, predstavenie pracovných postupov a ponúkli aj „ochutnávku“ prekladateľských nástrojov a platforiem Európskej komisie. Oba workshopy viedla vedúca slovenskej kancelárie DGT-SK Mgr. Emília Andrejová, s ktorou katedra spolupracuje na viacerých projektoch a aktivitách, s cieľom pripraviť budúcich absolventov prekladateľských programov na ich možné uplatnenie sa v oblasti prekladu európskych inštitucionálnych textov.

Je len prirodzené, že aj vďaka prestížnemu členstvu v EMT a aktivitám, ktoré umožňuje a ponúka, je o katedru zo strany študentov stále záujem. O úspechoch i výzvach, ktoré stoja pred Katedrou translatológie UKF v Nitre, sme sa porozprávali s jej vedúcou Mgr. Emíliou Perez, PhD.

Aký je záujem uchádzačov o štúdium na vašej katedre?

Na katedre sa štandardne tešíme dosť veľkému záujmu o štúdium, v sú-

časnosti u nás študuje približne dvesto študentov. Záujem pramení z prakticky orientovaného charakteru štúdia jazykov, s víziou reálneho, atraktívneho a tvorivého povolania po ukončení štúdia, či už doma alebo v zahraničí. Hlavný dôraz je, samozrejme, orientovaný na uplatnenie vo sfére prekladu a tlmočenia, no naši absolventi dokážu získané zručnosti využiť aj v iných oblastiach, čo dokladuje aj náš pravidelný prieskum uplatniteľnosti.

Čo konkrétne pre univerzitu, katedru i samotných študentov znamená spomínané členstvo v EMT?

Členstvo v sieti European Master's in Translation možno vnímať viacerými spôsobmi. V prvom rade ako uznanie kvality, ktorému predchádzalo prísne hodnotenie medzinárodnou komisiou na základe

člen, práve naopak – stali sme sa aktívnym a rovnocenným hráčom, ktorý sa na viacerých úrovniach zapája do mnohých iniciatív.

EMT však nie je len otázkou prestíže. Je to príležitosť získavať podnety, rady a inšpirácie od kolegov z rôznych regiónov Európy, šanca nadviazať spoluprácu v rámci vzdelávania aj výskumu, a to nielen pre nás, pedagógov, ale aj pre študentov. Vďaka členstvu v EMT sme sa mohli uchádzať o podporu pri viacerých vzdelávacích a vedeckých podujatiach, momentálne stojíme v čele pracovnej skupiny zameranej na vzdelávanie v oblasti audiovizuálneho prekladu a dostupnosti médií, niektorí členovia katedry zas aktívne participujú v pracovnej skupine zameranej na oblasť prekladu a tlmočenia vo verejnom sektore (tzv. PSIT). Aktuálna Rada EMT je nesmierne aktívna a popri

formálnejších iniciatívach ponúka aj viaceré veľmi užitočné aktivity – diskusné kluby zamerané na vybrané aspekty výučby, hodnotenia, technológií, čitateľské kluby s cieľom ďalšej vedeckej debaty, či ukážky skúseností a tipov, ako predstaviť vo výučbe trendy zo sveta prekladu. Vhod padnú aj tipy a rady, ako sa popasovať s výučbou v časoch pandémie. Máme vždy čerstvé informácie o rôznych stážach, grantových schémach, aktuálnom dianí v relevantných EÚ inštitúciách. Rada sa zapája do prípravy viacerých celoeurópskych prieskumov, správ a hodnotení v našej oblasti – za všetky spomeniem napríklad prípravu každoročného celoeurópskeho prieskumu jazykového priemyslu European Language Industry

mulovaných agentúrach, spolupráce na online platformách, ale aj partnerskom školení diplomových či dizertačných prác. Paradoxne, práve aktuálna pandemická situácia a vzdelávanie na diaľku otvorili v tomto smere viacero možností.

Okrem úspechov vo vzdelávaní sa KTR môže iste pochváliť aj inými, napríklad úspešnými súťažami, viacerými vydarenými spolupracami pri prekladaní či tlmočení...

Na našej fakulte je viacero veľmi aktívnych katedier, ktoré popri vzdelávaní na vysokej úrovni ponúkajú aj ďalšie aktivity mimo kurikula. Aj na našej katedre je ich niekoľko, pričom sa obzvlášť teším, že mnohé z nich majú u nás niekoľkoročnú tradíciu, niektoré aj viac ako desaťročnú, najmä pokiaľ ide o odborné či kultúrno-vedecké podujatia pre študentov. Z pohľadu našej špecializácie je zvlášť dôležitá práve spolupráca s praxou a sami sme sa presvedčili, že investovať energiu do tohto aspektu sa oplatí. Partnerov v tomto smere v podstate hľadáme neustále, niekedy si nás zas nájdu oni, no

Momentálne pre študentov pripravujeme zaujímavé možnosti práve v spolupráci s partnermi z EMT. Spoločne plánujeme sériu vzdelávacích workshopov, tentoraz s dôrazom na technológie a dostupnosť médií a digitálneho obsahu, čo je oblasť, ktorá s aktuálnou legislatívou EÚ preniká aj do sveta prekladu a tlmočenia. V plnom prúde sú prípravy na tohtoročnú Letnú školu audiovizuálneho prekladu s výrazným medzinárodným zastúpením. Máme za sebou 10. ročník obľúbeného podujatia Tvorivé prekladateľské reflexie a mimoriadne vydarený 9. ročník konferencie doktorandov Tradícia a inovácia v translatologickom výskume, ktorej sa zúčastnili rečníci z celej Európy. Študenti pracovali na svojom prvom príspevku na blog sieti EMT, popri tom iniciatívna skupina našich študentov pripravila celokatedrovú súťaž v preklade a študentský blog s krásnym názvom, ktorý už v tejto chvíli môžeme prezradiť: Translatica – planéta prekladov. Máme z toho obrovskú radosť. Pomaly sa začínajú prípravné práce na ďalší ročník filmového festivalu Jeden svet, máme pred sebou niekoľko nových titulárskych projektov, ale napríklad aj novú spoluprácu v oblasti terminológie s prekladateľmi z DGT v Luxemburgu.

Ako vznikajú takéto spolupráce, kto je iniciátorom, kto osloveným?

Dnes už väčšinou nájde ponuka nás. Pokiaľ ide o kreatívny sektor, Slovensko je malá krajina a informácie o profilácii katedry pri viacerých aktivitách v tomto smere sú veľmi dobre známe. Renomé nám tak robia výsledky našej práce. V mnohom nám pomáha aj spolupráca s Generálnym riaditeľstvom pre preklad EK, s Asociáciou prekladateľských agentúr či predstaviteľmi agentúr v našom regióne, ako aj spolupráca s kolegami z Univerzity Komenského, SAV či Univerzity Mateja Bela, s ktorými sme v úzkom kontakte a hľadáme možnosti, ako sa navzájom podporiť a spoločne zarezonovať v medzinárodnom kontexte. Práve výsledkom tejto snahy je okrem iného vytvorenie spoločnej „značky“ TIC – teda značky putovnej medzinárodnej konferencie Translation, Interpreting and Culture a medzinárodných publikácií, ktoré sú jej výsledkom (najnovšie vydané v prestížnom vydavateľstve Benjamins a Peter Lang). Teší nás, že ide o výsledky, ktoré rezonujú nielen doma, ale aj vo svete.

Mgr. Emília Perez, PhD.,
FF - vedúca Katedry translatológie,
foto: archív KTR

Survey (ELIS) či expertízu pri aktivitách Generálneho riaditeľstva pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru, na ktorej som sa pred pár týždňami podieľala spolu so zástupkyňou Viedenskej univerzity prof. Krause. Často môžeme ako prizývaní experti nazrieť do poradných výborov, ktoré formujú nastavenia niektorých grantových schém a stratégií v oblasti vzdelávania, kultúry a komunikácie na európskej úrovni. Je toho naozaj veľa.

Extrémny potenciál však vnímam najmä v tom, čo prinášame vďaka EMT samotným študentom. Zúročením možno vidieť v našej snahe držať krok s aktuálnym vývojom, čo v dynamickom svete prekladu stojí nemalé úsilie. Využiť rady a skúsenosti kolegov z TOP európskych univerzít nám v tejto neľahkej úlohe pomáha. Plány Rady na rok 2021 taktiež zahŕňajú možnosti spojených stáží v si-

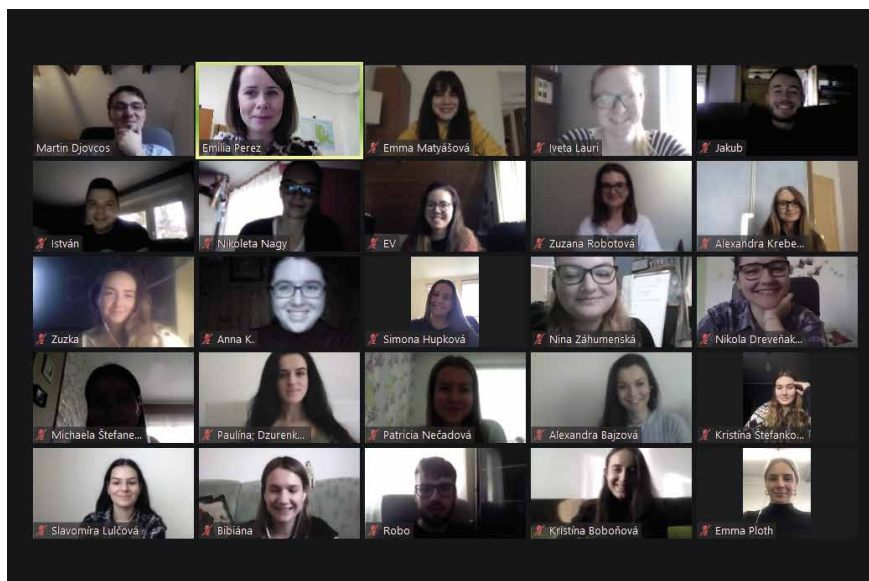
pri výbere sa v každom prípade snažíme byť opatrní. Naším cieľom je prezentovať príklady dobrej praxe, etické princípy v práci prekladateľa a tlmočníka a našich študentov tak viesť k zodpovednému prístupu k profesii, pretože istú zodpovednosť cítime nielen za to, čo sa deje počas školských rokov, ale aj po nich. Rovnako vítame spolupráce, ktoré rozvíjajú kritické myslenie a kreatívny potenciál našich študentov, čo bolo napríklad špecifikom našich nedávnych titulárskych projektov v spolupráci s festivalom Jeden svet, so združením Cesta von, ale aj mnohých ďalších. Paleta možností realizácie je u nás totiž pestrá – od umenia až po biznis sféru, či inštitúcie EÚ.

Čo katedru, pedagógov i študentov v tomto smere čaká v najbližších týždňoch, mesiacoch?

ONLINE PREDNÁŠKY OD ODBORNÍKOV ZAUJALI

Študenti Katedry translatológie FF UKF v Nitre sa počas zimného semestra v rámci jednotlivých disciplín stretli online s viacerými zaujímavými hosťami. Pozvaní odborníci priblížili študentom realitu prekladateľskej a tlmočnickej profesie, ich fungovanie či možnosti uplatnenia.

Osobitostiam prekladateľského trhu a spolupráci s agentúrnym prostredím sa vo svojich prednáškach venovali Dr. Jakub Absolon – externý spolupracovník katedry a riaditeľ prekladateľskej spoločnosti ASAP-translation.com, a Mgr. Adriana Bukaiová – úspešná absolventka katedry a vendor manažérka prekladateľskej divízie spoločnosti exe.sk. Možnostiam uplatnenia v inštitúciách EÚ, špecifikám práce v nich, ale aj prekladateľským nástrojom Európskej komisie boli venované prednášky s vedúcou slovenskej sekcie Generálneho riaditeľstva pre preklad EK Mgr. Emíliou Andrejovou. Komplexný po-

hľad na stav profesie na Slovensku, ako aj výzvy, ktoré do sveta prekladu a tlmočenia priniesla pandémia covid-19, končiacim magistrom predostrela diskusia s doc. Martinom Djovčošom z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorý vo svojom výskume dlhodobo sleduje práve vývoj a tendencie na trhu s prekladom a tlmočením. Nové témy priniesol praktický workshop Dr. Francescy Raffi, odborníčky na problematiku inkluzie v kultúrnom priemysle z talianskej

Univerzity v Macerate, venovaný tvorbe audiokomentára v opere a príprave tzv. touchtours pre nevidiace publikum.

Prednášky odborníkov z praxe či expertov na vybrané témy sú tradičnou súčasťou výučby a života na katedre, preto sme nesmierne radi, že sa nám ich podarilo sprostredkovať aj v tomto roku napriek nepriaznivej situácii.

PhDr. Andrej Zahorák, PhD.,
FF – Katedra translatológie, foto: A.Z.

SÚŤAŽ

SVÄTOPLUKOVO KRÁĽOVSTVO OŽÍVA V SÚŤAŽI

Filozofická fakulta UKF vyhlasuje 12. ročník celoslovenskej súťaže Svätoplukovo kráľovstvo oživa. Jej cieľom je povzbudiť k budovaniu národnej hrdosti a vlastenectvu. Súťaž je príspevkom k sebareflexii našej národnej identity, orientuje pozornosť na aktuálne témy v spoločnosti a významné historické medzníky. Pestuje vzťah k tradícii, tvorivo rozvíja kultúrne povedomie. Viac informácií na www.ukf.sk. Súťaž je registrovaná na MŠVVaŠ SR. Má literárnu, výtvarnú a elektronickú časť.

Témy sú:

- Objavná výprava k misii solúnskych bratov

- Študentský návrh komunikačno-zážitkového vyučovania témy VM
- Podoby hrdinstva (hrdina/hrdinovia) vo Svätoplukovom kráľovstve
- Návrh loga k súťaži: textovo-obrazová realizácia
- Svätoplukovo poslanstvo do dnešnej pandemickej doby

Do súťaže sa môžu zapojiť žiaci základných a stredných škôl a študenti vysokých škôl.

Svoje práce môžu prihlasovať do 16. apríla 2021. Vyhlásenie výsledkov sa uskutoční 11. júna 2021.

Ilustračné foto: socha Svätopluka na bratislavskom hrade, archív UKF

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA V MOSKVE S ÚČASŤOU FPV

V Moskve sa koncom minulého roka uskutočnila medzinárodná vedecká online konferencia s názvom „QS Subject Focus Summit – Modern Languages and Linguistics“. Hlavným organizátorom konferencie bol Peoples' Friendship University of Russia/Российский университет дружбы народов. Našu univerzitu zastupovala Dr. Lucia Petrikovičová (Katedra geografie a regionálneho rozvoja FPV UKF v Nitre). Konferencie sa zúčastnili zástupcovia zo všetkých kontinentov z 50 krajín. Medzi inými mali zastúpenie univerzity z takmer celej Európy,

USA, Chile, Argentíny, Austrálie atď. Konferencia bola zahájená rektorom Vladimírom Filippovom (RUDN University).

Zástupkyňa UKF vystúpila v sekcii „COVID-19 as a new challenge for education“ s príspevkom „Methodology of Working with a Textbook Versus Field Activities During the Corona Crisis“, ktorý odprednášala spolu s prof. Romanom Králikom (KFU, Kazan), ktorý bol pozvaný ako jeden z hlavných hostí konferencie. Autori doteraz spolupracovali na spoločných štúdiách uverejnených v databázových časopisoch.

Naše poďakovanie za všetkých zúčastnených patrí organizátorom konferencie, ktorí zorganizovali celé podujatie na veľmi vysokej úrovni a komunikácia s účastníkmi prebiehala už dva mesiace pred konferenciou.

Dr. Lucia Petrikovičová,
FPV – Katedra geografie
a regionálneho rozvoja

ÚSPECH

NAŠLI UNIKÁTNU BRONZOVÚ FIGÚRKU KELTA

Archeológom z Múzea Spiša v spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom v Žiline a Spolkom SEPTENTRIO sa na jeseň 2020 podarilo nájsť počas archeologického prieskumu hradiska v Jánovciach-Machalovciach v okrese Poprad unikátnu bronzovú figúrku muža so zlatými očami. Do výskumu je zapojená aj Katedra archeológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Sedem centimetrov vysokú figúrku možno na základe charakteristických črt, ako sú

výrazné oči, nos, vlasy sčesané dozadu a hlavne na krku vyobrazený nákrčník, datovať do staršej doby laténskej až staršej doby rímskej (4. storočie pred Kr. až 2. storočie po Kr.). V tomto období sídlil na území Spiša keltský kmeň Kotínov.

Dňa 4. decembra bol nález prezentovaný verejnosti počas tlačovej konferencie v Múzeu Spiša za účasti archeologičky Mgr. Márie Hudákovej z Múzea Spiša, archeológa a odborného asistenta Mgr. Dominika Repku, PhD., z Katedry archeo-

lógie FF UKF v Nitre, starostu obce Jánovce Jozefa Kacvinského a zástupcov médií.

Dominik Repka, FF – Katedra archeológie, foto: Matúš Hudák

ZAUJALO NÁS

ANALÝZA TEXTOV

V rámci spolupráce s tímom portálu demagog.sk vytvorili Jozef Kapusta a Dominik Halvoník z Katedry informatiky našej univerzity textovú analýzu výrokov politikov. Cieľom analýz bolo na základe výrokov zistiť najčastejšie témy, ktoré boli vyhodnotené ako pravdivé, nepravdivé alebo zavádzajúce. Pomocou metód umelej inteligencie, oblasti spracovania

prirodzeného jazyka, boli vo výrokoch automaticky identifikované lemy a morfológické značky. Na základe týchto morfológických značiek boli do ďalšej analýzy vybrané podstatné mená, ktoré sú považované za nositeľov tém. Krátke zhodnotenie výsledkov bolo uverejnené v článku Denníka N.

Ako sa v ňom píše, tím vedcov pod vedením J. Kapustu sa analyticky pozerá na slovné druhy a vetné členy. Zistili, že takzvané fake news používajú častejšie cudzie slová než mienkotvorné médiá. Vysvetlenie môže súvisieť s tým, že de-

zinformačné portály často preberajú „senzácie“ zo zahraničia.

Tím tiež potvrdil, že „fake news“ majú negatívnejší sentiment – v ich článkoch je vyšší počet negatívnych slov než tých pozitívnych. Vysvetlenie môžu ponúkať psychologické výskumy, ktoré ukázali, že depresívne príbehy lákajú čitateľov viac než tie pekné. „Fejkovým“ médiám teda prinášajú viac pozornosti.

Spracovali:
doc. PaedDr. Jozef Kapusta, PhD.,
Mgr. Jana Krajčovičová

NAŠE ŠTUDENTKY POMÁHAJÚ ŽIAKOM ZÁKLADNÝCH ŠKÔL

Pridelili jej šesť rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktorých doučovala slovenský jazyk – písanie a čítanie. Deti ju prijali veľmi pozitívne.

V dôsledku mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v základných školách v školskom roku 2019/2020, spôsobeného pandemiou covid-19, vznikli medzi jednotlivými žiakmi rozdiely vo vedomostiach, zručnostiach a kompetenciách. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR z toho dôvodu uzatvorilo memorandum o spolupráci s niekoľkými vysokoškolskými inštitúciami, medzi ktorými je aj Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva UKF. Hlavným cieľom spolupráce je poskytnutie pomoci a podpory žiakom základných škôl, ktorí mali obmedzený prístup ku vzdelávaniu počas mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách v dôsledku pandémie a prispieť tak k zmierneniu možných negatívnych dopadov pandémie na budúcu vzdelávaciu dráhu žiakov.

Možnosť zapojiť sa dobrovoľnícky do programu doučovania žiakov v základných školách využila študentka sociálnych služieb a poradenstva Ústavu romologických štúdií FSVaZ UKF Viktória Zupková, ktorej sme položili zopár otázok.

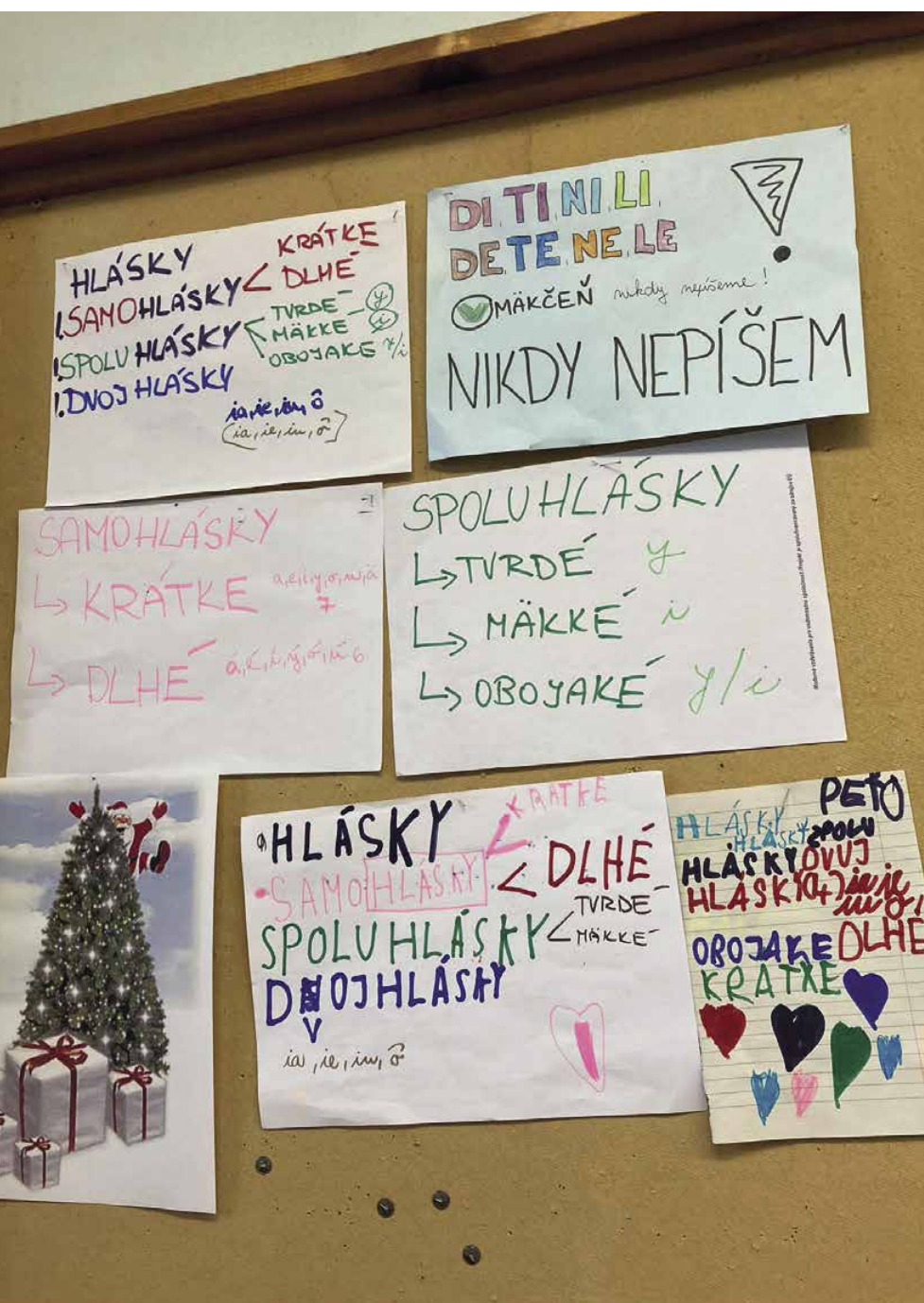
Ako hodnotíte zámery memoranda a „projekt doučovania“?

V prvom rade, tento projekt hodnotím veľmi pozitívne, najmä v tejto ťažkej pandemickej situácii, ktorá sa odráža aj vo vzdelávaní. Dištančné vzdelávanie je spravidla nastavené tak, že je nevyhnutné pripojenie na internet a prístup k počítaču, či inej technológii v podobe mobilu, tabletu, laptopu. Avšak nie všetky deti majú v rodinnom prostredí takéto vybavenie. Ide najmä o deti zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP), s ktorými som na základnej škole pracovala. Veľmi chýbal výklad z minulého roka, a tak sa im ťažko nabiehalo a spracovávalo nové učivo.

Ako vás prijali v škole?

Som veľmi spokojná. Prístup riaditeľa ZŠ, zástupkyň, všetkých pedagogických zamestnankýň bol maximálne profesionálny a naozaj veľmi milý. Slušne ma privítali, boli veľmi potešení tým, že sa našiel niekto, kto sa v tejto dobe nebojí chodiť do terénu. Odkonzultovali sme si na začiatku vzdelávacie potreby žiakov a prideliť mi šesť rómskych žiakov zo SZP na doučovanie najmä slovenského jazyka – písanie a čítanie. Z toho traja žiaci mali v tom čase veľmi slabú školskú dochádzku.

Ako vás prijali žiaci a ako sa vám s nimi pracovalo?

Žiaci ma prijali veľmi pozitívne a na-ozaj som z toho mala nesmiernu radosť. Pevne verím, že tento projekt bude pokračovať a ja sa budem naďalej môcť angažovať v pomáhani. Triedna učiteľka videla pokroky už po pár týždňoch, a to najmä v dochádzke. Veľké pozitívum bolo, že keď sa v osade roznieslo, že k 3 žiakom chodí individuálne nejaká mladá pani učiteľka, aj ostatné 3 deti boli také zvedavé, že ich to donútilo začať chodiť do školy a plniť si svoju povinnú školskú dochádzku. Žiakov som sa snažila motivovať a pripravovala som si na každú hodinu s nimi nejaké materiály v podobe pracovných listov a podobne. Skúšali sme písať diktáty, alebo sme čítali z čítanky.

O akých témach s vami deti hovoria a potrebujú hovoriť mimo vzdelávacích tém?

Vo svojom voľnom čase som premýšľala, ako deťom spríjemniť hodiny. A tak som v decembrovom období, na Mikuláša, pripravila zábavné aktivity s mikulášskou tematikou. Tak isto v predvianočnom čase sme vyfarbovali makety

vianočných stromčekov a Santa Clausa. Deťom sa tieto chvíle veľmi páčili.

Často sme sa rozprávali o ich obľúbených jedlách, keďže vždy sme mávali hodinu tesne pred tým, ako mali ísť na obed do školskej jedálne a zvykli spomenúť, že už sú hladní. Tak isto sa často tešili na to, čo im mama doma dá jesť, keď sa vrátia zo školy. Spomínali sme aj tradičné rómske jedlá a obohatili ma o to, ako sa robí špeciálna rómska praženica.

Radi rozprávali aj o svojich záľubách. Jedno dievča veľmi rado tancuje, mnohokrát mi po hodine aj ukazovalo jej tanečné choreografie. Chlapci odpovedali zvyčajne len to, že si robievajú domáce úlohy a chodia von s kamarátmi. Zaujímavým zistením bolo, že deti dosť trápí, že im doma nemá kto pomáhať s domácimi úlohami.

Vnímate aj nejaký dlhodobý dopad kontaktu so žiakmi, ktorí majú sťažený prístup k vzdelávaniu počas pandémie?

V tomto čase je opäť výučba presunutá do online priestoru a brány základných škôl sú zatvorené, čiže mo-

mentálne nedoučujem. Avšak komunikujem s pani triednou učiteľkou detí a podelila sa so mnou o to, že dvaja zo šiestich žiakov sa začali pripájať na online hodiny prostredníctvom MS Teams, vypracovávajú si poctivo domáce úlohy, fotia ich a posielajú v plnom rozsahu. Ukazuje sa tu, že ak vieme žiakov dostatočne motivovať, otvoria sa cesty a možnosti ku vzdelávaniu a takýto pokrok, ktorý sa na nich odrazil, ma nesmierne teší a hreje pri srdci. Práve preto som veľmi rada a ďakujem, že som dostala možnosť zapojiť sa do takéhoto skvelého projektu ministerstva školstva a vysokej školy, na ktorej študujem.

Viktórii ďakujeme za zdieľanie jej skúseností a postojov a želáme jej veľa radosti z pomáhania. Ak vás jej postrehy inšpirovali, budeme radi, ak sa k dobrovoľníckej práci pripojíte.

PhDr. Miroslava Čerešníková, PhD.,
FSVaZ – Ústav romologických štúdií,
prodekanka pre vonkajšie vzťahy
a rozvoj FSVaZ,
foto: MČ

SÚŤAŽ

LITERÁRNA SÚŤAŽ LEGERE TROCHU INAK

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre organizoval 10. ročník literárnej súťaže Legere celoštátneho charakteru, ktorá bola určená pre žiakov gymnázií a stredných odborných škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Podľa obsahového zamerania je Legere vedomostná súťaž organizovaná formou predmetových olympiád, podľa súťažiacich osôb je súťažou družstiev. Poslaním súťaže je povzbudiť čitateľskú aktivitu mladej generácie, vytvárať pre žiakov, pedagogických zamestnancov a školy konkurenčné prostredie na vzájomné porovnávanie schopností, zručností, vedomostí a kvality výchovno-vzdelávacieho procesu.

Kvôli mimoriadnej situácii spôsobenej koronavírusom sa organizátori rozhodli usporiadať jubilejný ročník Legere online spôsobom. Záujem

o súťaž bol veľký aj napriek zmenám. Do literárnej súťaže sa zapojilo 24 družstiev od Bratislavy po Kráľovský Chlmec. Témou bolo životné dielo dvoch spisovateľov, Sándora Máraiho a Lőrinc Szabóa. Súťažiaci prečítali vybrané diela autorov a preštudovali prednášky vysokoškolských učiteľov (Zoltána Csehyho a Csilly Nagy). Okrem vyplnení dvoch náročných testov vyhotovili aj minividea.

Na virtuálnych stretnutiach 5. októbra, 4. novembra a 1. decembra 2020 sa uskutočnili webináre, na ktorých študenti a ich pripravujúci učitelia mali možnosť vyskúšať metódy dištančného vyučovania literatúry. Na treťom stretnutí sa uskutočnila prezentácia novej metodické príručky k modernej výučbe literatúry od autoriek a zároveň hlavných organizátoriek súťaže Gabrielly Petres Csizmadia a Anikó N. Tóth. Sprievodným programom bola beseda so spisovateľmi (s Józsefom Gazdagom, Jitkou Rožňovou,

Dávidom Mellárom) a autorské čítanie, ktoré sa uskutočnilo formou videokonferencie.

Organizovaním a realizovaním literárnej súťaže Legere sa splnili nasledovné ciele: ožili čitateľské aktivity mladej generácie, zvýšila sa úroveň literárnej gramotnosti stredoškôľakov, účastníci sa oboznámili s rôznymi čitateľskými stratégiami na základe vybraných literárnych diel, zvýšila sa ich schopnosť interpretovať umelecký text na základe smerodajných otázok. Súťaž prispela k efektívnej príprave na maturitné skúšky, rozvíjaniu kreativity, komunikačných a kooperačných schopností študentov.

Mgr. Anikó Tóth, PhD.,
FSS – Ústav maďarskej jazykovedy
a literárnej vedy

TRANSLATOLÓGOVIA PARTNEROM FILMOVÉHO FESTIVALU

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet priniesol kvalitné filmy, diskusie a workshopy. Katedra translatológie FF UKF bola pri tom.

Hoci prepuknutie pandémie ochorenia COVID-19 dalo viacerým kultúrnym podujatiam v tomto roku stopku, populárny medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet sa v plnom rozsahu dostal k divákovi v online priestore. Ponúkol im takmer 50 kvalitných filmov, viacero diskusií a workshopov – reflektujúcich hlavnú tému tohto ročníka festivalu: Voľba. Paleta filmov a sprievodných podujatí sa sústredila na otázku volieb osobných, spoločenských či politických, v prepojení s kritickými témami ako klíma, migrácia, nové technológie, vzťahy, politické režimy či ľudské práva.

**OKÚSILI TVORIVÚ
ATMOSFÉRU
TITULKOVANIA**

Festival ponúkol divákovi filmy z celého sveta a partnerom pri ich sprostredkovaní v slovenčine sa stala aj nitrianska Katedra translatológie, ktorá sa už niekoľko rokov profiluje i v oblasti audiovizuálneho prekladu a dostupnosti médií. Študentom 5. ročníka sa tak naskytla výborná príležitosť okúsiť tvorivú atmosféru titulkovania pre medzinárodný festival priamo v praxi. Z dielne KTR FF UKF

v Nitre sa tak so slovenskými titulkami dostalo k divákovi takmer 20 dokumentárnych filmov. Tím z KTR zároveň zodpovedal za sprostredkovanie všetkých oznamov, popisov a promo textov festivalu v preklade, či už v slovenskom alebo anglickom jazyku.

Organizátori festivalu však popri jazykovom transfere prejavili záujem aj o spoluprácu v ďalšom smere – pri pilotnom overení spôsobov sprístupnenia festivalu divákovi so senzorickým znevýhodnením. Takáto iniciatíva je v súlade s hodnotovým nastavením festivalu, ktorý sa podľa slov jeho výkonnej riaditeľky Evy Krížkovej snaží „prekonávať bariéry medzi ľuďmi a medzi ich svetmi, sprostredkovať dialóg a otvárať diskusie naprieč rôznymi komunitami a názorovými aj inými spoločenskými spektrami“.

Hoci v mnohých krajinách je garancia prístupu k umeniu a kultúre pre všetkých takmer samozrejmosťou, Slovensko v tomto smere výrazne zaostáva. Práve preto oceňujeme, že festival Jeden svet sa stal prvým slovenským filmovým festivalom, ktorý sa dôslednejšie začal zaoberať otázkou sprostredkovania diel aj divákovi so sluchovým a zrakovým znevýhodnením. Tento krok ďalej vysvetľuje riaditeľka festivalu: „Už dlhšie si uvedomujeme, že tradičná forma nielen nášho festivalu hendikepuje pomerne veľkú skupinu ľudí, ktorých tým pádom z toho zdieľaného zážitku vynechávame. Je to

proti samotnej podstate nášho projektu. Preto, keď sme sa od kultúrnej manažérky a konzultantky pre filmové projekty Alexandry Strelkovej dozvedeli o aktivitách nitrianskej translatológie, bola to príležitosť k prvým praktickým krokom v tomto smere“.

SKÚSENOŠŤ POZITÍVNE HODNOTIA AJ ŠTUDENTI

Katedra translatológie sa tak stala partnerom v diskusiách a rokovaníach o spôsobe zabezpečenia prístupu k festivalu pre všetkých. Študenti, ktorí sa tejto problematike na katedre venujú na magisterskom stupni štúdia, mali zároveň možnosť podieľať sa na tvorbe titulkov pre nepočujúcich pri troch vybraných inkluzívnych projekciách. Ako hodnotí riaditeľka festivalu, „bola to taká skúška v malom, ale jednak sme si my vyskúšali, čo to vlastne obnáša a budeme sa vedieť lepšie pripraviť na budúci rok vo väčšom formáte, ale čo je rovnako dôležité, našťastovali sme túto aktivitu pre prostre-

notám, ktoré sú základným pilierom v rámci vysokoškolského vzdelávania. Podľa slov Lukáša Osvalda, koordinátora sekcie globálneho vzdelávania organizácie Človek v ohrození, pod ktorú festival spadá, podujatie zároveň spája obrovské množstvo organizácií, inštitúcií a jednotlivcov, ponúka im platformu prezentovať svoje názory, pričom prísne dbá na etický aspekt spolupráce či fundraisingu. Študentom sa preto ponúka sieť hodnotných kontaktov pre ich ďalšie uplatnenie, kariérny, ale i osobný rast.

ZOZNAM FILMOV S TITULKAMI Z KTR FF UKF:

- Sea of Shadows (slovenské titulky: Zuzana Pinterová a Róbert Špánik)
- Žal žen (titulky pre nepočujúcich: Zuzana Pinterová a Róbert Špánik)
- Undercover alt-right (slovenské titulky: Simona Sklenárová)
- Action (slovenské titulky: Zuzana Robotová)
- That Which Does Not Kill (slo-

venské titulky: Nikoleta Fuzeková a Patrícia Nečadová)

- The Earth is Blue Like an Orange (slovenské titulky: Nikoleta Fuzeková a Patrícia Nečadová)
- The Cave (slovenské titulky: Simona Hupková a Nina Záhumenská)
- Stop Filming Us (slovenské titulky: Simona Hupková a Nina Záhumenská)
- When tomatoes met Wagner (slovenské titulky: Nikola Dreveňáková a Iveta Laurincová)
- Overseas (slovenské titulky: Nikola Dreveňáková a Iveta Laurincová)
- Biggest Little Farm (slovenské titulky: Nikola Dreveňáková a Iveta Laurincová)
- Songs of Repression (slovenské titulky: Anna Kompasová a Simona Sklenárová)
- Sing Me a Song (slovenské titulky a titulky pre nepočujúcich: Anna Kompasová a Simona Sklenárová)
- Neviditeľná (slovenské titulky: Anna Kompasová a Simona Sklenárová)
- Welcome to Chechnya (slovenské titulky: Emma Matyášová a Marek Šimunek)
- 2040 (slovenské titulky: Emma Matyášová a Marek Šimunek)
- Reunited (slovenské titulky: Alexandra Krebesová a Zuzana Robotová)
- Stolen Fish (slovenské titulky: Alexandra Krebesová a Zuzana Robotová)
- UNFIT (slovenské titulky: Michaela Tóthová a Lenka Ščisláková)
- Supervízia titulkov a odborné vedenie: Emília Perez
- Preklad oznámení, popisov a promo textov: Zuzana Pinterová, Simona Sklenárová a Róbert Špánik

Mgr. Emília Perez, PhD.,
vedúca KTR FF UKF,

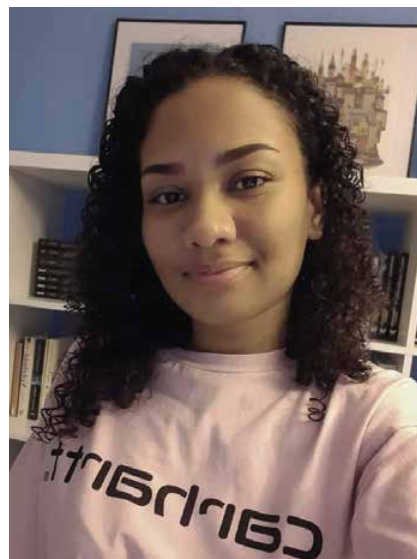
foto: študenti KTR FF UKF v Nitre
a Jeden svet

die slovenských festivalov. Dúfame, že po nás sa inkluzívne projekcie na filmových (ale aj iných umeleckých festivaloch) začnú nabaľovať ako lavína. Verím, že pri ďalšom ročníku nenadviažeme tam, kde sme my skončili, ale zapojíme sa do siete podobných aktivít, ktorá už medzičasom vznikne“.

Skúsenosť s festivalom pozitívne hodnotia aj študenti. Z pohľadu zabezpečenia odbornej praxe má spolupráca ešte jeden významný rozmer, ktorý súvisí práve so zameraním a charakterom tohto festivalu. Festival totiž prináša dôležité spoločenské témy, pričom vyzýva k porozumeniu, kritickému uvažovaniu, zodpovednosti a tolerancii, teda k hod-

BOOKOVNÍK DAL KNIHÁM DRUHÚ ŠANCU

Päťica študentiek Filozofickej fakulty vymyslela spôsob, ako pomôcť ostatným s výberom knihy.

Keď študentky marketingovej komunikácie a reklamy dostali na predmete psychológia reklamy úlohu vytvoriť projekt, ktorý bude riešiť problémy literatúry, spočiatku nevedeli, kde začať. Postupne však doladili nápad i dizajn a realizácia bola len otázkou času. Ich Bookovník zaujal aj nitriansky Antikvariát Zrkadlo a projekt tak získal ďalší rozmer.

„Ako študentky vieme, aké môže byť niekedy ťažké vybrať si knihu z toľkých možností. Pritom nám chýbajú kvalitné recenzie a hlavne osobná skúsenosť s príbehom knihy, napríklad čo prežíval čitateľ po prečítaní,“ priblížila nám projekt tretiačka Michaela Nosianová. „Práve preto sme sa rozhodli, že aspoň takto pomôžeme nielen našim rovesníkom.“

Do Bookovníka sa mohol zapojiť ktokoľvek, kto mal záujem. Stačilo si pozrieť profil na instagrame s názvom @bookovník a poslať recenziu.

Projekt našich študentiek vhodne zapadol do predvianočného obdobia. „Spojili sme sa s Antikvariátom Zrkadlo, v ktorom dávajú dievčatá šancu starším knižkám a náš projekt sa im veľmi zapáčil. Preto sme dali projektu ďalší rozmer a ak mal niekto záujem, mohol knižku darovať. A komu? Pri projekte sme mys-

leli na deti, ktoré nie sú z bežných rodín a svoje detstvo trávia v domove. Oslovili sme teda Centrum pre deti a rodiny v Nitre, ktorým sme knižky pred Vianocami odovzdali.“

Profil @bookovník získal v priebehu pár dní hranicu vysnívaných 100 followerov, ktorí si študentky stanovili ako minimum. Každý deň pridávali jeden príspevok, ktorý pozostával z recenzie a zvukovej nahrávky obľúbenej časti knižky.

Projekt bol príťažlivý aj tým, že bol spojený so súťažou. Ukončený bol symbolicky 24. 12. – budúce marketérky vtedy vyžrebovali víťhercu knižky.

Mgr. Jana Krajčovičová,
R – Oddelenie médií,

foto: autorky projektu Bookovník

PREDSTAVILI METODICKÚ PRÍRUČKU LEGERE

Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre organizoval koncom roka 2020 online prezentáciu knižnej publikácie Legere – módszertani kézikönyv a modern irodalomtanításhoz (Legere – metodická príručka k modernej výučbe literatúry). Autorky – Gabriella Petres Csizmadia a Anikó N. Tóth – ako odborné asistentky vyučujú metodiku vyučovania maďarskej literatúry v Ústave maďarskej jazykovedy a literárnej vedy, kde sa kladie dôraz na prepojenie teórie a praxe. Zamestnanci sa usilujú udržiavať nepretržitý profesionálny vzťah s učiteľmi základných a stredných škôl. Dôkazom toho sú rôzne predmetové súťaže, ktoré sa organizujú na pôde fakulty. Ústav zatiaľ realizoval 10 ročníkov Literárnej súťaže

Legere, ktorá má veľmi dobrý ohlas v kruhu pedagógov, lebo sa počas súťaže môžu zúčastňovať metodických kurzov bezplatne. Práve na týchto odborných stretnutiach učitelia formulovali potrebu vydania metodickej príručky, ktorá by významne prispela k inovácii výučby maďarskej literatúry. Nová publikácia umožňuje teoreticky a prakticky sprístupniť vyučujúcim čitateľské stratégie, pomocou ktorých môžu skvalitniť čítanie svojich žiakov, dôsledne využívať konštruktivistický prístup k vyučovaniu, ktorý podporuje kvalitu a trvácnosť osvojených poznatkov, spôsobilostí, zručností, prispieva k vytváraniu „čítajúcej kultúry“ žiakov. V rámci komunikačno-zážitkového modelu vyučovania maďarskej literatúry v súčasnosti sa kladie dôraz na rozvíjanie komunikačných schopností žiakov, prácu s umeleckým textom pomocou

interpretačno-hodnotiacich spôsobov, pri čom sa kladie veľký akcent na prácu s informáciami, vlastnú tvorbu jazykových prejavov, schopnosť argumentovať a pod. Vychádzajúc z týchto skúseností, metodická príručka bola zostavená z troch hlavných kapitol. Témou prvej sú inovatívne metódy vyučovania literatúry. Keďže najdôležitejšou súčasťou rozvoja čítania s porozumením je tvorba úloh a pracovných listov, príručka poskytuje aj smernicu, metodické pokyny k tejto odbornej činnosti. Druhá kapitola obsahuje testy desiatich ročníkov literárnej súťaže Legere, ktoré sa môžu stať príkladom, východiskom, námetom vlastnej tvorby úloh a testov pre učiteľov, ako aj poslucháčov univerzity, čiže pre budúcich učiteľov. Tretia časť príručky obsahuje riešenia úloh. Príručka tak umožňuje kvalitnú metodickú prípravu učiteľov maďarského jazyka a literatúry.

Mgr. Anikó Tóth, PhD., FŠŠ – Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy

ZAÚJALO NÁS

GLOBÁLNE KONTEXTY OCHRANY PRÁV A SLOBÔD ČLOVEKA

Dňa 10. decembra 1948 bola Valným zhromaždením Organizácie spojených národov prijatá Všeobecná deklarácia ľudských práv. Iste nie je náhoda, že tento doposiaľ najvýznamnejší dokument o ľudských právach bol prijatý v krátkom čase po skončení druhej svetovej vojny, po ktorej malo ľudstvo veľmi živú skúsenosť s masovým pošliapaním práv človeka. Organizácia spojených národov sa v tom čase intenzívne zaoberala otázkou ľudských práv a pociťovala nájostnú potrebu ich explicitného zadefinovania – azda v duchu známych slov Georga Santanayana: „Kto si nepamätá históriu, je odsúdený na jej opätovné prežitie“.

Presne po 72 rokoch od prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv (10. decembra 2020) sa v online priestore konala medzinárodná vedecká konferencia na tému Globálne kontexty ochrany práv a slobôd človeka. Podujatie sa konalo pod patronátom Polish National Commission for Unesco, Amnesty International Poland a Silesian University of Technology. Po privítaní a úvodných pozdravoch odzneli podnetné prednášky predstaviteľov rôz-

nych vedeckých, odborných a politických inštitúcií z viacerých krajín (Poľsko, Veľká Británia, Španielsko, USA, Slovensko, Ukrajina a Bielorusko).

Slovensko a konkrétne Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre (UKF) na tejto konferencii zastupoval doc. Ondrej Štefaňák z Katedry sociológie FF, ktorý rozprával na tému slobody ako základnej súčasti ľudskej dôstojnosti – elementy teórie a empirie. Vo svojej prednáške zdôraznil, že jedinečnou črtou ľudskej osoby, ktorej „sa nedá zbaviť“, je slobodná vôľa. Prostredníctvom nej človek berie do vlastných rúk svoj osud a často aj osudy druhých ľudí. Ohraničenie slobody je vnímané ako ohrobenie jedného zo základných ľudských práv, ako pošliapanie ľudskej dôstojnosti. Sloboda však pre svoje normálne a zdravé fungovanie potrebuje „poznať“ svoje prirodzené hranice. Tie predstavuje najmä druhý človek, jeho sloboda, dôstojnosť, práva, bezpečie a podobne. Záväzná je známa formulácia dotýkajúca sa slobody: hranicou mojej slobody je sloboda druhého človeka. Vystúpenie doc. Štefaňáka bolo podporené grantovým pro-

jektom Štúdium byzantského hodnotového systému a jeho reflexie v slovanskom kultúrnom prostredí (APVV-16-0116).

Akousi pomyselnou bázou prednášok a následných diskusií bolo vystúpenie Dr. Nadeždy, riaditeľky Amnesty International Poland, ktorá hovorila na tému Ochrana slobody – výzva pre práva človeka vo svete zasiahnutom pandémie. Vo svojom vystúpení poukázala na skutočnosť, že pandemická situácia predovšetkým prehĺbila už jestvujúce problémy s dodržiavaním ľudských práv, ďalej na výnimočne ťažkú situáciu niektorých sociálnych skupín a napokon na značnú stratu súkromia v kontexte práce z domu, distancného vyučovania alebo online stretnutí. Ďalší prednášajúci z rôznych krajín hovorili o slobode ako základnej súčasti ľudskej dôstojnosti, rovnomernom rozvoji ako jednej z metód ochrany ľudských práv, príčinách a dôsledkoch medzinárodnej migrácie, mechanizmoch ochrany ľudských práv v globálnom svete, humanitárnych a sociálnych aspektoch umelej inteligencie, situácii seniorov v čase pandémie, právach hendikepovaných ľudí, právach detí, právach pracujúcich, autorských právach a podobne.

Doc. PhDr. Ondrej Štefaňák, PhD.,
FF – Katedra sociológie

Bývalí absolventi a študentka UKF, zľava Peter Žňava, Emma Zapletalová, Matej Tóth a Martin Illés.

ABSOLVENTI UKF OVLÁDLI ANKETU ATLÉT ROKA

Najlepším atlétom sa stal Matej Tóth, trénerom roka Peter Žňava, dve ocenenia získala naša študentka Emma Zapletalová. Uspeli aj v ankete Športovec roka.

Vyhlasenie výsledkov ankety Atlét roka 2020, ktorú každoročne vyhlasuje Slovenský atletický zväz (SAZ), sa za dodržania protiepidemiologických opatrení konalo 18. decembra 2020 v bratislavskej športovej hale Mladost'. Diváci mohli vyhlásenie sledovať na webe, youtube a fa-

cebooku Slovenského atletického zväzu. Vyhlásenie moderovala Michaela Grendelová a uplynulú sezónu zhodnotili šéftrener SAZ Martin Pupiš, reprezentačný tréner mládeže SAZ Martin Illés a prezident SAZ Peter Korčok, ktorý zároveň vyhlásil výsledky v jednotlivých kategóriách.

PRVENSTVO UŽ PO SIEDMYKRÁT

Anketa sa každoročne udeľuje najlepším atlétom a trénerom za aktuálny rok. Zohľadňované sú umiestnenia na pretekoch, časy, postavenia vo svetových tabuľkách či splnené limity na kvalitné medzinárodné podujatia. Práve vďaka splnenému limitu na olympiádu v Tokiu, zdolanému na Dudinskej päťdesiatke, a prvenstvu vo svetových tabuľkách zvíťazil v hlavnej kategórii Atléta roka so 609 bodmi chodec Matej Tóth, bývalý absolvent UKF v odbore žurnalistika. Olympijský víťaz z Rio de Janeiro (2016) a majster sveta z Pekingu (2015) získal ocenenie Atlét roka už po siedmykrát.

„Pre mňa to má naozaj výnimočnú silu najmä v tom, že je to siedmy titul a v sezóne, lebo pred pár mesiacmi, keď som si hovoril, že pravdepodobne už

športovať nebudem o tomto čase a musím ukončiť športovú kariéru bez vrcholu – v takejto sezóne ešte získať takéto ocenenie a zašliapať kvalitný výkon v Dudinčiach je niečo, čo ma určite povzbudilo,” zhodnotil bezprostredne po vyhlásení výsledkov Matej Tóth. „Uvedomujem si, že táto sezóna bola atypická, že neboli vrcholné podujatia a tak, ako už aj spomínal šéftrener Martin Pupiš, bolo oveľa náročnejšie sa rozhodnúť a posudzovať jednotlivé výkony,” dodal Matej.

TRETIE MIESTO AJ PREKVAPENIE ROKA

Emma Zapletalová, študentka telesnej výchovy a ruského jazyka a literatúry

prezradila počas tlačovej besedy Emma. V Nitre má na tréningovanie podľa jej slov všetky podmienky, ktoré momentálne potrebuje.

Hlavným cieľom novej sezóny bude pre Emmu a jej trénera splnenie limitu na olympiádu, nemenej dôležitým podujatím sú Majstrovstvá Európy do 23 rokov v Bergene.

AJ NAJLEPŠÍ TRÉNER JE SPOD ZOBORA

Peter Žňava, tréner Emmy Zapletalovej a bývalý absolvent UKF, získal ocenenie Tréner roka 2020 v kategórii dospelých. Ide o jeho prvý triumf v danej kategórii, v roku 2018 sa umiestnil na

druhom mieste v kategórii Tréner mládeže. Ako prezradil, výsledky ho trochu prekvapili.

„V prvom rade musím povedať, že ma to veľmi teší, ale naozaj to prekvapenie bolo o to väčšie, že som to vyhral ja ako tréner tretej atlétky v poradí, keďže sa štandardne stáva, že vyhráva tréner víťaza Atlét roka,” prezradil po vyhlásení víťazov. Ocenenie si váži, motiváciou je pre neho samotná práca so zverencami. „Bol som motivovaný dostatočne už aj predtým, ako som túto anketu vyhral, ale, samozrejme, ma to potešilo a motivovaný ostávam rovnako.“ Zastúpenie bývalých absolventov UKF bolo v ankete ešte početnejšie. Na druhom mieste v kategórii Tréner roka dospelých sa umiestnil tréner Mateja Tótha Matej Spišiak, druhé miesto v kategórii Tréner roka mládeže sa ušlo Kataríne Adlerovej.

USPELI AJ V ŠPORTOVCOVI ROKA 2020

Matej a Emma sa umiestnili na výborných priečkach aj v rámci ankety Športovec roka 2020, ktorú organizoval Klub športových redaktorov SSN v spolupráci so Slovenským olympijským a športovým výborom. Oceňovanie sme na televíznych obrazovkách, i keď v trochu inej podobe, ako sme boli zvyknutí, mohli sledovať 16. decembra 2020. Matej Tóth sa v silnej konkurencii športovcov, akými sú Ján Volko, Peter Sagan či víťazka Petra Vlhová, umiestnil na krásnom 5. mieste so ziskom 76 bodov, Emma so 16 bodmi skončila trinást.

Tímea Kamenická,
R – Kancelária rektora,
foto: archív M. I., www.atletika.sk

na UKF, sa v ankete v kategórii dospelých umiestnila na treťom mieste so ziskom 564 bodov, zároveň sa však stala Prekvapením roka. Vďaka jej hviezdnej sezóne – niekoľkokrát zabehnutý slovenský rekord, účasť na Diamantovej lige v Ríme, striebro na mítingu Zlatá tretra v Ostrave či pokorenie limitu na olympiádu v Tokiu (plnenie limitov bolo v tom čase, žiaľ, kvôli pandémie pozastavené) - jej len tesne ušlo druhé miesto. To získal šprintér Ján Volko.

„Ja som za toto umiestnenie veľmi rada, pretože som vlastne tento rok bola prvýkrát medzi dospelými a hneď som sa umiestnila na celkom vysokom mieste,”

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA
V NITRE

Erasmus+

NABER ODVAHU A VYKROČ DO SVETA S PROGRAMOM ERASMUS+

Podaj si prihlášku
cez: www.studyabroad.sk
Viac informácií nájdeš na: www.ukf.sk/granty/erasmus

CESTUJ, PRACUJ A ZÍSKAJ VÝHODU NA TRHU PRÁCE

ERASMUS+ program Ti ponúka:

- bezplatné štúdium (3-12 mesiacov) alebo stáž (2-12 mesiacov) vo viac ako 30 krajinách Európy
- vycestovanie pre denných i externých študentov Bc/Mgr/PhD stupňa i čerstvých absolventov
- stáž na univerzite alebo v akejkoľvek štátnej, verejnej, súkromnej inštitúcii,
- voľný výber semestra mobility, predĺženie mobility, opakovanú mobilitu
- zaujímavé granty podľa jednotlivých krajín
- zdarma online testovanie a jazykový kurz